

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, márczius 6-án.

65. szám.

A Szalavszky-ügy.

A Szalavszky-ügy ma már nem jelent pusztán a Rakovszky képviselő és Szalavszky Gyula főispán közt felmerült affairet, mely dőlhetett volna jobbra és balra, anélkül, hogy szavunk lehetett volna hozzá. Örülünk, hogy jobbra dől s Szalavszky rehabilitálva került ki belőle — de mint ilyen nem foglalkozunk többé.

Mi most ez ügyet csak a Házban fölmerült alakjában és csak annyiban akarjuk röviden pertraktálni, mint egy tükört, melyben a magyar társadalmi és politikai élet hü arcza jelent meg — s ez az arcz visszataszító.

Ami a gyanúsítás rut szenvedélye alkalmasint olyan örök, mint maga az emberiség. Nincs okunk kétségbeesni, hogy a napi élet herce-hurczájában két ember vagy több ember epét gyűjt egymás ellen s hozzányul a vádaskodás fegyveréhez. Ezeket a fegyvereket soha se ette a rozsdá, mióta emberek élnek és érintkeznek. Maga a mindenütt oly könnyedén hangoztatott korrupció se ejt kétségbe s nem jelez hanyatlást az erkölcsökben; mert a korrupció is mindig megvolt, még jobban, mint most és százszor rutabb alakban. A szalmári békekötés után tele voltak a császár előszobái magyar urakkal, akik azért kuncsorogtak, hogy a bujdosók (kiknek a birtokára nekik volt kilátásuk) ne kapjanak bünbocsánatot. Ma legfeljebb egyikét viczinális vasut s néhány igazgatóság az, ami szemet szur. Az ethika szigorubb és szilárdabb, oly bünök és

visszaélések, mint régente, ma nem képzelhetők.

Ha mindez így van, mi aggaszt hát bennünket? Miért mutat hát az a tükör oly visszataszító képet? Mi az a visszataszító?

Hát két visszataszító vonás mutatkozik ebből a tükörből.

Az egyik a kannibálizmus, a legutálatosabb, legvadabb szenvedély, az emberévés. Vagyis a jelentkező étvágy, mely koronkint elötör. A másik a politikai elvakultság, mely már nem képes fölismerni a feketét a fehértől. A kábultság a politikai narkózis egy neme, amikor összekeveredik egy gomolyba minden s csudálatos össze-visszaságban kering igazság, boszu, harag, védő, bíró, vádlott, vádló és összecserélődik egyik a másikkal.

Lehet-e elszomorítóbb látvány annál, midőn a politika annyira elveszi az emberek látását, hogy egy férfinak a becsületéről levén szó — az egyik párt, politikai összetartozás szerint, tehát in ultima analisi a közös ügyek elvagy el nem fogadásából kiindulva — tisztának találja; a másik ellenben makacsul megkötí magát bünössége mellett? Oly rendben és ugyanazon sorokban állnak fel pro és contra, mintha egy mezőrendőri paragrafusról volna szó. Hát lehet ez? Hát szabad becsület dolgában a politikai uniformis szerint látni? Ez csak visszataszító lehet minden emberre nézve, kinek a látása ép és lelkeinek fogékonysága el nem kopott a pártsurlódásokban.

Nem a Szalavszky esete miatt szomorú ez, hiszen Szalavszkyra nem végződött rosszul a mai nap, hanem általában elítélendő a pártoskodásnak ez a tultengése, mely a nemes érzések peronoszporája. Ma egy kormányparti embert kezdtek ki ellenfelei. Holnap egy ellenzéki állhat a gyanúsítottak porondján. Hiszen az ellenzéki embereknek is vannak ellenségeik. És hová apellál majd az ő ártatlanságával — ha kivesznek a bírák és mindenki csak politikus lesz?

Ami a Házban történeteket illeti, ezekre nézve tévesen fogták föl, hogy a becsületbiróság ítéletébe szól bele a belügyminiszter és a Ház. Ami már amiatt is lehetetlen, mert a becsületbiróság nem is hozott ítéletet. Több fölszóaló azt is rossz néven vette, hogy a Házba van hozva az ügy, mert nem oda való.

Mi azt hisszük, hogy a belügyminiszter korrektül járt el. Hogy az ügy a Házba való-e vagy nem, arra elég volna azt felelni, hogy ha a Házba való volt a támadás, mely akkor is egy zárt ülésel köttetett össze — miért lett most egyszerre nem a Házba való a korrigálás? De erre az argumentumra nincs szükség.

A Házban ennek az ügynek csak épen a politikai oldala nyert ma megoldást, amely pedig odaváló. A becsületbiróság ítéletével nem foglalkozott se az interpelláló, se a miniszter, amint hogy nem is foglalkozhatott. Itt kizárólag Szalavszkyról, a főispánról volt szó, tehát a belügyminiszter egy bizalmi közegéről.

Akár meg volt rendelve az inter-

Párbeszéd a művészetről.

SZEMÉLYEK:

Faust, egy szkeptikus ember.
Wagner, egy okleveles ember.

Wagner: Mig pikolónk, a szurtos gyermek, előhozza a sakkot, beszéljünk, Faust, az életről, az eleven sakktabláról. Tityrust és barátját a bükkfa alatt, a patak moraja indította pásztori párbeszédre; engem mindig az lelkesít, ha sok ember zajong körülöttem, például mint itt a kávéházban. Sok emberből áll a világ; az egyedüllet elszomorító.

Faust: Igen, Wagner, a négerék is így gondolkodnak; szeretnék sok jó négerrel együtt lenni egy kicsi helyen. A tudósok is így gondolkodnak. Az egyetemek is azért fészkei a tudománynak, mert az egyetemeken sokan vannak együtt.

W.: Valóban, te észszel rendelkezel, Faust, én meg tudománynyal és ez a kettő mindig kiegészíti egymást.

F.: Persze, Wagner, kivált ha nem két emberből kell összekeresni. De mondd, Wagner, a tudomány mellett miről jutott neked eszedbe az élet?

W.: Itt, kedves barátom, előttünk a márványasztalon, közöttünk a karosszéken és körülöttünk az emberek kezében a teméntelen ujság.

Teméntelen ujság, teméntelen élet. Azt hiszem, ujság nélkül már holt szervezet volna a világ.

F.: Tehát a papiros, az az élet? Talán azt akarod mondani, hogy az ujság az élet mása, művészi alkotásféle, mert minden pennának tulajdonképen köze van a művészethez?

W.: Igen, ezt akarom mondani, Faust, hiszen tudod, az én állításaimat mindig te szoktad kiegészíteni. Az ujság az élet mása, mert bőven megvan benne az egész-élet.

F.: Kivéve azt, amit ki szokás hagyni.

W.: Az nem határoz; minden művészet lemásolatlanul hagyja az életből a legcsunyábbat.

F.: Az ujság a szépet is ki szokta hagyni.

W.: Igen, valóban, ez neki gyöngesége.

F.: Ez ereje neki, Wagner. Nincs is egyéb ereje neki, Wagner, mert az ujság hatalmát már gróf Széchenyi István tönkre tette, midőn megalapította a kaszinókat. A szabad sajtó tehát ebben a tekintetben nem használt és a revízió nem fog ártani ebben a tekintetben, mert amióta az emberek husz ujságot olvasnak a kaszinóban, azóta a közvéleményt nehezebb megcsinálni. Ellenben közös egyetértéssel lehet hallgatni valamiről és ha Julius Caesarról hallgatott volna husz század, akkor ma nem ismerné senki sem Julius Caesart.

W.: Lám, hát mégis gyöngeség a hallgatás és rovására megy a művészetnek!

F.: A hatásért, Wagner, sokszor áldoznak a művészetből.

W.: Igazad van, ebben helyes a te álláspontod. De azt hiszem, az ujság bőven kárpótol a hallgatásért is, hiszen némely dologról meg igen bőven beszél. Például nekem valódi örömetm a színház; építészbarátaim panaszkodnak ugyan, hogy a jaáki diplomáról csak a legkritkább esetben olvasnak ujságcikket, valamint a képzőművészetekről is csak akkor, ha a kormány képeket vásároltat Felső-Olaszországban; zenészbarátaim továbbá szintén panaszkodnak ugyan, hogy a muzsikáról csupán rövid híreket szokás írni, de én ezt azért nem bánom, mert a színházról annál többet ír az ujság. Nincs is kellemesebb dolog, mint eső időben meghuzódni a kávéház ablakában és olvasni a tegnapi bemutatóról meg, a Tina di Lorenzo vendégjátékáról; ez olyan, mintha az ember nyárspolgár volna Nürnbergben és hallgatná a landsknechtek élményeit a török háborúból. — „No, ide még egy kupát, ide még egy történetet, Landsknecht uram!” . . . „No, még egy cognacot, . . . lássuk, a másik ujságban is sir-e a diva a meghatottságtól!”

F.: Szép dolog ez, Wagner, de ugye, te

pelláció, akár nem, az mindegy, ez legfeljebb forma kérdése, de a dologban dönteni kellett a miniszternek. A becsületbírósg megteheti azt, hogy feloszlik határozat nélkül, de a belügyminiszternek határoznia kell, mert Szalavszkyval kell valaminek történnie; vagy megtartják magas állásán vagy meg nem tartják; ugyanez történik vele az interpelláció nélkül is, mert egyéb nem történhetik és ha akármire határozza magát a belügyminiszter, bizonyos fokig az a látszat, hogy az Ivánka Oszkár szavát használjuk, mintha „felülbírálná” a becsületbírósgot.

De tegyük fel, ha tényleg felülbírálná is. Magyarország belügyminiszterét egyáltalában nem alterálhatja semmi magántestület. Ő azon felül van. Az ő főispánjai fölött ő az ur, diktátor és mindenek felett való. Ha ő azt mondja „én érdeemesnek tartom erre” — hát ebben csak a király tehet kifogást és az isten határozhat másképp. Ilyennek szeretjük látni Magyarországot belügyminiszterét.

És végre is, mit panaszkodik Ivánka Oszkár a zárt ülésben? Följajdul, hogy jaj, a miniszter felülbírálja a becsületbírósgot. Csudálatos, hogy ez fáj neki! Hiszen maga a becsületbírósg utalta át az ügyet a rendes bírósághoz, hogy az ítéljen. S ha ítélne — hát az nem volna felülbírálat?

Szóval: nem értjük a zárt ülés szónokait, se Ivánkát, se Horánszkyt, se a panaszokat, se a kivonulást és tökéletesen helyeseljük a belügyminiszter minden szavát (bár megmutattuk, hogy ellene is tudunk állást foglalni, ha nincs igaz) és elismerjük, hogy másképp nem is lett volna szabad döntenie, még akkor sem, ha nem egy főispánjáról van szó, hanem ha egy halálos ellenségéről.

Mert ha Szalavszkyt elejtené, akkor azt tenné, amit a becsületbírósg egyetlen tagja se tett: Világos tehát, azt kellett

tennie, amit tett. S igen helyes, hogy ezt az ország színe előtt tette, ahol a támadás történt.

Hogy az egész ügy ily zürzavarosan folyt le, tornyosodó akadályok közt, ferde helyzetek megannyi alakulásait idézve elő, annak egyetlen oka a politika, amelyet ki kell vesszőzni és légmentesen bezárni ajtókat, ablakokat, beszivárgó, mérges atomjai elől az olyan teremben, az olyan szent helyen, ahol az egyéni becsület felett tárgyalnak.

POLITIKAI HIREK.

Az 1898-ki állami költségvetés. A pénzügyminiszter ma terjesztette a képviselőház elé az 1898. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot. E javaslat első szakasza szerint az 1898. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai 449,019.220 forintban, átmeneti kiadásai 14,536.378 forintban, beruházási kiadásai 35,170.964 forintban, összesen 498,726.570 forintban állapították meg, amelyeket a 498,775.291 forinttal megajánlott bevételek 48,721 forinttal haladnak meg. Ez az összeg a pénztári készletek gyarapítására fordítandó.

A horvát országgyűlés berekesztése. Ma a tartománygyűlést királyi leirattal, újabb intézkedésig, elnapálták. A Ház megválasztotta a regnikoláris küldöttséget, amelynek tagjai lettek: dr. *Egersdorfer*, gróf *Erdődy* Rudolf, *Ferrich* Ferencz, *Francisci* Henrik, dr. *Frank*, *Giurgievics* Vazul, *Gyurkovics* György, *Kusevics* Szvetozár, *Milekics* Ciril, *Pavics* Ármin, dr. *Spevec* és dr. *Tomasics*. A küldöttség azonnal megalakult és *Giurgievics* Vazul választotta meg elnökévé és *Egersdorfer*t előadóvá.

Több kisebb ügy elintézése után *Khuen-Héderváry* gróf bán átadja az elnöknek a királyi leiratot, amely így szól:

Mi, I. Ferencz József, Isten kegyelméből osztrák császár, Csehország királya stb. és Magyar-, Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok apostoli királya, a horvát, szlavon és dalmát királyságok tartománygyűlésén egybegyűlt főnemeseinknek, főméltóságoknak és képviselőinknek királyi üdvözlötünket!

Kedvelt hiveink! A horvát, szlavon és

dalmát királyságok tartománygyűlésének szervezetéről szóló 1870. évi II. törvényzcikk 3-ik szakaszának intézkedése alapján a horvát, szlavon és dalmát királyságok tartománygyűlésének üléseit, újabb elhatározásomig elnapolom.

Megtartván egyébként önöket császári és királyi jóindulatunkban és kegyelmünkben. Kelt Budapesten, az ezernyolczszázkilenczvennyolczadik év február havának 22-ikén.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Josipovich Imre s. k.

Gróf *Khuen-Héderváry Károly* s. k.

A leirat felolvasását a tartománygyűlés tagjai állva hallgatták végig és élénk zsvívó-kiáltásokkal kísérték.

Szalavszky ügye.

— A képviselőházból. —

... Le volt már tárgyalva az utolsó tárcza költségvetése is. Az idő egy órára járt és a képviselők a szokásos szünet után besereglettek a tanácsterembe, hogy meghallgassák a Dániel Gábor bejelentett interpellációját Szalavszky pozsonyi főispán ügyében. Az ellenzék fagyos csöndben huzódott meg és az arczokról volt olvasható, hogy eleinte egy szóval sem fogják zavarni az interpellálót és a válaszoló minisztert. Hanem aztán... Aztán majd csak kitesznek magukért.

— Hol van az iv? — hangzott egy suttogó kérdés a szélsőbalon.

— Ivánka Oszkárnál — felelt egy másik hang suttogva.

Ugyanakkor Fáy István is aláírásokat gyűjtött s ezzel már a második iv is készült.

— Mit kérünk ezen? — kérdezte az egyik aláíró Fáy Istvántól.

— Névszerinti szavazást — mosolygott Fáy. És azonkívül...

— Nos? Azonkívül?

— Azonkívül a névszerinti szavazás hétfőre halasztását.

A szélbaliak összemosolyogtak. Ivánka zárt ülést fog kérni, Fáy István pedig névszerinti szavazást — hétfőre. Pompás. Ilyen kilátások mellett csakugyan nyugodtan lehet meg-

mégis azt hiszed, hogy nem illik ennyire kényeztetni több közül az egyik művészetet?

W.: Igen, én ezt hiszem csakugyan. Nincs a dologban tárgyi igazság, csak alanyi gyönyörűség van benne.

F.: Pedig igenis, tárgyi igazság van benne, Wagner. Mert nem a művészetek vannak itt kényeztetve, hanem az események. A színházban mindig történik valami, tehát az újságnak meg kell az életet írni...

W.: Ez sajtóságos valóban: mindig vannak színházi események. Hogy van hát az, hogy a művészetek más ágaiban csak igen ritkán vannak események?

F.: Jaj, Wagner, a színházban nem is történnek művészi események. A művészi esemény már megtörtént akkor, midőn Dumas megírta a Kaméliás hölgyet. Az előadás maga, az már késői dátum.

W.: Ne beszélj ilyet! Hát nem volt az művészi esemény, mikor például Talma játszott? Nem volt az alkotás, a Talma minden alkotása?

F.: Tralala!... Mutasd meg nekem ezeket az alkotásokat! Mutasd meg úgy, ahogy például megmutadhatod az új országházat.

W.: Hagyd el, Faust, ismerem ezt a te régi, scholasticus érvelésed!... Mindig ugy ocslekszel, mintha az előadó művészetek neméről nem tudnál semmit. Mindig azt mondod, hogy a bergamoi kőfaragók után is maradt egy-egy négyszöglábnyi mozaik, tehát

azok inkább művészek, mint a színészek, akik után nem marad semmi... Faust, ez elfogultság.

F.: Köszönöm, kedves professzor, hogy ismét emlékezetembe hoztad az „előadó” művészeteket. Ezzel pedig nem imponál nekem Vischer és Lessing; mert ha ők jó jelzót használtak a rossz névszó mellett, akkor az megragadhat mindenkit, de én korrigálok. Előadó genialitást akart mondani a két öreg ember.

W.: Te sértegeted a színészeket, ember!

F.: Nem sértegetem őket. Elismerem, hogy a legtöbb esetben a szerzőnél sokkal genialisabb a színész.

W.: De ők magukat művészeknek tartják!

F.: Ők magukat színművészeknek tartják. Ők is tudják, miképp áll a dolog. Liszt is tudta, hogy amíg ő virtuóz, addig ő csak genialis. Igyekezett tehát valami maradandót is komponálni és tapasztalható, hogy a legtöbb színészben megvan ez a törekvés szintén.

W.: Jól van, Faust, de miért jár akkor színházba az ember?

F.: Vannak, akik színházba járnak?

W.: Ahá, te nem jársz színházba, azért tagadod, hogy műalkotásokat hoz létre a színház. Látnád csak egyszer, majd elismernéd, hogy a színházban is történnek művészi események.

F.: Helyesen van, Wagner, el fogok

menni, ámbár nem szeretem, ha a költőket illusztrálják. Most is egy félórája, Heinét olvastam, az illusztrátat, és képzeld csak, Gretchen, akiért Kevlaarba ment az ifju, sasorru volt a képen, pedig én már husz esztendeje, hogy piszének tartom... Félek, hogy a kedvés pisze jambusok is néhol sasorruak lesznek... Általában tudod-e te, hogy minden költészet akkor a legszebb, ha a költő azt közvetlenül a fülünkbe sugja?

W.: Ez szubjektív dolog.

F.: Igazad van, a tömegnek nem kell ez a közvetlenség. A tömegnek kényelmesebb a tolmács.

W.: Nincs igazad, mert így még nem beszélt kritikus a földön...

F.: Óh, Wagner, hiszen úgy áll az igazság, ahogy a kritikusok még sohasem beszéltek.

W.: Hát buták a kritikusok?

F.: Nem. A kritikusok sociológusok. A kritikusok követik azt az elvet, hogy az emberiséggel meg kell kedvelteni a költészetet, tehát az emberiséget a színházról nem kell visszariasztani.

W.: Te akkor nem vagy, barátom, sociológus, mert te engem a színházról vissza szeretnél riasztani...

F.: Óh, nem, Wagner, téged úgy sem lehet a színházról visszariasztani. Nem minden embernek adta meg az Isten, hogy Shakespeare-

hallgatni a Dániel interpellációját. És nem is zavarták egyetlen hanggal sem a szabadelvű párt tüntetését, amikor Dániel kérdésére Perczel belügyminiszter kijelentette, hogy Szalavszkyt az összes akták áttanulmányozása után méltónak tartja a főispáni tisztt betöltésére s hogy az egész Ház meggyőzése okáért *az aktákat le is teszi a Ház asztalára.*

Perczel ezuttal nem adta át a teremörnek az aktákat, hanem maga ment a terem közepére és (mivel a tisztelt Háznak csak egy képzeletileg van asztala) a gyorsírók asztalára tette le az aktaeszmét.

— Éljen! — tüntetett a szabadelvű párt.

Az ellenzék pedig fagyosan hallgatott. De mialatt Dániel Gábor fölemelkedett, hogy a választ tudomásul vegye, egyszerre elindult a nemzeti pártból Ivánka Oszkár, a szélsőbalról pedig Fáy István az ivekkel.

Láng Lajos szavazás alá akarta bocsájtani a választ.

— Kérem . . . szölt fel hozzá Ivánka.

— Kérem . . . szölt ugyanakkor Fáy is.

És az elnök a szavazás helyett a — *zárt ülést* rendelte el. A karzatok közönsége, újságírók, gyorsírók lassan kihúzódtak s hogy odahenn azután mi történt, azt csak kiszállingózó képviselők elbeszéléséből lehet tudni. Ezek az elbeszélések pedig nem voltak teljesen összhangzók. Visontai például azt mesélte, hogy a zárt ülés nagyon unalmas; viszont Nagy Mihály úgy hozta a hírt, hogy odahenn ugyancsak izgalmas a világ. Amintnogy Visontai és Nagy nem is lesznek soha egy véleményen, hogy mi az unalmas, és mi az izgalmas.

Az igazság nyilván középűt volt.

A hírek így szivárogtak kifelé:

— Ivánka keményen beszélt . . . Rohoney azt mondta rá: *Oszkár, ne légy olyan szigorú!* . . . Tiszák is beszéltek . . . Horánszky kimondotta, hogy az ellenzék a szavazás előtt kivonul . . . Olay megjárta; ő pártolta Szalavszkyt s ekkor elvtársai lehurrogták, hogy *„tessék kilépni a pártból!”* . . .

Ezek a kiszakított mondások lázba hozták a folyosón várakozó újságírókat. Minden ajtó-

nyílásra megmozdultak, mert ilyenkor erős csöngetés hangzott ki a teremből s a kijövő képviselők is hoztak újabb hírt.

— Most Pulszky szemére veti az elnöknek, hogy egy órai vita után még azt sem döntötték el, van-e ok zárt ülés tartására . . .

A teremből kétségbeesett csöngetés hangzott ki. Ugy tetszett, mintha odahenn talán ökökre mennének. Pedig az a csöngetés csak azt jelentette, hogy a zárt ülésnek valahára vége van. Kíváncsian tódult be tehát a közönség. És az újra megnyitott ülésben, láthatta haragos állásában az ellenzéki tábort, anint szemét az elnöki dobogóra függesztve, a kérdés föltevését lesi.

— Tudomásul veszi-e a Ház a belügyminiszter választát? — kérdezte Láng.

— Igen! — zugott a szabadelvű párt.

— Menjünk ki! — ordított a szélsőbal és futvást sietett ki a teremből. Nyomában a néppárt és legvégül a nemzeti párt is.

— Komédiások! — süvöltött utánuk egy hang.

— Legalább egyhangulag vesszük majd tudomásul a választ! — kiáltotta Gajári Géza.

S míg az ellenzéki pártok kivonulása tartott s a szabadelvű párt hevesebb vérű ifjai röpitgették a nyilatkat a távozók után — az ellenzék hármass mezején csak egyetlen ember maradt: *Olay Lajos*. Ő róla igazat mondott a hír és nem törődött az elvtársak megszólásával, hanem benmaradt a szavazásra. És az egész szabadelvű párttal, (amelynek táborában a kései idő daczára ott maradtak *Tiszák, Andrássyék, Csáky Albin* és valamennyi előkelő politikus) tudomásul vette a miniszter választát Olay is . . .

Az interpelláció.

Dániel Gábor: Tisztelt képviselőház! (Nagy zaj és mozgás.)

Elnök (csenget): Csendet kérek! (Halljuk! Halljuk!)

Dániel Gábor! Tisztelt képviselőház! Köztudomású tény az, hogy hosszabb idő óta Szalavszky Gyula főispán becsületét mélyen sértő vádakkal illetik. Köztudomású tény az is, hogy Szalavszky min-

den lehető lépést meg tett arra, hogy magát ezen vádak alól tisztázza és azokat megezőfolja, de ezen törekvésében rajta kívül álló körülmények beállta folytán megakadályoztatott. Ha Szalavszky Gyula egyszerűen magánember volna, nem tennék egyebet, mint azzal a szimpátiával kísérem törekvését, amely minden jóízű emberben lenni kell, hogy legyen akkor, amikor bárki becsületét védelmezi mindaddig, míg az ellene emelt vádak bizonyítva nincsenek; de Szalavszky Gyula, tisztelt Ház, a közélet embere, exponált állást foglal el, közfunkciót teljesít. Az ő ügyével szemben már ezen exponált állásnál, közfunkcionárius voltánál fogva meg kell szünnie minden egyéni érzésnek és előtérbe kell, hogy lépjen a közérdek. — Mi ezen ügyben a közérdek kívánsága? Az, ami minden ehhez hasonló dologban, amikor egy közpályán levő embert vádolnak, hogy tudniük az egész igazság kideríthetőség (Helyeslés a jobboldalon), hogy a közvélemény, amely méltán fel van izgatva, méltán nyugtalanítva van, hogy egy közpályán levő férfiú becsületbeli ügyében még nincsen teljesen tájékozva, ebben a tekintetben teljes tájékozást és megnyugvást szerezzen; ennélfogva, tisztelt Ház, a következő interpellációval akarom céloimat elérni. (Olvassa):

Interpelláció a magyar királyi belügyminiszter urhoz:

1. Szerzett-e a belügyminiszter ur magának kellő információt a Szalavszky Gyula főispán ellen felhozott vádak mibenlétét illetőleg?

2. Ismeri-e a tényállást és annak alapján méltónak tartja-e Szalavszky Gyulát állásának további betöltésére?

Perczel Dezső belügyminiszter: T. képviselőház! (Nagy zaj. Felkiáltások balfelől: Halljuk a nagymosást! Halljuk! Halljuk!) Leszek bátor a hozzám intézett interpellációra a választ azonnal megadni. Annál könnyebben tehetem ezt, mert e kérdésben ismételtelen volt szerencsém e Házban nyilatkozni, különösen a legutóbbi alkalommal, a képviselőháznak január 28-án tartott ülésében, azt, hogy igenis ismerem az ügyet, ismerem a panaszokat; ismerem nem mondásból és egyoldalulag, hanem ismerem az elem terjesztett és általam tüzetesen átvizsgált objektív iratokból.

Kijelentettem azzal az alkalommal azt is, hogy én ezen vizsgálatok folytán szerzett meggyőződésből jelenttem ki azt, hogy igenis a kormány alkalmasnak és méltónak tartja . . .

Endrey Gyula: Méltók egymáshoz!

Perczel Dezső belügyminiszter: . . . Szalavszkyt, Pozsony vármegye és Pozsony szabad királyi város és Trencsén vármegye főispánját arra, hogy a főispánságot továbbra is reá bizza. Má is csak azt jelenthetem ki, ezt a nyilatkozatot adom és ezt a választ a tisztelt interpelláló képviselő urnak.

Kérem a tisztelt Házat, méltóztassék ebbeli válaszat tudomásul venni.

Különben, hogy azoknak a képviselőtársaimnak is, akik politikai bizalommal a kormány iránt nem viseltetnek a kormány kijelentéséhez a maguk részéről épen a bizalom hiányánál fogva nem járulhatnak, alkalmat nyujtsak arra, hogy objektíve, higgadtan a tárgyiratokból maguknak meggyőződést szerezzenek, készséggel ragadom meg az alkalmat, hogy az erre vonatkozó összes aktákat a Ház asztalára letegyem. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Kérem a tisztelt Házat, méltóztatik-e tudomásul venni a miniszter ur választát, igen-e, vagy nem? (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Dániel Gábor: Miután a céloimat elértem, mely, miként interpellációm előterjesztése alkalmával jeleztem, az volt, hogy ezen ügyre teljes világosság deríthetőség s e céloimat az által, hogy a belügyminiszter ur az erre vonatkozó összes aktákat a Ház asztalára letette, elértem, a miniszter ur választát tudomásul veszem. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Kérem a t. Házat, méltóztatik-e a belügyminiszter urnak Dániel Gábor képviselő ur interpellációjára adott választát tudomásul venni; igen, vagy nem? (Igen! Nem! Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) T. Ház! (Nagy zaj. Közbeszólások a szélsőbaloldalon: *Zárt ülést kérünk.* Elnök csenget.) Ne méltóztassanak min-

rel, négy szemközti tudjon beszélgetni. Jó fül kell hozzá, hogy a szívünkig érjen a hang akkor is, midőn a színpadon nem deklamálnak . . . Kevesen vannak, Wagner, akiknek fölösleges a színház . . . A színházak jövődjéről tehát ne aggódjék senki . . .

W.: Te frívol módon bírálgod azt, a mit milliók rendes és helyes dolognak tartanak. Te a szépsézet megállapított felosztását sem akceptárod, te csak kellemetlen dolgokkal akarsz előállni. Neked tehát nem hiszek, mert végre is nem vagy oly elismert esztétikus mint mások, sőt még csak magántanári képesítésed sincsen. De meg is tudlak fogni. Mert mondd csak, Faust, ha a színházi előadásról ez a véleményed, miért jársz akkor zenei előadásokra? Hisz az sem művészet, hanem csak előadó genialitás.

F.: Mert nincsenek meg otthon a klaszikusaim, mert ebből kolosszális könyvtára volna szükségem. Minden muzsikusa a hangszerével — egy betű a könyvben. Ilyet már nem nyomtatnak, Wagner.

W.: De ha csak egy hangszeren játszik a virtuóz?

F.: Akkor otthon maradhat az, aki maga is virtuóz.

W.: Te ennélfogva virtuóz vagy az íróművészek olvasásában, színházba azért nem szoktál járni?

F.: Oh, Wagner, hisz egyre ezt hajtom!

W.: Hisz akkor te egyenlő értékű vagy a színészszel, mert (magadnak legalább) tudsz tartani pompás előadást.

F.: Persze; de azért, látod, mégsem tartom magamat művésznek.

W.: Csak genialisnak.

F.: Annak sem, mert csak az a genialis, aki másnak is tud tartani előadást.

W.: Jól van, vége legyen a vitatkozásnak, melyben sohse fogsz győzni rajtam, az oklevelesen. Már jön is pikkolónk, a szurtos, jön ő a saktáblával . . . Hah, most újságot kér tőle egy csomó ember . . . Van tehát időm még egy megjegyzésre. Ez, Faust, össze fog törni téged . . . Hát tudod-e te, hogy drámai költészet színpad nélkül nincsen? Remélem, ismered a dráma genezisét, valószínűleg hallottál róla, hogy a kórusokból és a sipos pásztorok játékból fejlődött a dráma. Ezt így tanítja az eszté . . .

F.: Igen, ezt így tanítja az irodalomtörténet is, de én ismerem egy felsőbb genezist is, Wagner. Azt, hogy a költő agyából születik a dráma. Kezdetben volt az agy, azután következett minden . . .

W.: Ejh, hagyjuk már, itt a pikkoló a saktáblával . . .

F.: Te léssz a kilenczedik pion, Wagner. Nem haladsz ugyan visszafelé sem, de ha előtted áll, elütni sem tudsz egy lovat vagy egy eszmét.

Papp Dániel.

üg közbeszólni. (Zaj jobbfelől. Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Tisztelt Ház! több mint tíz képviselő ur zárt ülést kért s ennek következtében...

Pulszky Ágost: Előbb szavazni kell! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Már be van adva.)

Elnök (csenget): Nekem a képviselő urak már előbb tudomásra adták, hogy zárt ülést fognak kérni és abban a pillanatban, amidőn szólottam, Ivánka Oszkár képviselő ur már megindult helyéről, tehát én nem érzem magamat most jogosítva a szavazást elrendelni, mielőtt az arra vonatkozó kívánságot a Háznak beterjeszteném. (Zaj a jobbfelől. Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.) Ebben a képviselő urak zárt ülést kérnek, ennek következtében elrendelem, hogy a Ház zárt ülésre alakuljon át s evégből mindenekelőtt kérem a karzatok kiürítését.

A zárt ülés.

Elnök jelenti, hogy tíz képviselő zárt ülést kért s mert a kérés szabályszerűen történt, azt íme elrendelte. A kérést indokolni fogja Ivánka képviselő ur.

Ivánka Oszkár: Zárt ülést kérték, mert oly dolog történt, ami egyrészt alkalmas arra, hogy befolyásolja a képviselők adandó szavazatát, másfelől szokatlan is annyiban, hogy becsületbírósi eljárást vett kritika alá. (Zajos tiltakozás jobbról.) Nézet szerint képviselőházi határozatokkal nem lehet külön patentírozott gentlemaneket teremteni. Mint aki részt vett a dologban, tartózkodással nyilatkozik, azt hiszi azonban, hogy mindenkinek, aki igényt tart a gentlemanségre, kötelessége a becsületbírósi verdiktjét feltétlenül tisztelni. Két kérdés terjesztett a becsületbírósi elé. Az első kérdésre nézve nem volt szabad a becsületbírósi ítélet mondania, ha az volt a meggyőződése, hogy az előterjesztett iratokból lehetetlen megállapítani, hogy feltétlenül bűnösség, vagy feltétlenül nem bűnösség forog-e fenn. Itt van a Bokross ügye. Kifogástalanul, minden gyanútól távol állónak mondották őt, a vádlóját kigolyózták, becsukták s mi lett a vége? Gondolják ezt meg, mielőtt a ház könnyelműen odavitetné magát, hogy a fenforgó ügyben ítéletet mondjon. A becsületbírósi ügyben semmiféle pártpolitikai ellenszenv nem vezetett, de óvatosság volt, midőn látták, hogy a bűntelenség teljesen bebizonyítva nincs és nem is lehet (Közbeiktatások jobbról: A bűnösséget tessék bizonyítani!) s hogy Szalavszky soha nem lépett a jogos megtorlás útjára. Ha valaki tisztán áll s semmi uton nem vesz elégtételt, ez okvetlenül bizonyos gyanút kelt. A legprimitív kötelesség lett volna az ily dolgokat a rendes bíróság elé vinni. Annál helytelenebb, hogy a belügyminiszter itt kimondja, hogy Szalavszkyt nem tartja bűnösnek. Helytelen ez azért is, mert a becsületbírósi intézett második kérdésben azok közt, akik magukat gentlemaneknek tartják, nem lehet véleménykülönbség. (Zajos tiltakozás jobbról.) Ily reklámületek inscenizálásával el lehet érni, hogy kiváltságot gentlemanek lesznek, de ezek aztán hordják mindenki által látható helyen a patenst.

Rohonczy Gedeon: Nem volt ideje olvasni a becsületbírósi tárgyalásairól annak idején megjelent közléseket s az ügyet közelebbről csak egy, ma átolvasott röpiratból ismeri. Felszólal azért, mert a gondolkozása eddig mindenben egyezett az Ivánkával s mert az utóbbi napokban ő is erős támadást intézett a kormány ellen, de egyéni jellemet soha nem támadott. Nem vitatja vajjon helyes volt-e az ügyet interpelláció alakjában idehozni, ez azonban már megtörtént. Nem Szalavszky politikai működéséről, hanem negyedszázaddal ezelőtt állítólag történt s az ember legdrágább kincsét, a becsületet érintő dologról van szó. Szólt inkább hagyna tíz bűnös embert futni, semhogy egy ártatlant elítéljen. Hét gentleman volt együtt a becsületbírósi ügyben s nem voltak képesek a verdiktet meghozni. Helyesen tették, mert amidőn valakinek a becsületéről van szó, csak egyhangú határozattal lehet ítéletet hozni. Ivánka a Bokrossügy impressziója alatt állhatott, de a jelen esetben mindössze állítólag 100 forinttal való igazságtalan gazdagodásról van szó s már az összeg csekélyisége sem látszik támogatni a vádat. Ivánka elfelejtette, hogy Szalavszky igenis reagált a gyanúsítás ellen,

s hogy maga az illető vármegye, amelynek eléje lett terjesztve az ügy, bizalmat szavazott neki. Szólónak az álláspontja is az, hogy a sértésért elégtételt kell követelni, de lehetnek oly körülmények, amelyek közt az illető a rágalmat nem tartja erre méltónak. (Élénk helyeslés.) Ha már a Ház elé került az ügy, vegyük a miniszter választ tudomásul, de tegyük kötelességévé az illetőnek, hogy az ügyet bíróság elé vigye.

Szentiványi Árpád nem kíván belemenni az ügy érdemébe, de aláírta a zárt ülést kérő ívet, mert interpelláció tételén, a Házat hívják fel bírósá, hogy rehabilitáljon, vagy elmarasztaljon. Szólt nem ismeri el magát jogosítottnak arra, hogy ebbe belemenjen. A miniszter letette a Ház asztalára az okmányokat, nyomassák ki s osszák szét azokat s akkor mondhatunk ítéletet. Engedjenek módot arra, hogy mindenki lelkiismereti furdalás nélkül szavazhasson

Kubinyi Géza: Mi megbizunk a belügyminiszter bíraskodásában.

Szentiványi Árpád: Kéri az okmányok kinyomtatását és napirendre tűzését, vagy pedig vonják vissza a helytelenül tett interpellációt, mely csak arra alkalmas, hogy az ügyet még inkább elmergesítse.

Tisza Kálmán: Óhajtaná, hogy ez az ügy azon keretbe térjen vissza, a hova az interpellációnál és a helyzetnél fogva tartozik. A miniszter egyáltalán nem szólt a becsületbírósi eljárásáról; az, hogy helyesen járt-e el a becsületbírósi vagy nem, eldöntés alá nem jő s erre a képviselőházi határozottan illetéktelen is lenne. Arról van szó, hogy a kormánynak egy tisztviselője ellen vádak emeltek s épen aki nem lát tisztán ez ügyben, annak az érdeke megtudni, vajjon a kormány továbbra is méltónak tartja-e az illetőt arra a helyre. A kinyomtatás és tárgyalásra tűzés egyenesen provokálná a becsületbírósi eljárásának felülvizsgálását, amit hibának tartunk. Amiről itt szó van, nem praepjudicál az ügy rendes bíróság elé vitelének. Szándéka is volt erre az illetőnek, de akkor mondták, hogy nem lenne helyes, mert az volna a látszata, hogy a becsületbírósi eljárást a rendes bírósághoz felebbezte. Ha ezt teszi, ezért támadták volna meg. Állapodjunk meg annál, ami ide tartozik, hogy a Ház tudja, vajjon a miniszter méltónak tartja-e az illetőt tisztának továbbviselésére. Mindenki aszerint veheti tudomásul a választ, hogy mennyiben bizik meg a miniszter ítéletében. (Élénk helyeslés jobbról.)

Percei Dezső belügyminiszter: A Ház nyilvános ülésében szólalt fel s elént mindenki megítélheti, vajjon szól-e csak egy szót is a becsületbírósi ügyről, avagy tett-e csak a legkésebb czélzást is annak eljárására. Máskor is intéztek hozzá oly kérdést, aminő jelen interpellációban foglaltatik s neki, mint felső hatóságnak, kötelessége volt még októberben az ügyet megvizsgálni és abban lelkiismeretes meggyőződése szerint határozottan nyilatkozni. Meggyőződésének tisztaságát és szentségét senki által nem engedti kétségbe vonatni. Ha a gentlemanség vagy a becsület szempontjából a legkésebb hibát találta volna, bizonyára módját ejtette volna annak, hogy megköszönje az illetőnek szolgálatait. De lelkiismeretes meggyőződése szerint s az ügyiratok megvizsgálása alapján kötelessége volt mint miniszternek határozottan nyilatkozni.

Horánszky Nándor a szóban forgó kérdést az előzmények után a Ház kompetenciáján kívül állónak tartja. Helytelen dolgot lát abban, hogy ez ügy ily alakban a Ház elé került. E praxis meghonosítása a Ház működésének elfajulását vonná maga után. Ha megelőzőleg becsületbírósi nem működött volna, nem lenne szólónak kifogása az ellen, hogy egy köztisztviselő működése fölött a miniszter nyilatkozzék. Igaz, hogy a miniszter nem szólt a becsületbírósi eljárásról, de kijelentette, hogy Szalavszkyt kifogástalan embernek tartja. Efelől akart a Ház szavazni? Az iratok a becsületbírósi előtt voltak s ez nem tudott ítéletet mondani; a miniszter pedig tud! (Közbeiktatások jobbról: Kötelessége.) Amint a lapok közölték, a bíróságnak még a Szalavszky részéről felkért tagjai is további vizsgálatot tartottak

szükségesnek. Ily körülmények közt az ügynek idehozatala oly kezdeményezés, mely a francia konvenció emlékeztet. Egyszerűen napirendre kellene térni, mert ez nem tartozik a Ház kompetenciájába. Ha ez nem történik, kijelenti szóló, hogy a miniszter válasza fölötti szavazásban nem fog részt venni.

Gróf Tisza István azért szólal fel, hogy a nyilvános ülésben adandó szavazatát megvilágítsa. Előzőleg Horánszkyknak egy ténybeli tévedésére megjegyzi, hogy a becsületbírósi nem fejezte be eljárást, mert a kisebbség félbehagyta működését. Tisztelt az illetők egyéni meggyőződését, konstatalja azonban, hogy a többség az addig letárgyalt vádpontokra nézve véleményt mondott s hajlandó volt a többit is tovább tárgyalni. Annak, hogy az ügy ide került, épen az volt oka, hogy az ügy oly szokatlan fordulatot vett, hogy az összes vádpontok nem bírálthattak el. Ily körülmények közt nem közönyös, hogy a felelős miniszter vállalja-e a felelősséget abban az irányban, hogy Szalavszky továbbra is állásában maradhat-e. A miniszter válaszána tudomásul vétele nem jelent többet annál, hogy a miniszter teljesítette kötelességét. A hozandó határozatnak nem lehet oly tartalmat adni, mintha a Ház valakinek becsületét fölötti verdiktet mondana. Szalavszky egyéni reputációja szempontjából egy becses momentuma van a dolognak, az, hogy az összes iratok átadattak a nyilvánosságnak és a kritikának. (Élénk helyeslés.)

Horánszky csak annyit jegyez meg, hogy köztisztviselőről lévén szó, kétszeres kötelesség az, hogy az ügy a bíróság elé vitessék.

Ótay Lajos igazat ad Horánszkyknak abban, hogy a Ház nem bírálhatja felül a becsületbírósi eljárást. Ivánka azonban kijelentette, hogy a vádak nem voltak bebizonyítva, csak egyesek kétségei nem lettek eloszlatva s hogy a bíróság nem hozott ítéletet. Ily körülmények közt szóló nem akarja belevegyíteni az ügybe a politikát s tudomásul veszi a miniszter választ. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbról. Közbeiktatások: Ez a helyes eljárás! Ez a korrekt felfogás!)

Polónyi Géza utal arra, hogy ő igen nehéz helyzetben van, mert Szalavszkyt feltétlenül kifogástalanul tartja, azonban a kérdés nem tárgyalható ebből a szempontból. Az interpelláció kétségkívül barátságos érzületből származott, a miniszter előáll s beterjeszti az aktákat, melyek alapján véleményt formált s most azt kérde, méltó-e Szalavszky állásának betöltésére. Akik a miniszter iránt bizalommal vannak, igennel fognak felelni. Azonban nem szerencsés gondolat a magánbecsületet politikai bizalom kérdésévé tenni s pártok szerint való megoszlást provokálni. A politikai bizalom alapján szóló sem szavazhatna e tudomásul vételre s nem maradna más expedienst, mint hogy elmenjen a szavazás elől. Azt mondják, hogy menjen Szalavszky a bíróság elé, szóló ezt nem ajánlhatja, mert az ügy már rég elvült. Felfogása az, hogy a magánbecsület fölötti való bíraskodásra nem kompetens ugyan a Ház, de azt igen is bírálata tárgyává teheti, hogy vajjon egy főispán méltó-e állásának betöltésére. Van tehát mód rá, hogy a Ház ez ügyet megvizsgálja, de nem az a helyes eljárás, hogy interpelláció alkalmából s általa nem ismert iratok alapján mondjon ítéletet. Az illetőnek érdekében is, akit becsületes embernek ismer és tart, kéri, hogy parlamenti vizsgáló-bizottság küldessék ki s tegyen a Háznak jelentést.

Pulszky Ágost konstatalja, hogy hosszú tárgyalás folyt, mielőtt a Ház határozott volna a házszabályok értelmében azon előző kérdés fölött, van-e helye zárt ülésnek vagy nincs. Nem szeretné, hogy ez jövőre praecedensül szolgáljon. Ami magát a kérdést illeti, csak arra szorítkozik, a mire nézve személyesen is érintetett. Elismeri, hogy a becsületbírósi eljárásának megbírálsra nem tartozik a Ház elé s hogy tagjainak meggyőződése tiszteletben tartandó, de e jogot követeli a becsületbírósi többi tagjaira és a segédekre nézve is.

Az elnök: A fenforgó körülmények közt nem tartotta volna helyesnek gátat vetni a felszólalások elé. Maga ítéli meg azt az időpontot, hogy mikor van ez helyén. Ugy találja, hogy most már falte-

heti a kérdést: forog-e fenn elegendő indok zárt ülés tartására, igen vagy nem?

A Ház többsége felállással való szavazás útján azt határozta, hogy zárt ülés tartására elegendő ok nem forog fenn.

A szavazás.

Az újra megnyitott ülésben Láng Lajos fölteszi a kérdést, hogy tudomásul veszi-e a Ház a belügyminiszter válaszát?

— Igen! — kiáltják jobbról.

(Az egész ellenzék kivonul, csak Olay Lajos marad a teremben.)

A Ház ekkor egyhangulag tudomásul veszi a miniszter válaszát.

Vád és védelem.

A Szalavszky-ügy okmányiból egy kivonatos kimutatást osztottak ki ma a képviselőházban, amely felsorolja az összes vádakat s minden egyes vád után megadja reá a feleletet s minden egyes konkrét esetről hivatkozik azokra az okmányokra, amelyeket a miniszter a Ház asztalára letett.

A vádak és feleletek két csoportba vannak osztva. Az elsőben azok a régiebb vádak vannak felsorolva, amelyeket annak idején a „Hazánk“ közölt, a másodikban pedig azok, amelyeket Benkő terjesztett a becsületbíróság elé.

Egyrészt azon csodálkozik az ember, hogy lehet ilyen valakit meghurcolni, másrészt el lehet mondani, hogy alaposabban és meggyőzőbben nem derült még ki senkinek sem a teljes korrektsége olyan mértékben, mint éppen most a Szalavszky Gyuláé.

Egytől-egyig teljesen megczáfolt vádakon épült fel az egész hajsza Szalavszky ellen. Egyetlen egy állítás sem felel meg a valóságnak és a tényeknek, egyetlen egy sincs közöttük, amelyet teljesen meg ne czáfolna a vádra adott válasz. Az egész sereg apró vád is mind valótlan, s okmányokkal van kimutatva alaptalansága, de ha még igazak volnának is, akkor sem diffamálók.

A szabadság ünnepe.

— Az igazságügyi bizottságból. —

A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Teofil elnöklése alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette az 1848. évi törvények megalkotása emlékének ünnepléséről szóló törvényjavaslatot.

Zsigárdy Gyula előadó kiemeli, hogy a törvényjavaslat az 1848. évi törvényhozási alkotások megünneplését célozza, még pedig úgy a nemzethez, mint az alkotásokhoz méltó módon: maradandó becsűvel, vagy is az által, hogy az alkotások emlékeztetése az a nap, a melyen azok királyi szentesítést nyertek, mindenkorra nemzeti ünnepé nyilváníttassék. A mostani esztendő nagyobb fontosságához képest tervben van, hogy az előterjesztett törvényjavaslat mindkét Házban előzetesen letárgyalatván, a királyi szentesítést megnyervén: április 11-én mindkét Ház együttes ünnepélyes ülésében legyen bejelentve, mely ülésből egyszersmind a Felsőház elnöke feliratot intézzenek. A bizottság elnökesét kéri, hogy a tárgyalás alatt levő javaslatot úgy, mint azt szíve mélyéből óhajtaná, nem méltányolhatja, mert hisz egy nemzetnek hétköznapijai is nagyfontosságúak, még nagyobbak ünnepnapjai, melyeken nemcsak egész élete, de multjának emlékei, jövőjének reményei nyilatkoznak meg. Ajánlja a javaslatnak egész terjedelmében való elfogadását, mert egy nemzet csak akkor méltó jövőjére, ha multját megbecsülni képes, miként csak az anyaföldben gyökerező fa hozhat jó gyümölcsöket. Már pedig ez a javaslat hazánk nagy multjában gyökerez és hitben, reményben teljes még nagyobb, még fényesebb jövőhöz. A javaslat szerencsésen szem előtt tartja a nemzet jövőjét, mert oly napot emel nemzeti ünnepé, melyet pártonkívül a hazának minden fia nyugodt lelkiismerettel elfogadhat, elfogadni kötelesek még azok is, kik annak idejében az 1848. évi alkotások ellen küzdöttek. Így e törvény alkalmas a jövőben a nemzeti egység megszilárdítására s azba súlyos sebek enyhítésére, melyeket a nemzet öntestén, önmaga vágott. Mint ki hazája multját szereti, jelenét a tör-

vény tisztelet által erősnek kívánja s mint ki bizva bizik hazája nagy jövőjében, ajánlja elfogadásra a javaslatot.

Barabás Béla azt tartja, hogy a czélra nézve annyira egyetértünk, hogy itt discussionnak voltaképpen helye nincs. A törvényjavaslat czélja, hogy a hivatalos Magyarország is ünnepként tölje meg azt, amit a nemzet már hosszú évek óta ünnepel.

Öszinte lélekkel üdvözlőné a kormányt a törvényjavaslatért, ha nem volna márczius 15-ike, melyet a nemzet már ünnepevé tett egy korszak összes eredményeinek. A magyar népek van már egy ünneplő napja s helytelen ezzel egy másik hivatalos ünnepet szembe állítani. — Akármilyen volt az 1848-diki márczius 15-dike, e nap megünneplésében tisztelnünk kell az összes akkori eseményeket és azok eredményeit. Az április 11-iki ünnep kétfelé osztja a nemzetet; márczius 15-ét mindig meg fogják ünnepelni s vajjon helyes-e még egy ünnepet rendelni, amely tisztán a hivatalos körök ünnepe lesz. E szempontból időelőttinek tartja s helyteleníti szót, hogy a közoktatásügyi miniszter már elrendelte az iskoláknak, hogy április 11-ét megünnepelejk.

A törvényjavaslatot általánosságban elfogadja s üdvözlöi, s nem az ünnep, csakis a nap ellen tesz kifogást.

A nemzet odaadással vesz részt a dinasztia minden örömében s bánatában; óhajtaná szót, hogy a dinasztia is részt vegyen a nemzet örömében és bánatában s csak egységes ünnep legyen, amelynek élén álljon a király s amelyben részt vegyen a nemzet minden tagja.

Wlassics Gyula miniszter utal arra, hogy az iskolaünnepre vonatkozó rendelete nem volt időelőtti, mert annak a föltételnek kiemelésével történt, hogy ha a király is nemzet ünnepé teszi április 11-ét. Helyes dolognak tartotta, hogy a 48-iki alkotások szelleme becsépegtessék az ifjuság lelkébe s a kormány épen akkor vétett volna kötelessége ellen, ha az idevonatkozó rendelkezést nem tette volna meg.

Szivák Imre elfogadja a törvényjavaslatot annak megjegyzésével, hogy alkotmányos fejlődésünk szempontjából más időpontot helyesen nem is lehetett volna választani. Esméileg a márczius 15-ike az eszmék forradalmát nem jelenti, mert azok a nemzet életében már elő voltak készítve. Ez eszmék megtestesítése április 11-én iktatott be törvénykönyvünkbe. Márczius 15-ének ünnepé tevésével az azok iránt való kegyelet ellen is vétenénk, akik ez eszmék mellett a maguk törvényes körében helyt állottak. A törvényhozás szempontjából ünnepé más nap nem is tehető, mint április 11-dike az a nap, melyen a nemzetet alkotó összes faktorok egy közös cselekményben egyesültek. Azt azonban feleslegesnek tartja szót, hogy április 11-e minden időkre nemzeti ünnepé nyilváníttassék. A törvény nagy jelentőségét abban találja, hogy az az uralkodó, akinek személye akkor is az események előterében állott, velünk együtt ünnepli azt a reformkorszakot, melynek alapjai az 1848-iki törvényekben vannak lefektetve.

Győry Elek utal arra, hogy 1848. márczius havában már megtörtént a jobbagység eltörlése, a sajtószabadság proklamálása s a király már kijelentette, hogy a feliratban foglaltakhoz hozzájárul. Ezek fontosabb dolgok voltak, mint a törvények összegyűjtésének napja. A nemzet lelke nyilatkozott meg a mellett, hogy márczius 15-ike nemzeti ünnep legyen. Nem a betűt ünnepelejk, hanem azt a szellemet s azt a lelkes megnyilatkozást, mely márczius 15-én történt. E szempontból nem helyesli szót sem a közoktatási miniszternek az iskolákhoz intézett rendelkezését. A törvénybe mindenesetre bele kellene iktatni nézete szerint a nemzet haláljának kifejezését ama férfiak iránt, akik az első felelős miniszteriumot alkották. Helyesli, hogy a kormány javaslatot nyújtott be, de azt nem helyeselheti, hogy a hivatalos ünnepet ellentétbe akarják helyezni a nemzetnek 1860. óta megnyilatkozott érzésével.

Fest Lajos e javaslat tárgyalásánál a történelmi alapot nem tartja szem elől téveszthetőnek, a történelmi alap az 1848. márcziusi és áprilisi na-

pok eseményei pedig határozottan április 11-ének ünneplése mellett szólnak. Márczius 15-én volt a nemzet ébredése, április 11-én a nemzet diadala. Ez a nap az, amelyet ünnepelejk, különösen amikor arról van szó, hogy a korona és nemzet együtt ünnepelejk.

Neumann Ármán szintén abban a meggyőződésben van, hogy ha van nap, melyet a törvényhozás ünnepelejk, ez csakis április 11-e lehet. Maga Kossuth Lajos már akkor perhorreskálta azt, hogy márczius 15-e adott volna lökést az akkori vívmányoknak s a törvényhozás aktusának vindikálta az egész mozgalomnak a súlyát és jelentőségét.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök osztja Barabásnak azt a nézetét, hogy vitának e törvényjavaslatnál voltaképpen nincs helye. Szólv nézete az, hogy valóban hasznos és igazán nemzeti ünnepet csak úgy lehet ülni, ha nemzet és korona együtt ünnepelejk. Április 11-e az a nap, amelyen nem egy ideiglenes mozgalom, de a nemzetnek már akkor több mint negyedszázados törekvései törvényes szentesítést nyertek. Ha azt akarjuk, amit Barabás is mondott, hogy az ünnep olyan legyen, hogy abban a király és a nemzet minden tagja részt vehessen; azt a momentumot kell választanunk, amelyben törvényes megvalósítást nyertek a nemzet több mint negyedszázados vágyai. (Élénk helyeslés.) Mindezekre való tekintettel kéri szót a törvényjavaslat elfogadását annak megjegyzésével, hogy nem ellenzi, ha az első szakaszból a „minden időkre“ szavak esetleg töröltetnek.

A bizottság ezek után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta. Az 1. §-nál Barabás javasolja, hogy április 11-dike helyett márczius 15-dike tétessék, Győry Elek pedig óhajta, hogy a szakaszban kifejeztessék a nemzet halála az első magyar felelős miniszterium tagjai iránt.

Báró Bánffy miniszterelnök, Perczel Dezső miniszter és Szivák Imre felszólalásai után a bizottság elfogadta a szakaszt, a minden időkre szavak kihagyásával. A 2. szakaszt változtatás nélkül fogadták el.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök előterjesztésére elhatározta a bizottság, hogy elfogadásra ajánlja a Háznak az április 11-diki ünnepelés módozataira nézve a törvényjavaslat megokolásában foglalt javaslatot.

Ezután Zsigárdy Gyula előadó előterjesztette a két Ház együttes üléséből a királyhoz intézendő felirat tervezetét, amelynek alapján a felirat megszerkesztésére az előadóból és Szivák és Győry bizottsági tagokból álló szűkebb bizottságot küldtek ki.

Ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

A helyzet Szerbiában. Belgrádi levelezőnk jelenti: Mióta Milán állandóan Belgrádban tartózkodik, a helyzet Szerbiában alaposan megváltozott. Most minden csendes. A pártok alig adnak valamely életjelt magukról. A radikálisok vezére, az agilis Pasics, teljesen visszavonult a politikától és a nagy párt közel van a szétzülléshez. Milán energikus kezének első műve volt, hogy a hírlapokra alaposan rájlesztett. Több újságíró elfogtak, lapjaikat beszűntették és a nyomdákat lefoglalták. A szerkesztők azóta már kiszabadultak a fogházból, lapjukat is ujjal megindították, de csak a régi köntöst a külsőt hagyván meg. A test az Ezsau teste, de a hang az Jakób hangja. Ami támadás éri Gyorgyevics elnököt és kabinetét, azt leginkább innen a magyar részről intézik feléje a szerb újságok. A „Zasztava“, „Branik“ és zágrábi „Srbobran“ mutatnak valamelyes harci kedvet, de a szerb sajtócenzura korlátai által a bombák ártalmatlan rakétákká változnak. Az energikus Milán otthonléte alkalmával csak egy energikus miniszterium képzelhető és az is a Gyorgyevics miniszteriuma, melynek azonban napjai már is nagyon meg vannak számlálva. Ok erre, mint már annyiszor: a pénz, azaz a pénz, amely nincs. Az a hitelművelés, melyet nemrég keresztül vittek, nem hozta meg a várt eredményt és így a pénzügyminiszter állása teljesen meg van ingatva, ugyanugy a miniszterelnöké is, ki e művelés niko-

réhez kötötte kormányzásának jövőjét. Az állampénztár még mindig nem képes a hivatalnokoknak és katonáknak fizetését pontosan kiszolgáltatni. A belgrádi katonazene személyzete már 3 hónapja vár fizetésre. A pénzügy különben már chronikus baj, melytől Szerbia csak különös véletlen által tud csak valamikor megszabadulni. Az antidinasztikus mozgalmakról szóló hírek nem érdemlik, hogy komolyan figyelembe véssenek. Sándor királyt a szerb nép szereti. Kár, hogy a fejedelemlenek oly fiatalon, oly felelősségteljes, nehéz munka jutott, mert már most is nagyfokú idegesség mutatkozik emiatt rajta. Édesapja Milán exkirály oldala mellett azonban, aki most a szerb jólét igazi intézője, lesz módja magát a nyugalomnak szentelni.

Thun — osztrák kormányelnök.

Bécs, márczius 5. Báró Gautsch kormányelnök és minisztertársai beadták lemondásukat, amit 6 Felsőház elfogadott és az új kabinet alakításával gróf Thun-Hohenstein Ferenczet bizta meg.

Ausztria a mai nap eseményével, amelyet az itt közölt távirat ad közhírül, az egy év óta tartó válságból új helyzetbe jutott, amely magán viseli egy beláthatatlan új krízis jellegét. Osztrák szomszédaink egy tekintélyes részére, ha holnap reggel fölébrednek és elolvassák a lapokat, lehetetlen, hogy ne hasson riasztóan az az ujság, hogy gróf Thun-Hohenstein Ferencz, a klerikális-feudális főúr, a titkos tanácsos és az aranygyapjas rend vitéze lép íme az osztrák ügyek élére.

Gróf Thun életrajza és multja beszél helyettünk. Mindenkor fanatikus híve volt a klerikalizmusnak, keménykezű saját véreivel, a németekkel szemben is és amellet antipathikus a cseheknek. Az obstrukció történetében emlékezetes lesz az az elkeseredett harcz, amelyet ellene az ifjucsehek folytattak. A cseh helytartói állásban gróf Thun végre is lehetetlenné tette magát.

Sem a Gautsch-kabinet lemondása, sem gróf Thun megbízatása nem jött váratlanul. Badeni utódját mindenki átmeneti premiernek tekintette. A hivatalos lapban ma megjelentek a régóta jelzett új nyelvrendeletek, amelyekért báró Gautsch, ha ott is maradt volna is a kormányrudon, aligha aratott volna sok babért, és a Reichsrath is össze van hívva. Annak a császári pátiensnek az ellenjegyzése, amely a Reichsrath egybehívásáról szól, volt Gautsch utolsó jelentősebb ténykedése. Különben az új miniszterium kinevezéséig az ügyeket az eddigi kabinet vezeti.

Gróf Thun meghívása sem megy, mint mondtuk, meglepetésszámba. A csehek már fázta tőle. Csak tegnapelőtt közöltünk egy beszélgetést, amelyet egy prágai újságíró dr. Engellel, a cseh klub elnökével folytatott; e beszélgetés folyamán Engel megmondta, hogy a Gautsch-kabinet napjai meg vannak számlálva és hogy utána vagy Thun vagy Chlumeczký jön. Hozzátette, hogy gróf Thun iránt a cseheknek nem lehetne bizalmuk. És mégis Thun kezében leend letéve Ausztria sorsa.

A jövő meg fogja mutatni, vajjon az új helyzet és az új ember nem jelent-e az osztrák zavaros állapotok betetőzését avagy pedig a kibontakozást jelent-e?

Az új miniszterelnök.

Gróf Thun-Hohenstein Ferencz Antal 1847. szept. 2-án született. 1874-ben nőül vette Schwarzenberg Anna Maria hercegnőt, Schwarzenberg Károly herceg leányát. Politikai pályáját 1879-ben a képviselőházban mint a cseh-klub tagja kezdte meg. 1881-ben mint hitbizományi örökös az urakházába került, ahol a feudális-klerikális párt leghevesebb szószólója lett. Jóllehet németnek vallotta magát, mégis ellenfele volt a szabadelvű németeknek és lelkes híve a cseh követeléseknek. 1889-től 1895-ig 6 mint Csehország

helytartója volt és közreműködött az 1890-iki német-cseh kiegyezés munkájában. De mint helytartó viszont az ifju-cseh gyűlöletet keltette föl maga iránt és utóljára a cseh tartománygyűlésen olyan viharosan obstruáltak ellene, hogy szóhoz sem juthatott. Badeni miniszterelnök 1896. január tizenötödikén felmentette állásától. 1896. február nyolczadikán 6 Felsőház kinevezet az aranygyapjas-rend vitézévé és ugyanabban az évben, a czár bécsi látogatása alkalmával, a Nevsky Sándor rendjelet is megkapta.

Az új nyelvrendeletek hatása.

Az új nyelvrendeleteket ma közli a bécsi hivatalos lap. A Csehországra vonatkozó rendelet tizenhét paragrafust tartalmaz. Ugyancsak ma van a hivatalos lapban az a császári pátiens, amely, amint előre jeleztük, a Reichsrathot márczius 21-ikére hívja össze.

Az új nyelvrendeleteket úgy a csehek, mint a németek nagyon vegyes érzelmekkel fogadják. Mind a két táborban a hangulat hűvös és tartózkodó. Ami a németeket illeti, úgy főként két sérelmükön segített a kormány. Elismerte, hogy Csehországban vannak német kerületek is, amit a csehek mindig tagadtak; azután elejtette a kormány a Badeni-féle nyelvrendeleteknek azt az alapelvét, hogy Csehországban minden tisztviselő értsen mind a két nyelvhez. Az új rendeletek ez utóbbi tekintetben azt mondják, hogy a kormány esetről-esetre állapítja meg szükség szerint, hogy milyen nyelvismereteket kíván hivatalnokaitól, akikkel valamely állást betölt. Ez a rendelkezés persze nagyon tág és a kormánynak teljesen szabad kezét enged.

A német nemzeti pártiak nem is titkolják, hogy nélik az új nyelvrendeletek nem tetszenek és nyíltan kifejezik azt a kívánságukat, hogy a kormány a nyelvrendeleteket teljesen és mindenkorra vonja vissza és állítsa helyre a status quo-t. Ezt követelték idáig is.

Az ifjucsehek quasi hivatalos formában mondták meg ma véleményüket a Gautsch-féle rendeletekről. A végrehajtó bizottságuk ugyanis Bécsben időz és ma összegyűlt tanácskozásra. Az ellen nincs kifogásuk, hogy Csehországot nyelvi tekintetben felosztják német, cseh és vegyes nyelvű területekre. Hogy pedig a cseh és a vegyes területekben a szolgálati nyelv a cseh lesz, ebben határozott haladást látnak a Badeni-féle rendeletekkel szemben. Az is kielégíti őket, hogy Morvaországban teljesen a két nyelvűség elve van keresztülvive. De már azt kifogásolják, hogy Morvaországban a kormány nem adott helyet a cseh szolgálati nyelvnek.

Bécs, márczius 5.

Az itteni lapok úgy igyekeznek értelmezni a nyelvrendeleteket, hogy ezekkel a németek nem sokat nyertek és hogy a cseheknek nincs okuk elégedetlenségre. A cikkekben kiviláglik, hogy a németiség fél a csehek haragjától.

Prága, márczius 5.

A cseh lapok az új nyelvrendeletekről nagyon hidegen nyilatkoznak. A Nerodny Listy a sorok közt a csehek obstrukciójával fenyeget arra az esetre, ha a kormány a németeknek egyre messzebbmenő engedményeket tenne. A Politik szerint az új nyelvrendeletek nagyon keveset teljesítenek azokból a kívánságokból, melyek a csehek egyenjogúságára irányulnak.

Lemberg, márczius 5.

Az itteni lapok az új nyelvrendeleteket előg kedvezően fogadják.

Berlin, márczius 5.

A Nationalzeitung szerint az új nyelvrendeletek a németek többféle sérelmét orvosolják. A Berliner Neueste Nachrichten azt ajánlja a németeknek, hogy könnyítsék meg a kormánynak a békés állapotok helyreállítását és tegyék lehetővé a parlament munkát már azért is, hogy a nyelvkerdést törvény útján rendezzék.

Prága, márczius 5.

Ma este hét órakor egy fiatal emberekből álló csoport üldözőbe vett egy német diákot, akin nemzeti jelvény volt. A megremült diák az üldözői elől a német kaszinóba menekült. A csehek azonban

utána robantak és mivel a kaszinóba be nem hatolhattak, a bajlás előtt kezdtek el kiabálni. A rendőrség szétkergette őket, de utóbb a város különböző pontjain újra és ismételtlen összeverődtek és nemzeti dalokat énekeltek. A rendőrség mindannyiszor szétoszlatta őket.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés a tartománygyűlésben.

Bécs, márczius 5. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén Schneider és Gregorig sürgős indítványt adtak be, hogy a kiegyezés Magyarországgal csak azzal a feltétellel köthető meg, ha a viszonzosságot a házaló-kereskedés tekintetében megszüntetik, úgy, hogy Ausztria a házaló-kereskedésre nézve teljesen szabad kezét nyerjen, továbbá ha biztosítják Bécs összeköttetését Szalonikival Szerajevón keresztül és esetleg a Déli vasut államosítását. Az indítványt vita nélkül elfogadták.

Olaszország ünnepe.

Róma, márczius 5. Ma délután tették le alapkövét Károly Albert király emlékművének a Giordano publico-ban, a Quirinállal szemközt. Megjelentek a királyi pár, a torinói gróf, miniszterek, szenátorok, képviselők és más notabilitások, valamint számos meghívott vendég. Beszédet mondtak: Coronico szenátor, Ruspoli herceg polgármester és az emlékmű-bizottság elnöke: Quirio ügyvéd. A csapatok tisztelegtek. A nagy tömeg és a zászlók alatt megjelent egyesületek örömrivalgással üdvözölték a királyi párt.

A párisi szerb követ haldoklik.

Belgrád, márczius 6. Garasanin Milutin párisi szerb követ rákbajban megbetegedett és állapotát az orvosok reménytelennek mondják. A követ halálának hírére itt minden perczen várják.

Evangelikusok és katolikusok.

Berlin, márczius 5. A képviselőház mai ülésén a vallástügyi költségvetés tárgyalásánál a miniszter fizetése címénél Dauzenberg (centrum) kifejti, hogy a katolikus lakosság közt nagy a lehangoltság. Poroszország evangelikus lakossága nem ismeri el, hogy a porosz államban a felekezeti paritás áll fenn. A centrum sohasem avatkozik az evangelikus egyház belügyeibe. A katolikus egyházzal szemben nem jártak el épen így. A kulturharcz idejének alkotmányellenességei még nem tűntek el egészen. A katolikusoknak az a kívánságuk, hogy az evangelikus egyházzal egyenlő elbánásban részesüljenek és ne függjenek a miniszter kényétől.

Bosse vallástügyi miniszter azt válaszolja, hogy amíg 6 miniszter lesz, addig nem hozzák be újra a vallástügyi miniszterium katolikus osztályát. Hiszen ez ugy szólna felekezeti kettészakadásra vezetne. A mai rendszer gondoskodik a tárgyilagosságról és az állami érdekekről; mert itt állami érdekről van szó. A felekezeti béke bizossága kell, hogy legyen és maradjon a kultusz-kormányzat első alapelve.

Motty (lengyel) panaszaira válaszolva Kugler miniszteri igazgató azt feleli, hogy a közigazgatási hatóság már egy év óta tapasztalja, hogy kis iskolák keletkeznek, ahol lengyelül írni és olvasni tanítanak. A kormányzat ezt annál kevésbé engedheti meg, minihogy feltételezhető, hogy más czélokra is törekszenek.

Filipescut elítélték.

Bukarest, márczius 5. A Filipesen-Lahováry-párbajgyűlésről kifolyólag a fenytő bíróság Filipescut 6 havi börtönre ítélte, a párbajsegédeket pedig fölmentette.

A szerb egyházi viszály vége.

Belgrád, márczius 5. Innocentius metropolitát és valamennyi püspököt rendjelekkel tüntették ki annak jeléül, hogy a kanonikus és az antikanonikus püspökök között felmerült egyházi viszály véget ért. Ma a palotában a metropolita tisztelére ebéd volt.

A krétai kérdés.

Konstantinápoly márczius 5. Az a hír, mintha *Skridlow* tengernagy Oroszország részéről azt a megbízást kapta volna, hogy *György* herczeggel Krétába hajózzék és őt egyszerűen mint kormányzót otthagyja. teljesen alaptalan. A hatalmak megállapodása az, hogy egyoldalú intézkedést egyik sem fog tenni.

Berlinből táviratozzák, hogy a „Post” tagadja ama fölfogás jogosultságát, mintha Törökország Thessaliát azonnal köteles volna kiurítani, amint Görögország a hadi kárpótlás első részletét kifizeti, mert a békeszerződés értelmében *Törökország csak fokozatos kiűritésre van kötelezve.*

Felbontott eljegyzés.

Frankfurt, márczius 5. A *Frankfurter Zeitung* szerint berlini udvari körökben beszélnek, hogy Günther schleswig-holsteini herczeg és *Dorothy* koburgi herczegnő eljegyzését felbontották.

Az urakháza elnöksége.

Bécs, márczius 5. A hivatalos lap közli, hogy ő Felső Windischgrätz herczeg az urakháza elnökévé, *Hoyos* grótot és *Auersperg* grótot pedig az urakháza alelnökeivé nevezte ki.

Merénylet után.

Athén, márczius 5. *Mihailovics* György nagyherczeg, *Mária* herczegnő völégénye, 8000 frankot küldött engesztelő kápolna építésére.

HIREK.**Stefánia főherczegasszony.**

Az osztrák császárvárosból mindenkit mélyen megrendítő hírek érkeztek ma Stefánia özvegy trónörökösné állapotáról. A főherczegnőnek ma éjjel hirtelen végzetesre fordult az állapota és azóta ott vannak a betegágya mellett az orvosok, hogy enyhítsék azokat a fájdalmakat, melyeket a betegség okoz. Sajnos, a betegség mostani stádiumával szemben tehetetlen az orvosi tudomány és nem segíthet a betegségen, melyről bécsi tudósítónknak következő telefonjelentései szólnak:

A betegség története.

Bécs, márczius 5.

A főherczegnő betegségének első csirája már a múlt hónapnak első napjaiban jelentkezett. Február elején *Stefánia* főherczegnő megjelent *Frigyes* főherczeg és *Isabella* főherczegnő bálján és mikor onnan hazament, rosszul érezte magát. Katarrhalis jellegű betegség lépett fel nála, aminek következménye köhögési inger lett.

A főherczegnő azonban nem tulajdonított nagyobb jelentőséget a dolognak, mert az hitte, hogy a betegség nem fog sokáig tartani. Ennek tulajdonítandó, hogy február 14-én rászánta magát arra, hogy gróf *Goluchowski* külügyminiszter báljára elmenjen. Már itt észre lehetett venni, hogy a főherczegnő erőlteti a jókedvet. A nagy betegséget ekkor azonban még senki csak nem is sejtette. A király, aki szintén ott volt a bálon, onnan egyenesen a pályaúdvarrá hajtatott, hogy Budapestre utazzék. Bucsuzáskor azt mondta Stefánia özvegy trónörökösnének:

— Remélem, nemsokára viszontlátlak magyar székvarosomban.

Ő Felső e reménye azonban, fájdalom, nem teljesült, mert már másnap megkezdődött a betegség. A főherczegnő annyira rosszul érezte magát hazaérkeztek, hogy azonnal ágyba kellett feküdnie.

Nagyon valószínű, hogy a fenséges asszony a bálból kimenet hült meg és ez volt azután oka a nagy betegségnak. Mindenesetre tény, hogy a folytonos katarrhus a meghülésre disponálta. És ehhez a dispositiohoz csakugyan nem is kellett több, mint a légmérséklet változás, hogy a katarrhalis csirák komoly betegség okáivá legyenek. A meleg termékből a főherczegnő a lépcsőkön kocsiához ment.

Igaz ugyan, hogy előbb kissé lehűtötte magát odafenn, de azért mégis erősen érezhető különbség

volt a háli termék és a lépcsőház légmérséklete között. A fenséges asszony kocsija közvetlenül a lépcsők előtt várt és így nem kellett soká a szabadban tartózkodnia, de azért az a néhány perc, melyet a hintóban kellett töltenie míg hazaért, is hozzájárult ahhoz, hogy a katarrhusból komoly betegség legyen.

A hálás következményei nagy erővel jelentkeztek. Alig lépett be a fenséges asszony a szobába, egyszerre a hideg kezdte borzongatni. Az egész teste elhagyadt, feje és szeme ég. A környezet a legnagyobb gondossággal vette azonnal ápolás alá. De a következő órákban, ahelyett, hogy javulás állott volna be, mindinkább rosszabbra fordult a beteg állapota. Láz jelentkezett. A főherczegnő egészen le volt verve, úgy, hogy azonnal küldtek dr. *Auchenthaler*-ért.

Az orvos beható vizsgálat után az influenza tüneteit konstátálta és e szerint tette is meg intézkedéseit. Bár a betegséget enyhének találta, mégis mindjárt kijelentette, hogy a főherczegnő utazásait egyelőre el kell halasztani még az esetre is, ha a betegség a lehető legsimább lefolyású lesz is. A főherczegnő nemcsak Budapestre, hanem onnan Griesbe, Bozen mellé is elakart utazni. Erről most már szó sem lehetett.

A jelentéktelenné látszó influenzához napról napra újabb komplikációk járultak. Először erősödött a láz, azután pedig jelentkezett a tüdőgyulladás és a mellhártyagyulladás. *Wiederhofer* tanárt is elhívták erre, de a két orvos együttes fáradozása sem volt képes a betegséget megakasztani. Ekkor elhatározták, hogy rendes bulletineket adnak ki.

Az orvosok első sorban arra törekedtek, hogy a beteg kedélyállapotára tudjanak jótékony befolyást gyakorolni és azért a beteg könnyebb megnyugtathatására, eltöltötték előtte a betegség súlyos természetét. A főherczegnő azonban mindinkább türelmetlenebb lett a betegség elhuzódása miatt és többször felkiáltott:

— Igazán szeretném tudni, mikor lesz már vége ennek a betegségnek!

Sikerült azonban megnyugtítani a beteget, akinek a mai napig sejtése sem volt a betegség komolyságáról.

A mai nap.

Bécs, márczius 5.

A Hofburgból ma reggel aggasztó hírek szivárogtak ki *Stefánia* özvegy trónörökösné állapotáról: Az éjjel hirtelen rosszabbra fordult a beteg főherczegnő állapota. Ez a Hofburgban nagy izgatottságot keltett. Magát a királyt reggel 5 órakor verték fel ezzel a hírrel s ő azonnal menyé lakosztályába sietett és egy ideig ott időzött a betegágyánál.

Az udvari orvosok kívánságára elhívták még dr. *Neusser* tanárt is és a három orvos délelőtt a következő jelentést adta ki:

A láz jelentékeny emelkedése nélkül az új folyamán az *expectatio* teljesen megszűnt és e mellett igen *fájdalmas lélekzés lépett föl.* A jobb tüdőn újabb gyulladás kezdődik. A bal tüdőszárny lobosodása oszlófélben van. A táplálkozás csekély. A beteg ereje kielégítő.

Tegnap este még nem adott aggodalomra okot a beteg állapota. Mindazonáltal dr. *Auchenthaler* elhatározta, hogy az éjjel a beteg közelében fogja eltölteni és ezért a Hofburgban maradt. Éjfél után állott be hirtelen az aggasztó fordulat. Az özvegy trónörökösnét *kinos lélekzési zavarok gyötörték*, melyek meg-megujultak. A fájdalom és a lélekzési zavar egyre növekedett és az orvos nem tudott a beteg baján enyhíteni.

Az özvegy trónörökösné környezetében levők nagy aggodalmukban és félelmükben nem tudták, mit tegyenek és reggel 4 óra után elhatározták, hogy elhívják dr. *Mayer* udvari káplánt. A káplán azonnal meg is jelent és mint mondják, az özvegy trónörökösnét ellátta a halotti szentségekkel. Együttal felkeltették az uralkodót is, akinek jelentést tettek a betegség aggasztó fordulatáról, mire ő öt óra tájban megjelent a betegágyánál.

Később, reggel valamennyire megkönnyebbült a beteg állapota, de a veszedelem

nem mult el. Az özvegy trónörökösné szüleit *Lipót* helga királyt és *Henriette* királynét, korán reggel táviratban tudósították leányuk betegségének komoly fordulatáról.

Déli egy óráig az özvegy trónörökösné állapotában nem állott be változás. Ekkor az orvosok újabb tanácskozásra gyűltek össze.

Délután kis javulás állott be. Valamit evett is a beteg.

Délután 4 órakor.

Bár a betegség a legkomolyabbra fordult, az orvosok még mindig reménylik, hogy az özvegy trónörökösné erős konstrukciója *legyőzi a bajt* és sikerülni fog elhárítani a veszélyt. Ha ugyanis a tüdőszárnyak gyuladása enyhíteni lehet és az odatapadt váladékokat el lehet oszlatni, erősebb táplálékot vehet magához a beteg és *helyrehozhatja a nagy erővesztését.* Ha azonban sikerül is leküzdeni a mostani komoly fordulatot, az özvegy trónörökösnének hosszú ideig nagyon kell vigyáznia magára, mert *különösen az influenzából támadt betegségeknel igen könnyű a visszaesés.*

Éjjel 12 órakor.

Ma este tíz órakor azonban *megint rosszra fordult a beteg állapota.* Azonnal küldtek az orvosokért, akik konsiliumot tartottak és a beteg állapotát nagyon veszedelmesnek jelezték. Ő Felső, aki reggel öt órakor ott volt a beteg ágyánál, ma délután elment hozzá és *szeretetteljes szavakban vigasztalta.*

Az esti jelentés Stefánia főherczegnő állapotáról a következő:

A nap folyamán jelentékenyebb változás nem állott be. A váladék még nem elegendő. A jobb tüdőszárny gyulladása tovább terjedt, a balé változatlan, Hőfok 38.5. A szív működése kielégítő.

Ő Felső a nap folyamán ismételtén tudakozódott a főherczegnő állapota felől. A királypét Territet-ben táviratilag értesítették. Az orvosi jelentést az uralkodóház összes tagjaival táviratilag tudatták.

A legtragikusabb a dologban az, hogy Erzsébet főherczegnő, Stefánia leánya, a nagy izgalomtól, amelyet anyja betegsége okozott, *szintén beteg lett.*

Minden félórában küldenek a beteg állapotáról táviratokat Brüsszelbe. Hogy a főherczegnő szülői Bécsbe jönnek-e, még nem biztos.

Éjféli után 1/2 1-kor.

A főherczegnő állapota *állandóan a legnagyobb aggodalomra ad okot.* Az egész udvar ott van a beteg körül. Épen most sürgősen hívták *Wiederhofer* tanárt.

Éjféli után 1 órakor.

A király azt a megbízást adta, hogy a betegség minden egyes fázisáról vigyenek neki hírt a hálószobájába.

Éjféli után 1 óra 40 p.

A beteg főherczegnő állapotában nem állott be lényegesebb változás, de az orvosok állítása szerint *valami kis megkönnyebbülés mégis észrevehető.*

Éjféli után 3 órakor.

A beteg állapota változatlan, *Wiederhofer* tanár kijelentette, hogy a *legközelebbi órákban nem kell a katasztrófa bekövetkezésétől tartani.*

— Tisza Kálmán és a nemzeti szövetség. A nagyváradi nemzeti szövetség e hónap 6-án. vasárnap alakul meg. Erre az ünnepségre *Herczegh* Mihály az országos nemzeti szövetség elnöke meghívta Tisza Kálmánt is, mint Nagyvárad képviselőjét. Tisza Kálmán a meghívóra a következő választ küldte:

Méltóságos Uram!

Köszönettel vettem tegnap este e hó 1-én 231—898. igazgatósági szám alatt hozzám intézett felszólítását és csakis sajnálatomat fejezhetem ki afelett, hogy az abban kifejezett kívánsághoz képest folyó hó 6-án Nagyváradra nem mehetek. Ugyancsak folyó hó 6-án tartja gyászünnepejét a úszáninni evangélikus református egyház-

kerület istenben boldogult testvéremnek. volt főgondnokának emlékére, amelyen nekem jelen lenni nem csak egyházamban viselt hivatalomnál, de még inkább saját fájdalmas érzéseimnél fogva elmulasztathatlan kötelességem.

Fáradozásainak a legjobb sikert öhajtván, igaz tisztelettel vagyok.

Budapest, 1898. márczius 3.

Méltóságodnak

kész szolgája
Tisza Kálmán.

— **Ebéd a nemzeti kaszinóban.** Szalay Péter miniszteri tanácsos tegnap ebédet adott a nemzeti kaszinóban. Az ebéden közéletünk több előkelő férfija vett részt.

— **Kézfogó.** Polgár Géza Debreczenben eljegyezte Kardos Laura kisasszonyt.

— **Fiume gyász.** Fiumei levelezőnk táviratozza: Ma délután meghalt lovag Mohovich Emőd, a harmadosztályú vaskoronarend lovagja, városi takarékpénztári elnök, az iparosok egyesületének tiszteletbeli elnöke, a *Bilancia* politikai napilap szerkesztő-tulajdonosa. Halála az egész városban nagy részvétet kelt. Mohovich a Bilanciát állandóan szabadelvű szellemben szerkesztette és ezzel Magyarország fiumei érdekeinek nagy szolgálatot tett. Az autonomisták többszörös kísérletezése, hogy a Bilanciát pártorganummá megnyerjék, Mohovich hazafiságán mindig hajótörést szenvedett. Mohovich sok éven át Fiume alpolgármestere is volt, mely állásáról csak a Maylander-aera bekövetkezésekor mondott le.

— **Tiszt és diák párbaja.** A prágai *Narodny Listy* jelentése szerint tegnap a Michow Albrecht-kaszárnyában kardpárbajt vívott egymással a 102. gyalogezred *Havlicsek* nevű hadnagya és egy német diák. A párbajnál a diák mellén megsebesült. A párbaj oka kávéházi összeszólalkozás.

— **Szerkesztő változás.** *Endrődy Gézát*, a *Renőri Lapok* (Magyar csendőr) eddigi szerkesztőjét, Gyula város főkapitányává nevezték ki, ezért a szerkesztéstől megválnak. A mai naptól a lap új felelős szerkesztője Guthi Imre, a *Pestit Hírlap* belmunkatársa lett.

— **Ötven év múltán.** Az irodalomtörténet egyik megragadó regényes fejezeteről ír debreczeni levelezőnk. Ötven év előtt ugyanis *Márcziusi napok a falun* című szindarabot adtak elő Debreczenben. Aki írta *Csengeri Kiss Dávid*, maga is a nemzet napszámosa volt, akinek dicsőségben és nyomorban teltek napjai, mivel kenyér híján csak dicsőséggel táplálkozott. Az akkori színműről színdícső a szabadságharc után valóságos pap lett, nem Thália, hanem az Isten papja, aki azóta a Balaton mellékén egy kis faluban. B.-Udvariban hirdeti az ígét, mint kegyesszivű református lelkész. Most, ötven év után a havas fejű lelkész visszaemlékezik fényre, dicsőségre és az a vágya, ha még egyszer előadná Debreczenben az 6 ifjúkori darabját a *Márcziusi napok a falun* címűt. Elküldte a levelet és a könyvet a debreczeni színtársulathoz azzal a kéréssel, hogy az ötvenéves nagy évforduló emlékére adják elő. Ő ugyan — mint írja — nem jöhetne el az előadásra, hanem majd csak otthon, a balaton-parti faluban, a szellős tornácson álmodná át a márcziusi debreczeni napokat...

— **Földrengések.** Rómából táviratozzák: A múlt éjjel Pármában, Reggio del Emiliában, Piacenzában, Sestolában és Chiovariban erős földrengést éreztek. Gyengébb földrengéseket Modenában, Cremonában, Páduában és Firenzében észleltek. A sienai és a római földrengésmérő készülékek jeleztek a lökést.

— **A kivándorlók sorsa.** *Aradról* jelentik: *Rossian* Mitru Székudvarról múlt évben családjával együtt Romániába vándorolt ki s ott *Ozlas* községben majorságot tartott. Most arról értesítik *Rossian* atyját, hogy *fiát és annak feleségét rablók megtámadták, elevenen mindkettőt megnyúzták és kegyetlenül meggyilkolták.* A két gyermek életben maradt.

— **A hangosan gondolkodók.** Sok embernek megvan az a különös szokása, hogy mihelyt egyedül van, gondolatait hangosan elmondja s így saját magával társalog. Ennek a hangos gon-

dolkodásnak már sokszor kellemetlen következménye volt az illetőre, mert ritkán jó az, ha az ember gondolatait hangosan elmondja s különösen ha tulajdonképpen nem is akarja, hogy mások is megtudják, mit gondol. Így az elhunyt *Earl of Dudley*, aki ismeretes volt arról, hogy hangosan gondolkodik s azonfelül liheletlenül szórakozott ember volt, gyakran nagyon kellemetlen helyzetbe került. Egyszer amikor az eredeti lordot ebédre hívták meg és ő mint rendesen, most is elfelejtette kocsiját bizonyos időre magához rendelni, nagy bosszúságára azt kellett látnia, hogy egymásután eltávoznak a vendégek, míg ő, hiába várja kocsiját. A legutoljára távozó vendégek egyike, akinek utja lord Dudley kastélya felé vitt, észrevette, milyen kellemetlen a lord helyzete és udvariasan felajánlotta neki egy fogatját, melyet a lord, mert kényszerítve volt rá, szívesen el is fogadott, jöllehet az előzékeny fiatal embert nem is ismerte. A két ur a kocsin utnak indult. Lord *Dudley* szokása szerint gondolatokba merült és úgy látszott, teljesen megfeledkezett utitársáról. Egyszerre csak kísérelje nagy bámulattal azt hallja, hogy a lord halta, de egészen érthetően a következőket mondja:

— Hm, hm, bosszútóan bosszant, hogy elfogadtam az ajánlatot... Hiszen nem is ismerem ezt az embert... Igaz, hogy nagyon szereteteméltó volt; de a legbosszantóbb az, hogy most meg kell hívnom ebédre... Hm, bosszantó. bosszantó!...

Ezt az önkéntelen nyilatkozatot ismét titokzatos csend váltotta fel. A lord, amint látszott, nem is sejtette, hogy elárulta legtitkosabb gondolatait. Valószínűleg tovább is a dolog fölött töprengött, amikor egyszerre csak kísérelőnek a hangja szakította meg a csendet. Ennek az urnak is a hangos gondolkodás volt a baja és a lord nagy meglepetéssel a következő halk, de érthető szavakat hallotta:

— Hm, úgy látszik, igazán haragszik, amiért velem jött... Meglehet, azt gondolja, hogy csak azért ajánlottam fel a kocsimat, mert ismeretséget akarok vele kötni. Pedig nem vágyódom az ismeretségére... Épen olyan szívesen hármilyen kis embernek is felajánlottam volna a kocsimat... No de ha ebédre hív meg, én ugyan nem fogadom el a meghívást.

Lord *Dudley* zavara leírhatatlan volt. De a következő pillanatban magához tért, kezét nyújtott kísérelőnek és szégyenkezve bocsánatot kért tőle. Ez felismerte a helyzetet, kibékült a lorddal és ez idő óta ez a két hangosan gondolkodó ember a legjobb barátja volt egymásnak.

— **Néppárti visszaélések.** *Alsó-Kubinból* táviratozzák a „Bud. Tud.”-nak: A néppárti fogyasztási egyleteknél bekövetkezett visszaélések következtében *Duháról megszökött az üzletvezető.* Nagyszámú a bíróság 1900 forint hiány miatt lepecsételte az üzletet, *Beziné-n* pedig képtelenek a mérleget összeállítani.

— **200.000 röpirat.** A szociálisták a rendőrség ébersége dacára 200.000 példányban nyomattak és elterjesztettek az egész országban egy röpiratot, melynek címe „Proletárok! Elnyomott munkásnép!” A rendőrség ma ismét házkutatást tartott a szociálista egyletekben, a „Népszava” szerkesztőségében és kiadóhivatalában, sőt több vendéglőben is, hogy a röpiratot kézrekeríthesse, de sikertelenül. Nem talált sehol egy példányt sem. Érdekes, hogy tegnap délután, mikor a Budapestre szánt utolsó 35000 példányt vitték el kocsin a nyomdából, a detektívek, kik a nyomda előtt lesben álltak, észrevették őket s bérkocsiba ülve, utánuk hajtottak. Valóságos hajtóvadászat fejlődött ki. A Ferencváros egy félreeső utcájában megálltak a szociálisták és bevárták a detektíveket, kik rögtön el akarták kobozni a röpiratokat, de a kocsin ülők nem adták át, mert a detektívek nem tudtak vizsgálóbírói rendeletet előmutatni. Az egyik detektív megragadta a ló zabláját s így akarta a szociálistákat kényszeríteni, hogy bevárják, míg társa segítséget s elkobzási rendeletet szerez. A szociálista munkások ezt persze nem várták be, hanem ellöktek a detektívet a kocsitól, a lovak közé vágták s néhány perc alatt eltűntek az ámuló tit-

kos rendőrök szeméi elől. A röpiratot ma Budapestben szűrtében terjesztik s a rendőrség csak egy munkást fogott el, ki néhány darabot osztogatott a röpiratból. A szociálisták — mint egy könyomatos lap tudósító jelenti — a nemzetiségekkel már megegyezésre jutottak, kivéve a pánszlávokat, akik nem akarnak a szociálistákkal szövetkezni. A megegyezés eredményét a szociáldemokrata párt az oláh, szerb és horvát szociálisták által közösen aláírt fölhívásban fogja tudatni, amelyet e hónap folyamán bocsát ki az elvtársakhoz. A szociális forradalmat országos strikeo-val akarják elérni, amelyet most rendkívüli erővel szerveznek s a központból áruhában több agitátornak sikerült vidékre utaznia, anélkül, hogy a rendőrség észrevette volna. Ezek az agitátorok vidéken első sorban is a földmivelő strikeot szervezik igen óvatosan. A munkásokat ugyanis arra biztatják, hogy az igazolványokat csak vegyék ki, mert akkor a hatóságok megnyugodnak. Aratási munkát azonban ne vállaljanak el, hanem különféle szelid ürügygel halogassák. Április végén azután nyíltan felléphetnek. A nyomortól ne féljenek — ezzel hitegetik a földmivelőket — mert április végére a londoni, svájci és németországi szociálistáktól félmillió forintot fog kapni a párt, amit a földmivesek között szét fog osztani.

— **A váltó.** Sok bajnak, szerencsétlenségnek volt már okozója a váltó. *Gyulán* — mint levelezőnk táviratozza — gyilkosságra vitt egy embert. Ott ugyanis *Gyovai János* kertész váltókötelezettséget vállaltatott több emberrel, többek között *Hofman Gyulával* is, aki a jótállás következtében feleségével szakítani volt kénytelen. Hofman elhatározta, hogy ezért bosszút áll és ma rálőtt Gyovaira. *A golyó vállon találta.* Ezután Hofman magát akarta agyonlőni, de ebben megakadályozták.

— **Előléptetések a rendőrségnél.** A belügyminiszter *Tepper Ignác* segédfogalmazót kinevezte fogalmazóvá, *Eperjessy Károly* rendőrnököt segédfogalmazóvá, *Zólyomy Lajos* gyakornokot inokká s *Szentkirályi Béla* díjnokot gyakornokká. A rendőrség kezelőtiszt személyzetében *Szász Lajost* nyugdíjazták, utóda *Eichhard Antal* hivataltisztté lett, *Krudy Pál* fizetésnélküli segéd tisztet] valóságos segéd tiszté léptették elő. Czimzetes minőségben hivatalsegéd tisztékké kinevezték *Köpeczi József*, *Lukács Sándor* és *Nagy Rezső* díjnokokat.

— **A felekezetenélküliség terjedése.** *Balmaz-Ujvároson* — mint debreczeni levelezőnk írja — tegnap újra *hét család* jelentette be a lelkész bizonyítványának felmutatása mellett a német evangélikus református egyházból való kilépését és felekezeten kivüliséget. Ezekkel a hithagyó újvárosi svábok száma 48-ra emelkedett.

— **A jubileumi érmek kiosztása.** A király, amint már megirtuk, ötvenéves uralkodása alkalmából emlék-érmet alapított, amelyet mindazok meg fognak kapni, akik az 1848. december 2-tól 1898. december 2-ig terjedő időközben a hadseregben, haditengerészetben, testőrségnél, a két honvédségben vagy a csendőrségnél ténylegesen szolgáltak. A kiszolgált katonák, akik erre az éremre igényt tartanak, katonai elbocsátó okmányaikkal márczius 7-től márczius 31-ig, vasár- és ünnepnapokat kivéve, délután 4—6 óra közt jelentkezhetnek a katonai ügyosztály nyilvántartási alosztályában (Soroksári-utca 35. szám, földszint 5. ajtó.)

— **Kivándorlás Amerikába.** Az Amerikába való kivándorlás, Zemplén vármegye északi részeiből folytonos emelkedésben van. Alig mulik hét, hogy egy-egy községből 5—6 egyén kedvet ne kapna az idegenbe való vitorlázásra. Pedig a kivándorlás most már alig fizeti ki magát. Napról-napra érkeznek a távoli idegenből a levelek az otthon maradotaknak, melyekben nem sok a biztató hír, sőt több bennök a megbánás, a kétségbeesés, a hazavágyás, de azért ez nem téríti észre a honmaradtakat; mennek hét hét után mennek. Különösen a legények sorai ritkultak meg nagyon, van község, mint *Kis-Azar*, ahol „alig maradt itthon egy-két nyomorult,” amit ez főképp a vasárnapi bálakon tűnik ki. Kéthárom legény most a gavallérok serege, van

is nagy petrezselyem-árulás. Ennek aztán természetesen következménye a nagy leány-kivándorlás. Aki főkotó alá vágyik, az siet Amerikába. Ott e célját is eléri, mert a Gyuri, vagy Jani hamar főkotó alá viszi. Az itthonmaradottak azok csak a házasság megtörténte után hallanak a hűmen-hirről. A nagyobb gazdaságokra a kivándorlás immár kész veszedelem, a munkaező mindjében érezhető hiánya miatt. Az utlevél kényszer keveset használ. Azt a kivándorlóknak több mint fele káptarsa. Úgyesen ki lehet sikítani a vendőrség keze körül. A kivándorló jegyet vált Budapestig, onnan tovább megy Bécsig. Pénzt természetesen igen keveset vesz magához, hogy a rendőrséget fére vezesse, mivel, ha megvizsgálják is, nincs annyi pénze, hogy amerikai kivándorlóknak nézzék. Ha aztán Bécsig valami keszvesen eljut, onnan táviratoz a nevében *Miszler* 130—140 forintért, melyet az otthoniak szívesen megküldenek. *Miszler* aztán arról is gondoskodik, hogy akinek nevét bemondják, mint kivándorolni vágyóét az bőven kapjon olyan leveleket, amelyek amerikai aranyhegyeket ígérnek.

— **Gyalog Afrikán át. Királyfi Pál**, aki a millennium évében gyalog jött Chicagóból Budapestig, most arra vállalkozott, hogy gyalog bejárja egész Afrikát. A vállalkozó távgyalogló legutóbb Bajorországot, Württembergot, Franciaországot, Angolországot, Olaszországot gyalogolta be s utjában athletikai körökben előadásokat tartott uti élményeiről. Afrikai útjára nem sok előkészületet tesz, mindössze fényképező-készüléket visz magával. Afrikában egy évet szándékozik eltölteni.

— **A kecske-dajka. Szemesen** (Somogy megyében) — mint levelezőnk írja — az a ritka és érdekes eset történt, hogy egy kecske nevelt fel egy leánygyermeket. A gyermek anyja ugyanis nem szoptathatta csecsemőjét és ezért a boglári körorvos azt tanácsolta az anyának, próbálja meg, hátha egy kecske segítségével felnevelhetné a gyereket. A jó tanácsot meg is fogadta. A kecske különös tisztje betöltésekor tanujelét adta annak, hogy teljesen tudatában van hivatása magasztos voltának. Szívesen lefeküdt a földre és türelmesen mozdulatlanul várta, míg a kis leány jóízűen kiszopogatta emlőjéből a tejet. Kilenc hónapig téplálta ily módon a szépen fejlődő gyermeket, de a viszony az eiválasztás után sem szűnt meg; a kecske öre állandó kísérője lett a gyermeknek és féltékenyen megőrizte a gyermekek támadásai ellen, mit a kisleány is igaz hálával és uszonnája megfelelésével viszonzott. A módszer oly helyesnek bizonyult, hogy a vidéken több követőre talált.

— **Egy örült merénylete.** Izgalmas látvány-nak voltak tegnap este tanui — mint levelezőnk írja — a pozsonyi Lőrinczkapu-utcában járókelők. *Ferranti* Germano, tekintélyes és vagyonos kereskedő hirtelen megőrült, s a vele egy szobában tartózkodó nővérét megragadva, ki akarta dobni némedemeleti lakásából. A leány rémulve sikoltott és védekezett a nyitott ablakban. Szerencsére még idejekorán segítség érkezett, mely megmentette a halálfelelemben remegő hölgyet. Az örültet aztán bevitték az országos kórház elmebeteg osztályára.

— **Szerencsétlenségek. Havannából** jelentik: Batabanóban az orkán lerombolta a kaszárnyát és a kórházat. *Kilencz katoná meghalt, harminczkilenc megsebesült.* — *Memelből* táviratozzák: A múlt éjjel hirtelen vihar lepte meg az itteni lazaczhalkász-flottillát a nyílt tengeren. A tenger négy halászcsonakot kivetett a partra, más csonakok pedig erősen megrongálódtak. *Tíz halász a tengerbe fulladt, hat embernek nyoma veszett.*

— **Riadalom a trónörökösne bálján.** A fiatal elasz trónörökösne nem régiben bált rendezett a Bourbonok régi királyi várában és ezen a bálon rettenetes dolog történt. Súlyosabb következményei ugyan nem lettek a rettenetes dolognak s aki a következményeit egyedül érzi, az egy tábornok, *Terzagli* a neve és a trónörökös főudvarmestere. Történt ugyanis a szobán forgó táncmulatságon, hogy a jelenlevő hölgyek, akik között a legmagasabb arisztokrácia tagjain kívül ott voltak a városi tanácsosok és hivatalnokok nejei is, nagyon körül-

vették a trónörökösne. A trónörökösne különösen sokat társalgott *Criscuolo* asszonnyal, egy városi tanácsos feleségével. És ekkor történt a rettenetes esemény. A jelenlevő arisztokraták legnagyobb rémulétre kiderült, hogy *Criscuolo* asszony, aki olyan éleken tud beszélgetni, évekkel ezelőtt, mint ballerina hódította meg a férfivilágot. Ezt a dolgot csakhamar szigorúan megvizsgálták és ki is nyomozták a bűnöst *Terzagli* generális személyében, aki „anélkül, hogy a szükséges tudakozódásokat megtette volna“, meghívta Donna Angiolina *Criscuolo*-t az udvari bátra. A tábornokot azonnal felmentették szolgálatától.

— **Frigyes főherceg a párisi kiállításon.** *Lukács* Béla, a párisi 1900 évi világkiállítás magyar kormánybiztosa, *Frigyes* főherceg meghívására, ma Pozsonyba érkezett, hogy megbeszélje a főherceggel a nevezett kiállításon való részvételének részleteit. A kiállítók sorában lesz a főhercegi uradalmakon kívül az *Izabella* főhercegnasszony védnöksége alatt álló pozsonyi házi-ipar egyesület is. A kormánybiztos a főhercegi család vendége volt.

— **Összegezt uriaszony.** *Pancsovai* levelezőnk írja: Ifj. *Weisz* Henrikné, született *Wickert* Gizella urnő, *Weisz* Henrik bírtokos neje, spirítuszlámpán melegítette a hajfodorító vasat, miközben a spirítusz kiömlött és lángjától tüzet fogott a szép fiatal asszony haja. Mielőtt segítségére siethettek volna, meggyuladt a ruhája és a szerencsétlen asszony olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy most élet-halál között lebeg.

— **Huszárból remete.** *Szilyok* Antal hazini huszár amiatt való elkeseredésében, hogy sehogysen tudott megtanulni lovagolni, amiért természetesen sokat kellett szenvednie, megszökött ezredétől s remetemódra két álló hétig gyökéren élt egy elhagyatott téglagyári kemenczében. Nappal félt előjönni rejtékéből s élelmét éjszaka kaparta ki a földből. Italt azóta nem is látott. Ma akadtak rá véletlenül s eszméletlen állapotban vitték be a katonai kórházba.

— **A sikkasztó adóvégrehajtó.** *Eszbergomi* levelezőnk táviratozza, *Fürst Miksa* adóvégrehajtó sikkasztásai nagy izgalomban tartják a közönséget, mert senki sem tudja, kit károsított meg. Üzelmeit csak úgy folytathatta, hogy a hivatal vezetője, *Hoffmann* Ferencz tanácsos, nem fejtett ki kellő ellenőrzést. A végrehajtó a hátralékos felektől a pénzt felvette, nyugtázta is, de a városházán senki sem vizsgálta felül. Ha csak egy esetben is utána néztek volna, a sikkasztást okvetlenül felfedezték. Most is csak úgy tudták meg a bűnös üzelmet, hogy *Eckstein* kereskedő utána nézett a 405 frtos állítólagos hátralékának. *A károsultak a mulasztást elkövetett tanácsos ellen kártérítéssel fognak élni.*

— **Bányakatasztrófa. Boroszlóából** táviratozzák. A „*Breslauer Zeitung*nak“ *Sotnovitz*ből jelentik, hogy a Saturn-bányában a tárna gerendázata kigyulladt. Tegnap délutánig *20 halottat hoztak ki a bányából. Gleinitzből* jelentik: Az „*Oberschlesische Wanderer*“ szerint *Sotnovitzben* a „*Saturn*“ tárnában támadt tűz alkalmával hat bányász vesztette életét. A tüzet, amely állítólag gondatlanságból támadt, rövid idő alatt oltották.

— **Fényképészek szakkiallítása.** A fényképészek köre április 17-től 30-ig a tudományos akadémia dísztermében a segédek és műkedvelők munkáiból szakkiallítást rendez. Díjak: I. ezüst érem, II. bronz érem, III. elismerő oklevél a fényképészet bármely ágából kiállított munkákra. IV. Millennium alapítványi díj ötven forint aranyban. E díjra csak a fényképészek körének tagjai pályázhatnak. Továbbá: dr. *Lilienfeld* és társa bécsi gyáros díja: első díj száz forint, második díj ötven forint, harmadik díj huszonöt forint, negyedik díj huszonöt forint azokra a képekre, amelyekkel az általa gyártott „*Protalbin*“ papíron a legjobb eredményt képes bemutatni. Bejelentési határidő márczius huszonötödikéig bezárólag. Jelentkezni lehet a kör titkárnál (*Weisz* Hugó, Goszlet-fényirda, Kristófer harmadik szám). A kiállítandó munkák április tizedikéig okvetlen beküldendők *Kiss József* elnökhöz (VIII., kerepesi-ut 11. szám).

— **Öngyilkos elmebeteg.** *Pécsi* levelezőnk írja, hogy a közeli hássági erdőben egy felakasztott embert találtak. A vizsgálat kiderítette, hogy az illető *Fritz* János, negyvennégy éves hássági lakos, aki már régebb idő óta elmebajban szenvedett s napok óta eltűnt hazulról. Rögeszméje volt az öngyilkosság, melyet most végre is hajtott. Holtteste már eszlásnak indult, mikor rátaláltak.

— **Clemenceau fia Diószegen.** Kissé furesán hangzik a dolog, de tény, hogy *Clemenceau* fia itt él Magyarországon, Diószegen. *Diószegi* levelezőnk ugyanis azt írja, hogy *George Clemenceau* fia, *Michel*, már egy éve a diószegi cukorgyárban van, mint vegyész alkalmazva.

— **Szerelmi hármasszövetség.** Könyvtárra menő köteteket írtak össze *George Sand*nak (*Aurore Dudevant* bárónő) *Alfred Musset* és dr. *Pagello* olasz orvoshoz való viszonyáról, mitóta *Sand*, közvetlen *Musset* halála után a szerelmükről szóló *Elle et lui* című regényt kiadta. Ebben a könyvben elmondja az irónő, hogy mennyire szerette, dédelgette *Musset*-t, hogy valóságos anyai gondviselés volt ő a költőre nézve, akiről még sok rosszat mondott el. Erre aztán a holt költő testvére, *Paul Musset* felelt. Elmondotta, hogy míg bátyja Velenczében tifuszban feküdt és élet-halál között lebegett, *Sand*, aki az önfeláldozó és fáradhatatlan ápolót játszotta, a költő eszméletlenségét fölhasználta és szerelmi viszonyról lépett dr. *Pagello*val, *Musset* orvosával. *Musset* már a betegágyban megsejtett valamit, de biztosat csak akkor tudott meg kedvese és orvosa viszonyára, mikor fölgyógyult és visszautaztak Párisba és az orvos is követte őket. *Pagello* 1881-ben egy rövid újságcikkben elbeszélte egyetmást *George Sand*dal való viszonyáról; sőt ugyanebben az esztendőben még egy könyvet is adott ki erről, de akkor észre sem vették. Csak most, hogy francziára lefordították, olvassák és beszélnek sokat, nagyon sokat.

— **Az Albergo Danieliben** tiltem Velenczében, beszéli *Pagello*; a balkonon észrevettem egy rendkívül érdekes asszonyt és sokáig elnézegettem. A véletlen úgy akarta, hogy néhány nap mulva épen engem hivatott, gyógyítanom ki nagy migrainjéből. Ezen a réven aztán én lettem a házi orvosuk, s mikor nemsokára ezután tifuszba esett *Musset*, akkor is én gyógyítottam.

Egész regényre való tárgy, amit annak idején *Sand* erről a dologról írt. A szegény orvos nem is sejtette, hogy ki az, akivel neki viszonya van, csak azt érezte, hogy az a nő roppant magasan áll fölötte.

— **Én gyöngye vagyok**, írja *Sand* és te vezetsz engem. Én sírok, te meg nevensz. Uralkodni akarsz fölöttem, vagy szolgám leszel? Kisérőd vagyok, vagy rabszolgád?

A szegény ember majd hogy meg nem boldult a nagy boldogságtól, mikor ezt a vallomást olvasta. Azóta sok idő telt el s az öreg orvos mostanában, mikor *Sand*nak hozzá való viszonyairól szóló levelei megjelentek, újból átélvezte azoknak a boldog időknek a gyönyörűségeit. Az irónő erős, férfias megjelenésűnek írja le az orvost, akinek külső szépsége lelki jószággal párosult s akinek örökké hálára van kötelezve, mert kétségbeesítő helyzetében mindig segítségére volt. *Musset* nemsokára elfelejtette kedvese hűtlenségét és jóbarátságra lépett „utódjával“ is. *Pagello*, aki a napokban halt meg 91 éves korában *Bellanoban*, Olaszországban, ezzel a viszonyával irodalomtörténeti alakká nőtte ki magát.

— **Vezekítés.** *Báró Gerliczy* Ferencz a nagyváradai katolikus kör elnöke, nemrég párbajt vívott dr. *Bakáts* Béla Biharmegyei szolgabíróval; — mint a *Tiszántul* című lap írja — *báró Gerliczy* Ferencz, mint jó katolikus, ismervén az egyháznak a párbajozókra kiszabott súlyos büntetését, e hónap 3-án délelőtt 8 órakor, a *Kapuczinus* atyák budai templomában vezeklett s az egyházi fenyték alól felmentetett.

— **A megmérgezett munkások.** A fegyvergyárban megbetegedett munkások közül harminczan most is gyöngülkednek. A kantinos ellen, az egészségtelen főzödények miatt, már több ízben panas-

kodtak a gyár igazgatóságánál, de szavakra nem igen hallgattak. Most egyre fegyvetőznek, hogy ha a kantinost három nap alatt el nem bocsátják — beszüntetik a munkát.

— A Henry-Piquard párbaj. A Zola-per egyik legkínosabb mozzanata volt az, amikor Henry ezredes Piquard-t hazugnak nevezte. Ennek az incidensnek folytatása volt ma — mint párisi levelezőnk jelenti — az a párbaj, amelyet Piquard és Henry délután a katonai iskola lovagló termében vívtak. A párbaj lefolyása nagyon élénk volt, de mindkét fél a legnagyobb udvariasságot tanúsította egymás iránt. Szinte mosolyogva, nyugodtan, minden animozitás nélkül mérték egymásra a vágásokat. A párbaj vezetése sorshuzás útján Ranc szenatorra esett. Henry segéde két katonatiszt volt. Az első összecsapás után feltűnő hamar „állj”-t vezényelt Ranc, mert azt hitte, hogy Piquard a nyakán megsérült. Piquard azonban nem kapott vágást, mire a párbajt folytatták. A második összecsapásnál Henry-t jobb kezén érte ellenfele kardja és nyomban a vágás után kiesett a kard kezéből. Az orvosok konstatálták, hogy a kard hegye Henry kézcsuklóját érte és egyik ujját is megsértette, minek az lesz a következménye, hogy a megsebesült ujjja meg fog meredni. Azonkívül megsebesült a jobb karján is, amit azonban a párbaj hevében észre nem vett. Az ellenfelek szívélyesen köszöntötték ugyan egymást a távozáskor, de egymással kezét nem szorították. Henry ezredes ma számos barátjának, aki állapota felől nála kérdezősködött, azt mondta, hogy sebesülése nem nehéz, úgy, hogy nem is kell ágyba feküdnie. Henry ezredest ma meglátogatta Boisdeffre tábornok, a vezérkar főnöke is.

— Az Országos Kaszinó márczius 20-án, vasárnap délután 4 óraker sajtó helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya egy igazgatói állás betöltése. A távollevő tagokat arra kéri a választmány, hogy amennyiben szavazati jogukkal élni kívánnak, a megválasztandó igazgató nevét papírlapra, vagy névjegyre írva és annak igazolásul, hogy ki gyakorolja a szavazatot, a papírlapot vagy névjegyet saját aláírásával is el látva, legkésőbb a választás napjáig küldjék be az Országos Kaszinó igazgatóságának. Közgyűlés után társasvacsora lesz.

— A gróf és a szeretője. Párisi levelezőnk írja: Két rendőrt, akik tegnap reggel hat óra tájban elmentek gróf Emanuel de Noailles, a berlini francia nagykövetség fiának háza előtt, ablaktörés zaja és segítségkiáltások állították meg útjában. Egy fiatal asszony, akinek haja szét volt bontva, vizes palackot dobott ki az ablakon keresztül és a rendőrök előtt ismeretlen nyelven segítségért kiabált. A rendőrök azt hitték, hogy a nőt nagy veszedelem fenyegeti és ezért, bár a kapus tiltakozott ellene, szükségesnek látták a hatósági beavatkozást. Egy armenő ember, aki jól beszél németül, a rendőröknek lefordította a fiatal asszony panaszát, aki elbeszélte, hogy szeretője nyolcz hónap óta elzárva tartja és kinezta. Arra kérte a rendőröket, szabaddítsák őt meg. A rendőrök elvitték a Rue Laribe-n levő rendőrhivatalba, ahol tolmács segítségével elmondotta, hogy Alexandra Skierwska a neve, 21 éves és Posenben született. Azután elmondott egy históriát, amely Emanuel de Noailles gonosztevőnek és vérszomjas Othellonak tünteti fel. Állításainak igazolására a csinos hölgy az arcán levő néhány karczolatot mutatta. De Noailles ur, aki nemsokára szintén megjelent a rendőrségnél, helyesen mondotta a kisasszony állításait. Beismerte, hogy Skierowskát megverte, de csak azért, mert erre szükség volt. A kis tigris ugyanis, akit egy berlini orfeumban ismert meg, csunyan összekarmolta őt. Este együtt vacsoráltak a vacsora után hazamentek; amikor azután a gróf a klubba akart elmenni, Alexandra nagy jeleneteket csinált, amely még hevesebben megismédlődött, amikor reggel fél 5 óra tájban a klubból hazaérkezett. Alexandra üvegeket hajított a fejébe, mire a gróf pofonokkal felelt. Alexandra most a Hotel Terminus-ban van és elérte célját: szabadon, féltékeny szerető nélkül élheti most világát.

— Föld felett és föld alatt. A „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet”-ben ma este Kádár Gusztáv műszaki tanácsos ismertette a Hungária-köruton terve-

zett viaduktvasutat és a czinkotai helyi érdekű vasutnak az Eski-térig való bevezetéséről készített tervezetet. A felolvasó szerint mind a két vasut egymástól izoláltan is igen érdekes technikai alkotás lenne, egymással szerves összeköttetésbe hozva pedig, nagyszabású technikai alkotás volna. Ha a viaduktvasut a nyugati pályaudvarral, továbbá a ferencvárosi pályaudvarral és a czinkotai vasut folytatásaként tervezett földalatti vasutal, ez utóbbi pedig a keleti pályaudvarral szerves kapcsolatba hozatnék, a székes-főváros lakossága oly közlekedési eszközt nyerne, mely személy-, podgrász- és postaforgalomra berendezve és az államasutakkal szoros forgalmi kapcsolatba hozva, egész Európa legtekintélyesebb városi vasúti hálózata lenne. A felolvasó szerint e villamos územre berendezendő s a budapesti vasut-hálózatnak kiegészítő részét tevő vasutak, amelyek a vonatok 50 kilométer sebességgel fognak rohanni és állomásai egymástól távol fekszenek, nem az utcai forgalom lebonyolítására fognak szolgálni, hanem gyors és folytonos összeköttetést létesítendek az egyes városrészek, továbbá a pályaudvarok és a város belseje között. Szóval az ugynevezett távolsági forgalmat közvetítenék, még pedig úgy, hogy azok mentén a már létező közúti vasutakra épen olyan szükség lesz, mintha ez a most tervezett vasut nem léteznék. E vasuthálózatnak a jelenlegi tervezetek szerint a nyugati pályaudvarnál, a vágóhidnál és az eskütéren fekvő három végpontja mielőbb összekötendő egymással. Az így nyert kettős körbe, amelynek közös tagja a város kellő közepén vonul át, a székes főváros környékét behálózó cziczinális vasutak bekapcsolandók lesznek. Ha mindez megtörténik Budapest székes fővárosunknak belseje szoros és szerves kapcsolatba lesz hozva egyrészt a város külső kerületével, másrészt a város környékével is.

Naplórend.

Naptár: Vasárnap márczius 6. Róm. katholik: B. 2. Remise. — Protestáns: B. 2. Fridolin. — Görög-ország (február 22.) D. Nagyböji 1. v. — Zsidó: Adar 12 — Nap kel: 6 óra 16 perczkor. — Nyugszik: 5 óra 35 perczkor. — Hold kel 3 óra 42 perczkor délután. — Nyugszik 5 óra 7 perczkor hajnalban.

A miniszterek nem fogadnak.
A horvát miniszter fogad d. e. 8—10 óráig.
A főváros közoktatásügyi bizottságának ülése délután 4 óraker az újvárosi háznál.
A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. u. fél 5 óraker a régi városházán.
A miniszterelnök fogad délután 4 órától 5-ig az új országgyűlési központosítók meglátogatásához 10—11-ig 50 krajczár belépődíj mellett.
Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben, nyitva este 5 óráig.

Sétahangverseny az iparművészeti múzeumban nyitva este 6—11-ig. Belépődíj 50 kr.
Veresszagin kiállítás az új műcsarnokban reggel 9-től este 9-ig. Belépődíj 30 kr.
Nemzeti múzeum: kóptár, nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tárai 50 krajczár belépődíjjal tekintethetők meg.
Országos képtár és Böcklin-kiállítás az akadémiában nyitva 9 órától 1-ig.
Technológiai iparmúzeum zárva.
Egyetemi könyvtár nyitva 8—12-ig délelőtt.

150,000 forint lángokban.

Nagy tűz volt ma hajnalban a külső-váci-úton. Nem kevesebb, mint *másfél száz ezer forint* áru holmi veszett oda. A Löwy Dávid és fia cég gőzfűrés és parketgyár telepe gyulladt ki — eddig még nem tudni hogyan — amely négy esztendővel ezelőtt egyszer már leégett. A kár, mint akkor, most is a biztosító-társaságot terheli, ami a tulajdonosokra nézve eléggé vigasztaló lehet.

A tűz még délben is égett és a főváros tűzoltósága a gőz-fecskendővel, most sem tudott mit csinálni. Azt mondják, ezáltal nem a gépben volt a hiba, hanem a gyártelepben, mivel hogy terjedelem és berendezés tekintetében nem alkalmazkodott Flórián csudálatos masinájához. Ez a vélemény azonban akárcsak a „hivatásos tűzértség,” megerősítésre szorú, mert a drága jószágot, hangulatára való tekintet nélkül, amint kivitték, rögtön vissza is hozták.

A tüzet hajnalban, négy óraker vette észre a gyár éjjeli őre, épen, mint négy évvel ezelőtt. Az óriási szárító faalkotmány első emelete égett, mire azonban föllármázta a környéket, az egész épület lángba borult. A szomszédos gyárakban megszólaltak a mélyhangú vészszópok s hamarosan talpra állott az egész külső váci-út. Jött az újpesti önkéntes tűzoltóság, a Wolfner-gyártelep tűzörsége, itt is, ott is rohogott egy-egy gyári vízipuska, innen is, onnan is futott nyolcz-tíz gyári tűzoltó. Utoljára érkeztek a városiak, az ötödik-hatodik kerületbeliek, a köz-

ponti kaszárnyából valók Scerbovszky Szaniszló főparancsnokkal és a gőz-fecskendővel.

A tűz pedig javában pusztított, mert az egész szárító úgy volt berendezve, mint valami ügyesen megrakott kályha. A pinczében petróleum, a földszint tömve kész munkával, parkettel, furnirral, az emeleten a művezető irodája, a különböző műhelyek, a padláson ezeket érő furnir. Öntözhetőek, hiába való volt minden fáradság a pusztán a művezető irodájában felhalmozott értékes rajzokat, könyveket, mintákat menthették meg, ezeket is életveszedelemmel. A lángborult építménynek egyik magas kőkéménye összedőlt s kis hiba volt, hogy három-négy tűzoltót agyon nem fűtött. Ott zubant le az épület parázsossá változott falával együtt, tőlük alig két lépésre.

Már most fölöslegessé is vált a szárító oltása; a nyolcz-tíz méternyire levő gépház és a szomszédos Leiner-féle enygyár kátránypapírral fűdött szárítóját kellett védelmezni. Mind a kettőbe belekapott a tűz s itt még sikerrel működhetett a fecskendő. A Wolfner-gyár tűzoltói rögtön hozzá is láttak s hogy a veszedelem tovább nem terjedt s a tűz a szomszédos gyárban is nagyobb kárt nem tett, főképpen az ő érdemük volt.

Délelőtt tíz óra volt, mire a tüzet annyira megfékeztek, hogy a szomszédos épületeket tovább nem fenyegette. A szárító-ház már földig leégett, de a tenger parázs még délben is föl-föl lángolt, sziporkázott.

A tűzvész százötven ember szájából vette ki a konyeret. Ennyien dolgoztak állandóan a gyárban.

Hogy véletlenségből támadt-e a tűz vagy vétkes gondatlanságból, az nagy kérdés, amelyet a holnap tartandó tűzrendőri vizsgálaton talán kiderítenek.

Ujságírók a miniszternél.

Ötven ujságíró járt ma deputációban az igazságügyminiszternél, hogy igazságot kérjenek egy kollégájuknak, akin megesezt az az injuria, hogy szocialista izgató gyanánt erőszakkal lefotografálták. Mezőfi Vilmos hirlapíró, akiről szó van, ismeretes szocialista elveiről (hiszen nem titkolta, hanem hirdette), de sohasem lépett az agitáció terére. Mégis előállították és kényszer-fotografiát csináltak róla.

A mai küldöttség elégtételt kért az igazság legfőbb órától, Erdély Sándor igazságügyminiszter-től. Körülbelül ötvenen lehettek a deputációban.

A küldöttség szónoka, Szatmári Mór egyesületi főtitkár, átnyújtotta az írásba foglalt panaszt és kérte a minisztert, hogy a sajtó munkásainak megjelenését ne vegye tüntetésnek. „Eljárásunkhoz — ugymond a szónok — alapszabályaink adják meg az illetékeseket. Nem politikai demonstrációt rendeztünk, mert hisz a megjelentek közt nagy számban van képviselve a magyar sajtó minden pártja, hanem ép ezzel annak az egységes felfogásnak akartunk kifejezést adni, amely ebben a kérdésben a magyar sajtó munkásait összefűzi.”

Erdély Sándor igazságügyminiszter átvette a szónoktól az egyesület beadványát és a következő beszédet intézte a megjelentekhez:

Tisztelt uraim!

Szívvel üdvözlöm önöket és örvendek, hogy ily nagy számban fogadhatom a magyar sajtó munkásait. Örülök annál is inkább, mert szónokuk szavaiból úgy látom, hogy önök a közszabadság érdekében fáradoznak. Amidőn ezt teszik, a magyar kormányt egy nagy és magasztos cél megvalósításában támogatják, mert hisz a kormány legfőbb kötelessége a közszabadság biztosítása törvényes intézkedések által. És a mai állapotok közt ennek a biztosítása a gyakorlatban érvényesül. A kormány el is van határozva arra, hogy a közszabadság biztosítékának korlátait megvédje.

Önök, uraim, tudják a legjobban, hogy igen nehéz helyzet előtt állunk. Ismerik a közállapotokat. Az ország alacsonyabb műveltségű polgártársai félrevezetve, el nem érhető célok hangoztatásától szuggerralva, egészségtelen lázban égnek és terveik megvalósítására oly uton igyekeznek, amely a közszabadság védelmét kizárja. Hisz akciójuk a magyar haza annyi polgárát veszélyezteti, hogy a kormány e tekintetben tétlen nem maradhat. Nehéz tehát a helyzet és annak tisztázásában a sajtónak is nagy kötelezettsége van. Én hiszem, hogy a kor-

mind e tekintetben együtt találja majd magát a magyar sajtóval.

Ami pedig a szóban forgó esetet illeti, sajnálattal kell kijelentnem, hogy én abban nem sokat tehetek, mert az ügynek megvannak a maga törvényes, bírói fórumai. De azt ígérem, hogy én az igazságszolgáltatás menetét gátolni nem fogom. Ha kevesebb, mert az ellenkezőjében megakadályozza az a nagy elv, amelyet elődeimtől örökölttem, és ha nem örökölttem volna, magam inaugurálni nem volna, hogy én az igazságszolgáltatás menetében sem pro, sem contra állást nem foglalok. De ki ismerik a bírói kart, ismerik annak függetlenségét, amely az alkotmányos aera utolsó 30 esztendőjében még jobban megerősödött. Bizzanak tehát benne és legyenek meggyőződve róla, hogy a kormány a dologba beavatkozni nem fog.

E beszéd után a miniszter pár perczig beszélgetett a küldöttség tagjaival s azután a Házba sietett.

A küldöttség innem *Hammersberg* Jenő királyi főügyészhez ment, aki átvéve az egyesület írásos panaszát, a következőleg válaszolt:

Tisztelt Uraim!

Engedjék meg, hogy örömmel adjak kifejezést afelett, hogy a magyar publicisztika ily sok képviselőjét üdvözölhetem. Mindig meleg rokonszenvvel kísertem a magyar sajtó működését, és boldog vagyok, hogy ez érzelmeknek most önökéltt kifejezést adhatok.

Ami az ügyet magát illeti, az közvetlenül rám nem tartozik. A feljelentések átvétele vagy az elsőfoku bíróságra, avagy a budapesti királyi ügyészségre tartozik. Az én működésem csak az utóbbiak ellenőrzésére, gyakran pedig irányítására szorítkozik. Minthogy azonban elég szívesek voltak hozzám fordulni, gondoskodni fogok róla, hogy beadványuk az illetékes helyen mielőbb elintézésre nyerjen. Nagyon természetesen anélkül, hogy nyilatkozhattam, hogy tulajdonképen milyen irányban. De arról biztosítom az urakat, hogy ami a királyi ügyészséget illeti, az ebben a kérdésben egyedül a jog és az igazság szellemében fog eljárni. Fogadják még egyszer szíves üdvözlémet.

A főügyész beszédét a küldöttség tagjai lelkesen megélték és azzal a meggyőződéssel és bizodalommal távoztak, hogy a független magyar bíróságok kellő módon megadják az elégtételt.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* *Ninon*. A magyar királyi Operaháznak legközelebbi ujdonsága a *Ninon* című kétfelvonásos dalmű, melynek szövegét *Ábrányi* Emil, zenéjét pedig *Sztojanovits* Jenő, az *Országos Hirlap* belső dolgozótársa írta. A főbb szerepeket *Ábrányiné*, *Valent* Vilma, *Payer* Margit, *Arányi*, *Takáts*, *Mihályi*, *Hegedüs*, *Kertész*, *Kornai* és *Kiss* Béla éneklék. A bemutató előadás, minthogy a próbák már javában folynak, még ebben a hónapban meglesz.

* *Díszhangverseny*. A *Budapesti Újságírók Egyesületének* rendező bizottsága érdekes számmal gazdagította az e hónap 9-én a Vigadóban tartandó hangversenyének műsorát. *Busoni* Feruccio, az olasz zongora-virtuóz, ki a legutóbbi filharmóniai hangversenyen oly fényes sikert aratott, a bizottság felkérése folytán szerepelni fog egy számmal a programmon. Liszt „Spanyol rapsodiá”-ját fogja előadni zenekísérelt mellett. Hangversenyjegyek még *Méry* Béla zeneműkereskedésében (Jorotya-utca 7. sz. a.) kaphatók. A hangversenyt követő banketre is nagy számmal jelentkeztek résztvevők.

* *Jules Lemaitre új darabja*. A párisi *Porte-Saint-Martin* színházban *Rostand* darabja, a „*Cyrano de Bergerac*” még mindig telt házakat csinál, de már kétszülnek *Jules Lemaitre* „*L'aveugler*” című új művére. Nem egy középkori romantikus darabról van itt szó — mint a czimből következtetni lehetne — sem a szó szoros értelmében vett modern színműről, hanem egy képről a távol jövőből. A darab a huszadik század elején játszik. *Lemaitre* profétai képzelemmel néz a jövőbe, kutatva a jövő erkölcsökét és embereket. Akik ismerik a darabot, nagy elzólónak és irodalmi jelentőséget tulajdonítanak neki. A főszerepeket *Coquelin* és *Tessandier* asszony fogják játszani.

* Az „*Aranylakodalm*” bemutatója. *Beóthy* László és *Rákosi* Viktor alkalmi darabja, az „*Aranylakodalm*”, amely a szabadságharc fél-százados évfordulójára készült, e hónap 12-ikén, szombaton kerül bemutatásra a „*Magyar színház*”-ban.

* *Hegedüs Gyula* főlépése. *Hegedüs* Gyula, a *Vigaszínház* jeles tagja, fölépült betegségéből és márczius 8-án lép föl újra a „*Coulisset ur*”-ban.

* *Kepunyítás az arénában*. Közeledik a rügybontás ideje és a városligeti nyári színház körül is megelevenül az élet. *Feld* Zsigmond igazgató nagyban készül a szezonra. Gondoskodott már *primadonnáról* is, szerződött *Gergely* Gizát, a kitűnő fiatal szubrettet. Azután megszerezte *Heuberger* „*Operabál*” című operette-jét, amely közelebb *Bécsben*, az „*An der Wien*”-színházban nagy sikert aratott. Tárgyal továbbá egy olasz társulattal néhány vendégelőlépés régett.

* *Egy énekesnő debütje*. *Palóczy* Berta, a *Népszínház* újonnan szerződött tagja, aki azelőtt a *kolozsvári Nemzeti színháznak* volt a *primadonnája*, pénteken lép föl először a *Népszínházban*. A „*Szultán*”-ban éneklé a *czimszerepet*. *Roxelanet* *Kury* Klára adja.

* *Egyetemi polgárok mint statiszták*. A *Népszínháznak* „*1848*” című alkalmi darabjában az *egyetemi polgárok* vállalták magukra a *statiszták* szerepét. *Százhusz egyetemi polgár* jelentkezett, hogy a hazafias darabban közreműködik. Az első próbát hétfőn délután 4 órakor fogják megtartani a *Népszínház* színpadán. A darab diszleteinek nagy része már elkészült *Spanraft* Ágoston műtermében és most csinálják a *honvédruhákat*, melyeknek mindegyike eredeti minta után készül.

* *Lotz Károly köszönete*. *Lotz* Károly a következő sorok közlésére kért föl:

„Ötvenéves művészi életpályám évfordulója alkalmából úgy egyesek, valamint a művészeti és tudományos intézetek s társulatok részéről a legszívesebben megemlékezés és kitüntető megítéltetésben voltam szerencsés részesülni. Miután pedig e megemlékezés számtalan nyilatkozatáért legfőbb óhajom daczára sem fejezhetem ki külön-külön hálámat, fogadják mindannyian e helyen is forró köszönetemet és mély hálámat. *Lotz* Károly s. k.”

* *Lejáró zenemű-pályázatok*. A *Liszt* Ferenczeneművész-kör figyelmezteti a hazai zeneszerzőket, hogy *király-díjak* címén magyar zeneművekre a következő pályadíjak vannak ebben az évben kitűzve: I. Egy magyar *zongora-rhapsodiára* 400 korona; beküldési határidő 1898 április 30. — II. Egy magyar szövegű *műdalra* 200 korona; beküldési határidő 1898 április 30. — III. Egy eredeti, 2–3 vagy több számból álló magyar *népdal-sorozatra* 200 korona; beküldési határidő 1898 április 30. IV. Egy magyar tárgyú, akár az egész estét betöltő, akár annál rövidebb *operára* 4000 korona; beküldési határidő 1898 december. 31.

FŐVÁROS.

(A tűzoltók beszámolója.) A városi tűzoltóság főparancsnoka ma terjesztette be a múlt esztendő történetéről szóló jelentését a tanácsnak. E szerint — ez az első, amit a főparancsnok fölemli — egy-egy tűzoltóra az egész esztendőben 21 vakáció nap esett. A legénységéből 113 hagyta ott a tűzoltóságot s keresett más, könnyebb foglalkozást. Ez azért van, mert némelyik meg se melegegett a *kun-utcai* tűzoltó-kaszárnyában, már is megunt a *Florian* hadseregében való katonáskodást. A főparancsnok újból sürgeti a létszámnak két tiszttel, két őrparancsnokkal, egy gépezetével, két csövezetővel és 35 legénynyel való szaporítását. A gyárakban összesen 1070 tűzoltó van, de a 37 gyár közül csak 17 tart teljesen felszerelt tűzoltóságot. A városi tűzoltóságból *tizenheten* betegedtek meg tűz alkalmával és *tizennégyen* gyakorlat közben. Tüzesetet tavaly 655-ször jeleztek, ebből 132 vaklárma volt. A főparancsnak azzal a kérelemmel végzi jelentését, hogy a városi tűzoltóság biztosítását kisebb halaszatokra is terjeszessék ki és a terhet ne a tűzoltókra segítők alapja, hanem a községi alap viselje.

(Sok a bérkocsi-költség.) A tanács pénzügyi és gazdasági ügyosztálya azt ajánlja, hogy a tisztviselőknél hivatalos használatra engedélyezett bérkocsikat árlejtes utján szerezzék be. Akinek bérkocsi jár, az a használat előtt való napon jelentse be a városi háza gondnokának, hova, mennyi időre szükséges a kocsi, hogy annyi visszaélés ne történhessék, mint amennyi eddig történt.

(A Károly-kaszárnya átalakítása.) A bérházakban levő hivataloknak a Károly-kaszárnyában való elhelyezése megint foglalkoztatta a tanácsot. A mérnöki hivatal számításai szerint 134.000 forintba kerülne a kaszárnya gránátos-utcai részének megfelelő módon való átalakítása s ma a tanács ezt a költségvetést jóváhagyta.

(A régi városháza.) A tanács ma délelőtt tárgyalta a régi városháza lebontásának a kérdését. Elfogadta a középítési bizottság javaslatát, amely szerint az épületet nem bontják le, hanem csak átalakítják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

= *A becsapott prépost*. A „*Magyar Híradó*” című könyvatos újság szerint egy *külföldi* nagyobb biztosító intézet két ügynöke alaposan becsapta *Varglich* Gusztáv felsőörsi prépostot. A könyvatos következőleg írja le az esetet, amely most már a budapesti büntető törvényszéket foglalkoztatja.

A múlt év végén két idegen látogatta meg a prépostot és úgy mutatták be magukat, hogy ők egy *külföldi* nagyobb biztosító intézet képviselői: *Türk* Lajos „főfelügyelő” és *Méreg-Kádár* Árpád jogtanácsos.

Alig váltottak néhány szót, a jövevények azt ajánlották a prépostnak, hogy biztosítsa magát az ő intézetüknél. *Varglich* prépost szabadkozott, főokul hozva fel, hogy már ugys biztosította magát egy *előkelő hazai* intézetnél. Erre elkezdtek szapulni a magyar intézetet s füt-fát ígértek, hogy a prépostot a maguk számára megnyerjék. Eközben aláírtak egy bevallási ívet, mondván, hogy az még semmi következményekkel nem jár. Ezután elutaztak s noha *Varglich* pár nap mulva irt a *külföldi* biztosító intézet budapesti igazgatóságának, hogy nem megy bele semmi biztosításba, azt a választ kapta, hogy — *váltsa be a kötvényt*. És kapott is 60.000 *koronás biztosítási kötvényt*.

A begratott prépost felháborodásában újra irt a társaságnak, ahonnan feleletül ismét beállítottak hozzá személyesen *Türk* és *Kádár* és kérték, ne csináljon botrányt, mert ők állásukat vesztik. Szép szóval rávették ezután, hogy vegye át a magukkal hozott kötvényt, *irjon alá egy 1500 forintos váltót*, aztán pár nap mulva visszaküldheti a kötvényt s viszont meg fogja kapni a váltóját. Erről *Türk* és *Kádár* írásos nyilatkozatot is adtak. Ennek daczára, hármennyit irtált és szaladgált *Varglich* prépost, a váltóját maig sem kapta vissza.

A prépost *Türkot*, *Kádárt* és az igazgatót, (kit névleg megnevezni nem tud) *Payer* Imre fővárosi ügyvéd utján feljelentette az államrendőrségnél, mely áttette az aktákat a törvényszékhez.

A vizsgálat vezetésével a törvényszék *Drill* Béla központi vizsgálóbíró bízta meg.

= *Korteskedés a szószéken*. A legutóbbi képviselőválasztások után *Bácsmezei* Sándor lelkész a somogyi római katolikus templomban *szent* beszédet tartott, és eközben kegyetlenül leszidta a kormánypártot. Ezért aztán vallás elleni kihágás miatt került a bíróság elé, de a győri törvényszék fölmentette. A királyi tábla azonban vétkesnek mondotta ki a lelkészt és elítélte *száz forint főbüntetésre* és 20 forint mellékbüntetésre.

A királyi tábla ítéletének megokolása a következő:

Minthogy a vallásos isteni tisztelet magasztosságától első sorban és főleg a lelkésznek kell áthatva lenni, amely a lelkész részéről is kizár minden oly magatartást és beszédet, amely a különböző politikai pártok tevékenységével konkrét vonatkozásba hozható, mert ezáltal a templom megszűnik az isteni tisztelet és vallásos szertartás gyakorlására rendelt hely lenni, hanem a *politikai küzdelmeket előkészítő csarnokká alacsonyítatik* le s minthogy a vallási és erkölcsi elvek és dogmatikus tanok a hívekre lélekemelőleg és nemcsak akkor hathatnak, ha e tanok a maguk tisztaságában, minden más czélzat kizárásával hirdettetnek s hirdetésük az igaz vallásosság komolyan átértett áhítatosságával, de minden indulatosság s gyűlölségszítás nélkül megy végbe, ez pedig a szószéken kizár a lelkész részéről minden oly beszédet, mely a hívek egy részét politikai magatartásuk miatt pellengérezzi, megfélemlíti vagy

megrágalmazza, mert ez a magasztos papihivatás teljes félreismerésével visszaélés azzal a tanítói hatalommal, amelyvel a lelkész föruhazva van; s minthogy a fentebb kifejtettek alapján a királyi tábla begyőződöttnek tekintette, hogy vádlott az 1896. évi november 1. és 8-án tartott egyházi beszédekkel pellengérré állította egyházi híveinek azt a részét, amely a szabadelvű párthoz tartozott, ecáttal azokat meg-megbotránkoztatva: ennelfogva a királyi tábla a királyi törvényszék ítéletének megváltoztatásával vádlottat az ellene emelt vád értelmében a büntetőtörvénykönyv 191. §-ába ütköző két-rendbeli vallás elleni vétség miatt lütnönek nyilvánította.

A magyar királyi kuria a napokban a királyi ítéletábla ítéletét okainál fogva helybenhagyta.

— Szép asszony kocsisa. Miklián Pável aradi gazda felesége beleszeretett a kocsisába, Miklián Vaszilieba, akivel hosszabb időn át benső viszonyt folytatott. Egyszer aztán arra határozták el magukat, hogy a férjet elteszik láb alól és egybekelnek. Tervüket a múlt esztendő telén végre is hajtották s ezért az aradi törvényszék az asszonyt életfogytig tartó, szeretőjét pedig hat évi fegyházra ítélte. Ezt az ítéletet az ítélt tábla és tegnap a királyi kuria is helybenhagyta.

— Orvosság helyett mérég. Megirtuk a minap, hogy Perdittka Gyula karlsbadi sóért küldött dr. Landau üllői-uti patikájába és Meskó gyógyszerészegéd karlsbadi só helyett klórsavas káliumot küldött Perdittkának, aki ennek a gondatlanságnak áldozata lett. A királyi ügyészség indítványára gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt indították meg ebben az ügyben a vizsgálatot, amelynek vezetésével dr. Perény bíró biztáék meg.

— Jäger Marlék Ugye. A hómezővásárhelyi méregkeverők hümpert a jövő héten fogja tárgyalni a királyi kuria. Sebestyén Mihály bíró előadása mellett.

— Szociálalísták sajtópera. A királyi főügyészség legutóbb sajtóperbe fogta a Földművelő című újság felelős szerkesztőjét, Várkonyi Istvánt. Kilecz sajtóperit indított osztálygyűlöletre való izgatás miatt s a vizsgálóbíró valamennyi czikk tárgyában el is rendelte a vizsgálatot. Várkonyi István egyik közleményért sem vállalja el a felelőséget. Megnevezte a szerzőket, többek között dr. Schmitt Jenőt, akinek cikkébe leánya, Várkonyi Mariska szurta bele az „erősebb” jezőket. A többi inkriminált czikk szerzői: Várkonyi István (a szerkesztő unokaöccse), czeglédi lakos, Pogány István szeghalmi földműves, Török Sándor és Boros István körös-tarcsai földművesek.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kukla István székesfehérvári állami főreáliskolai helyettes tanárt ugyanéhehez a tanintézethez rendes tanárrá, az igazságügyminiszter Kovácsy István újvidéki törvényszéki irodaigazgatót jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába irodaigazgatóvá, az aradi pénzügyigazgatóság Hartmann Salamon berzai lakos, végzett kereskedelmi akadémiái tanulót a butyini adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká, a rimaszombati pénzügyigazgatóság Lengyel Lajos pénzügyigazgatósági díjnokot a tornaalföldi adóhivatalhoz dijas gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A szerdahelyi (Nagy-Szeben) járásbírósnál járásbírói, a tapolczai járásbírósnál jegyzői a zalaegerszegi törvényszéknél bírói, a dunaszerdahelyi (Pozsony) járásbírósnál hivatalosoljai, a dunavecsei (Kaloosa) járásbírósnál járásbírói állás van üresedésben.

Árverések. A fővárosban. Vendinger Adolf ingóságai V. Váci-körut 16. márczius 7., Florenti Albert ingóságai VII., Arena-ut 38/a márczius 8., Richter és társa cég ingóságai V., Lipót-körut 8-10., VI. Nagymező-utca 15. és 38. márczius 8., Konert József ingóságai VIII., Berzsényi-utca 1. márczius 9., Temesvári Lipót és neje ingóságai VI., Rózsa-utca 99. márczius 7., Steiner Ignác ingóságai VII., Dohány-utca 90. márczius 7., Schütze Ottó ingóságai VII., Erzsébet-körut 15. és VIII. Bezeredy-utca 6. márczius 11., Schwarz Ármán ingóságai V. Alkotmány-utca 22. márczius 7., Lázár Olga ingóságai V. Széchenyi-tér 2. márczius 8. S. Wach Guztáv ingóságai VI., Nagymező-utca 21. márczius 7.

A vidéken. Schrek Mór ingatlanai Csátád (Nyitra) községében márczius 10., Báchy Győző ingatlanai Nagyváradon márczius 16., Voigt Hermann ingatlanai Huszton márczius 28., Drakulics Miklós ingatlanai Ó-Becsén április 3., Rosmann József ingatlanai Kis-Várdán július 5., Angyelow Márton ingatlanai Csorvás (Oroszáza) községében április 19., Ocskay István ingatlanai Beregszászon márczius 28., Katzenbach István ingatlanai Czece (Sz. Fehérvár) községében márczius 24., Martin György ingatlanai Ó-Béha (Török-Kanizsa) községében április 1., Schubert Lőrincz ingatlanai Erzsébetfalván (Budapest) április 16., Kovács Ferenc ingóságai Brassóban márczius 14., Nagy Károly ingóságai Kálnokon (S.-Szt.-György) márczius 15., König Miksa ingóságai Verebélyen márczius 7., Bójas János ingatlanai Duna-Földvárán márczius 26.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

T. J. Szeged. U. A. Debreczen és többeknek. A szerkesztőségbe, szerkesztői dolgokat tartalmazó levelet csakis a szerkesztőség címére küldjenek. A névre szóló levelek néha napokig is elkerülhetnek a szerkesztőségben, ha a címzett elutazott beteg, vagy egyéb okokból nincs a redakcióban. Természetesen, névre írott levelet más nem bonthat föl, mint a kinek címeztek.

Selmeczi előfizető. Indítványa mindenesetre figyelemreméltó s mihelyt időszere lesz, — ha újabb hosszabb közlemény indul meg a lapunkban, — fontolóra fogjuk venni. Addig köszönjük szives érdeklődését és figyelmét.

P. L. Nagy-Zerind. A kérvényre 50 krajczáros bélyeg kell, minden mellékletre 15 krajczáros.

H. S. Vadosta. A névmagyarosításhoz való kérvényhez melléklendő: keresztlevél (vagy születési bizonyítvány), illetőségi bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány és kiskorúaknál szülői vagy gyámi beleegyezés.

Haláp. Önnek Serajevoba kell bevonulnia. St. D., Dombóvár. Az ilyen híreket nem szükséges táviratban tudunkra adni. Helyesen tette, hogy levélben írta meg. Csak a nagyobb fontosságúakat, a nagyon érdekeseket kérjük táviratban.

D. Gy., Szolnok. Az ilyen érdekes híreket bátran küldheti táviratban is.

F. O., Bécs. Burnót vagy tabák. Pordohánynak is mondják.

NYILTTÉR.

Szt.-Lukácsfürdő Gőzfürdők
Téli és nyári (155) urakés hölgyek részére
gyógy-hely. egész nap nyitva

Báli és estélyi

Meghívók, Menük, Tánczrendek stb.
az egyszerűtől a legmodernebb kiállításig
KANITZ C. és FIAI-nál, Budapest,
Dorottya-utca 12. sz.

a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánczéküli.

Fodor Károly és társa.

Erzsébet-tér 17. sz. Telefon 14-18

Vetni való
elsőrendű árpa és búkköny kapható WEISZ
JÓZSEFNÉL, Budapest V., Béla-u. 6. és Miskolczon.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
TERMÉSZETES
SAVANYÚ-KUT

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde hete.

Végre valahára földerült kissé a tőzsde ege; a fölötté lebegett felhők széthasadtak és a bennük támadt léken keresztül egy szép keve nap sugar szűrődött alá a jó idő után régóta epedő üzletvilágra. Élénk zsirogást hallott, barátságos arczokat látott az ember a tőzsdeterem üvegfedele alatt; még élceket is mondogattak a nevetésre hajlandóbb üzerek; és a hitel fölment 336-ra, az államvasut pedig 343-ra. Hogy ez nem sok? Bocsnatot kérünk, mikor Gautsch miniszter ur a végső és reménytelen kísérletet teszi Ausztria paczifikációjára (sőt, mire ezek a sorok napvilágot látnak, már nem is miniszterelnök többé), mikor lord Salisbury kénytelen a Franciaország ellen kiugró saját tengerészeti miniszterét a hallgató-sarokba visszaparancsolni; mikor a görög királyra a leg-

eladósodottab emberek rápuskálnak; akkor az ilyen árfolyam igen is sok, nagyon sok. Más időben az ily politikai események a nemzetközi papírok piacán tíz forint árhanyatlást jelentenek. Most pedig mind e rémjelenségek dacára az Ausztr nemcsak tartották magukat, hanem feltűnő vőssággal és dicséretreméltó következetességgel még főlebb is mentek, nem sokkal, de mégis naponként egy-egy forinttal. Ez „Leistung“.

Tehát mi mivelte a csodát? Egész egyszerűen az a körülmény, hogy a Rotschild-csoport kijött a vásárra a beruházási kölesünnel, melyet már oly régóta tartogat a láda-fában, várta a kibocsátásra alkalmas időpontot. E tényben sokan az idők jobbra fordultának világos és mintegy hivatalos konstatálású látták. Mert Rotschild, az barométerum. Ha nála a higany emelkedik, akkor jó idő lesz. És akik így vélekedtek, beleugrottak az árba és siettek némi vásárlásokat eszközölni. A kétkedőbbek, vagy mondjuk helyesebben az óvatosabbak, azok így okoskodtak: Nem bizonyos ugyan, hogy a csoport nyílt akciója tartós derüt hirdet; meglehet, hogy az okos bankárok épen ezt a szűk időszakoskát, mely bennünket a már-már fenyegető politikai vihartól elválaszt, akarják sielve fölhasználni 3 1/2 perczentes járadékpapírjuk kibocsátására, félvén, hogy később még oly kedvező körülményeik sem lesznek erre, amilyenek most vannak, mikor a Nemzeti bank adómentes jegytartaléka a száz milliót tuhaladta. De ez mindegy. Mert annyi bizonyos, hogy legalább addig, amíg az aláírás meg nem történt, az irányzat szilárd lesz. Minthogy ez mindig ugy van. A bankárok nem szeretnek beteges forgalom mellett papírokat kinálgatni a világnak. Néhány napunk tehát mindenesetre van. És akik így vélekedtek, szintén belementek az üzletbe, azzal az előre készletben tartott gyvasággal, hogy ismét kiugranak belőle, amint az csak legkevésbé is kényelmetlenné válik.

Igy verődött össze az élénkebb forgalom, mely e hétnek képét adta és melynek mindjárt az volt a matematikai világossággal konstatalható jelentkezési formája, hogy a Nemzeti bank főntemlitett adómentes készlete azonnal tizenöt millióval csökkent. Üzlet tehát volt. Ez tagadhatatlan.

Hogy azonban meddig lesz, az megint más kérdés. Mert tény az, hogy a csoport emez üzlete nem oly nagy és nem is oly fényes, hogy valami nagyon jelentékeny összeggel szaporítaná a benne részes bankok évi jövedelmét. Az ily üzlet nem fokozza nagy mértékben az illető bankpapiros értékét; tehát lényegben nem is stimulálhat tartósan spekulációra. Ha azután az érdekeltek felek piaczi akciója, a kötelességszerű „chauffage“ megszünt és ha a politikai aggodalmak újra helyüket követelik a lelkekben, akkor az ily „szép napok“ hamar letűnhetnek a láthatárról, még pedig nyomtalanul.

És a hét utolsó percze, melyben e sorokat írjuk, máris oly képet mutat, mintha a dolgok épen e stádiumba léptek volna. Alig hirlük Ausztriából, hogy az új nyelvrendeltekkel sem a csehek, sem a németek megelégedve nincsenek; alig távirják Konstantinápolyból, hogy a portától a hadsereg újabb mozgósításáról felvilágosítást kérnek; és a tőzsde ege már elborult; a holnaputánra kitűzött subscriptió dacára, a verőfény elmúlt; délutáni egy órától négyig a nemzetközi papírok két forintot engedtek árakból; a helyi papírok némelyike pedig még többet. A hét szép színe tehát tetemesen csökkent, ha ugyan nem mult el végkép. Hiszen meglátjuk hétfőn.

A szelvény-korszak tarthatja még egy ideig a kedvező dispozcziót; de annak multával aztán komolyabb okoknak kell jönniök a javulásra. Különben megint nem lesz szünet — szüretig. Nevezetesen a vetéseknek kell első sorban szépeknek lenniök; és Ausztriában kell a rendnek helyreállnia. E két dolog megvigasztalhatná az ipart és a kereskedelmet, melyek ugyancsak panaszkodnak az utóbbi időben.

A tőzsde csak a forgó a közgazdaság csákóján. És a forgó csak a délczeg és jó magatartású ember füvegén áll szépen és hetykén.

Hamburg, márcz. 5. Repceolaj helyben 53.—márka (= 31.11 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Köln, márcz. 5. Repceolaj májusra (hordóval) 55.—márka (= 32.29 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

London, márcz. 5. Repceolaj 23.—sh., lenolaj 16.6—16.7 1/2 sh., gyapós magolaj 14.9—15.6 sh., terpentin 21.6 sh.

Petroleum.

Hamburg, márcz. 5. Petroleum helyben 5.30 márka = 3.11 frt.

Antwerpen, márcz. 5. Petroleum fin. helyben 15.7 1/2 frank = 7.54 frt.

Bréma, márcz. 5. Petroleum fin. helyben 5.40 márka = 3.17 frt.

Newyork, márcz. 5. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.90 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.85 cents; United Rife Certificates áprilisra 82.—; nyers petroleum áprilisra 6.55 cents.

London, márczius 5. Petroleum, amerikai 4 1/2 sh., orosz 4 3/8 sh.

Kávét, tea, rizs.

London, márczius 5. Santos, határidő élénketlen és változatlan. Jegyzetelt márcziusra 30.3 sh., májusra 30.3 sh., júliusra 30.9 sh., szeptemberre 31 sh., decz-re 31.6 shilling. Tea: indiai általán ártartó, Rizs: igen szilárd és drágább, de üzletellen.

Fémek.

London, márcz. 5. Réz, G. M. Bráude 50 3/8—50 1/2 font sterling készáru és 50 11/16—50 15/16 font sterling 3 óra; best sel. 54 1/2—55 font sterling. On: finom, külföldi, 64 7/8—65 3/8 font sterling készáru és 65 1/16—65 15/16 font sterling 3 óra. Olom: angol, 12 5/8 font sterl.; külföldi 12 1/2 font sterling. Horgany: külföldi 18.—font sterling. Higany: 7.25 font sterling első és 7.2 font sterling másodkézből. Vas: A glasgowi nyersvaspiac szilárdan indult és szabálytalanul zárult, mérsékelt üzlet mellett. Zárlatárak: 46.6 shilling készáru és 46.8 1/2 shilling egy óra. Cleveland 40.10 shilling készáru és 41.0 1/2 shilling egy óra; Hematit 49.6 shilling készáru és 49.9 sh. egy óra; Middlesbrough 51 shilling készáru és 51.3 sh. egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, márczius 5. A mai tőzsdén az effektívüzletben nem volt változás. Határidőüzletben is csekély volt az üzlet. Kötetett: buza tavaszra 11.83—11.92 forinton.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 11.81—11.83, rozs tavaszra 8.76—8.78, tengeri május-juniusra 5.63—5.65, zab tavaszra 6.87—6.89 frton.

Boroszló, márcz. 5. Buza helyben 18.80 márka (= 11.04 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 10.98 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.75 frt). Zab helyben 15.40 márka (= 9.04 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.89 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Hamburg, márcz. 5. Buza holsteini 182—193 márka (= 106.9—113.3 frt). Rozs meklenburgi 140—150 márka (= 8.22—8.81 frt). Rozs orosz 111—112 márka (= 6.51—6.57 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Zürich, márczius 5. Orosz buza 26.—28.50 frank (= 12.38—13.58 frt), román buza 25.—28.50 frank (= 11.89—13.58 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, márcz. 5. (Mégnyitás.) Buza folyó óra 28.40 frank (= 13.54 frt). Buza áprilisra 28.50 frank (= 13.58 frt). Buza 4 máj.-jun.-ra 23.25 frank (= 13.46 frt). Buza májustól 4 óra 27.50 frank (= 13.10 frt). Rozs folyó óra 17.40 frank (= 8.29 frt). Rozs áprilisra 17.60 frank (= 8.38 frt). Rozs máj.-jun.-ra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs májustól 4 óra 17.—frank (= 8.09 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, márcz. 5. (Zárlat.) Buza folyó óra 28.50 frank (= 13.58 frt). Buza áprilisra 28.50 frank (= 13.58 frt). Buza május-juniusra 28.25 frank (= 13.46 frt). Buza 4 óra májustól 27.40 frank (= 13.06 frt).

London, márczius 5. Minden gabonanemű nyugodt, változatlan. Úszó gabona bágyadtabb, inkább nyugodt. Hozatalok: buza 9.600, árpa 37.360 és zab 63.410 qu. Tengeri helyben 13.25 sh.

Liverpool, márczius 5. Buza 1, tengeri 3/4, liszt 1/4 pennyvel alacsonyabb.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, márczius 5. A mai tőzsdén gyengébb irányzat mutatkozott, miután a külpolitikai hírek kedvezőtlenek voltak, nemkülönben a newyorki elosztás a nemzetközi pénzpiacra kedvezőtlenül

hatott. Mindazon által egyes papirokban volt élénküzlet. Így alpesi bányá, waggonkölcsöni részvények. Tramway részvények csökkentek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 365.65—366.25, Anglo-bank 161.25, Union-bank 303.50, Magyar hitelrészvény 382.—383.—, Osztrák-magyar államvasut 343.35—342.25, Déli vasut 80.50—80.35, Fegyvergyár 307.—, Alpesi bányá 154.25—155.25, Rimamurányi vasut 248.50, Tramway 515.50, Magyar aranyárak 122.15, Magyar koronajárak 99.60, Török sorsjegy 59—59.25, Német márka 58.72, Adria 222—220, Nemzetközi waggon 560.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 365.75, Magyar hitelrészvény 382.—, Länderbank 217.75, Osztr.-magyar államvasut 342.75, Déli vasut 80.50, Alpesibányá 154.90, Májusi járadék 102.55, Török sorsjegy 59.20.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 364.62, Magyar hitelrészvény 381.—, Länderbank 217.75, Unionbank 303.—, Anglo-bank 161.25, Bankverein 272.50, Osztr.-magy. államv. 341.12, Déli vasut 80.50, Elbevolgyi vasut 263.—, Észak yugati vasut 249.—, Rimamurányi 248.—, Májusi járadék 102.50, Magyar koronajárak 99.55, Török sorsjegy 58.75, Német márka 58.73, Török dohányrészvény 181.50 forinton kötött.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyárak 122.—. Magyar koronajárak 99.50. Tiszai kölcsönsorsjegy 141.—. Magyar földtehermentesítési kötv. 97.30. Magyar hitelrészvény 381.—. Magyar nyereségykölcsön sorsjegy 153.50. Kassa-oderbergi vasut 192.40. Magyar kereskedelmi bank 140.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 256.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 247.—. 4.2% papírjárdék 102.45. 4.2% ezüstjárdék 102.40. Osztrák aranyjárdék 122.90. Osztrák koronajárdék 102.65. 1860. sorsjegyek 143.75. 1864. sorsjegyek 193.—. Osztrák hitelsorsjegyek 202.—. Osztrák hitelrészvény 364.63. Angol-osztrák bank 161.—. Unionbank 303.—. Bécsi Bankverein 271.75. Osztrák Länderbank 218.—. Osztrák-magyar bank 930.—. Osztrák-magyar államvasut 341.50. Déli vasut 80.50. Elbevolgyi vasut 262.75. Dunagőzhajózási részvény 442.—. Alpesi bányarészvény 151.20. Dohányrészvény 132.50, 20 frankos 9.53. Császári királyi vert arany 5.68. Londoni váltóár 120.25. Német bankváltó 58.70. Az irányzat gyenge.

Bécs, márczius 5. (Utőtőzsdé.) A déli tőzsdé zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 364.75, Magyar hitelrészvény 381.—, Anglo-bank 161.25, Bankver. 272.—, Union-bank 302.75, Länderb. 218.—. Osztrák-magyar államvasut 341.50, Déli vasut 80.37, Elbevolgyi vasut 263.—, Északnyugati vasut 248.75, Török dohányrészvény 132.25, Rimamurányi vasut 248.—, Alpesi bányá 154.30, Májusi járadék 102.50, Magyar koronajárak 99.55, Török-sorsjegy 58.50, Német márka azonnali szállításra 58.73.

Berlin, márczius 5. Májusi járadék 102.50. Ezüstjárdék 102.40, Osztrák aranyjárdék 104.50, Magyar aranyjárdék 103.75, Magyar koronajárdék 100.10, Osztrák hitelrészvény 229.60, Osztrák-magyar államvasut 145.75, Déli vasut 35.10, Bustiehrádi vasut 287.50, Osztrák bankjegy 170.25. Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre 170.—, Rövid lejáratu váltó Párisra 80.—, Rövid lejáratu váltó Londonra 20.45, Orosz bankjegy 216.50, Olasz járadék 94.60, Laura-kőb 183.10, Harpeni 176.20, Olaszközponi vasut 235.—, Török sorsjegy 116.25.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 229.60, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Déli vasut 35.10, Magyar aranyjárdék 103.75. Disconto-társaság 205.60.

Frankfurt, márczius 5. (Zárlat.) 4.2% papírjárdék 87.—, 4.2% ezüstjárdék 86.95, 4% osztrák aranyjárdék 104.30, 4% magyar aranyjárdék 103.65, magyar koronajárdék 100.25, osztr. hitelrészvény 309.37, osztr.-magyar bank 792, osztr.-magy. államvasut 295.—, déli vasut 71.25, bécsi váltóár 170.20, londoni váltóár 20.48, párisi váltóár 80.95, bécsi bankverein 281.50, villamos részvény 141.75, alpesi bányarészvény 130.90, 3% magyar aranykölcsön 91.65. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, márczius 5. (Utőtőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 309.—, osztrák-magyar államvasut 295.25, Déli vasut 71.25.

Hamburg, márczius 5. (Zárlat.) 4.2% ezüstjárdék 86.80, osztrák hitelrészvény 309.25, osztrák-magyar államvasut 735.—, déli vasut 168.50, olasz járadék 103.70, 4% osztr. aranyj. 104.10, 4% osz. magyar aranyjárdék 103.70. Az irányzat csendes.

Páris, márczius 5. Uj 3% os francia járadék 103.17, 3% os francia járadék 104.35, 3 1/2% os francia járadék 107.25, Osztrák földhitelintézet 127.60, Osztrák-magy. államvasut 735, Osztr. aranyjárdék 105.51, Déli vasuti elsőbbség 395.75, Török dohányrészvény 284, Török sorsjegy 110.50, Olasz járadék 94.75, Spanyol kölcsön 59.43,

Meridional 680, Ottománbank 557, Jelzálog 922, Rio Tinto 722.—, Debeers 712.—, Éastrand 111.50, Chartered 75.—, Randfontein 41.25, Szilárd.

London, márczius 5. (Zárlat.) Angol consols 112.25, déli vasut 7.50, spanyol járadék 59.1/8, olasz járadék 93.25, 4% magy. aranyjárdék 102.50, 4% rupia 63.3/8, Canada pacificvasut 87.3/8, le-számítolási kamatláb 2.3/8, ezüst 25.1/8. Az irányzat nyugodt.

New-York, márczius 5. Ezüst 54.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirka jelentése 1898. márczius 5-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 750 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 750 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm. Lists various cities like Arvad, Selmeczbánya, N.-Szombat, etc.

A légnyomás eloszlása még mindig nagyon bonyolult. A régi depresszió a Kéltől-tengeren már alig ismerhető fel, de Franciaországban az új depresszió élebbé vonásokban mutatkozik. A keleti maximum erősebb lett, a nyugati maximum pedig déli irányban tolongott és egyáltalán gyengült, mivel északnyugaton egy új atlanti depresszió közeleg. Az időjárás Franciaországban nagy mértékben és a brit szigeteken kis mértékben esős, Oroszországban és a magas északiak pedig havas. Dél-Európában az idő száraz. Hazánkban a csapadék tegnap jóval kevesebb lett és csak a déli határa szorított. Ma reggel az idő nyugaton jóval felhősebb mint keleten. A hőmérséklet közel van a normális értékéhez. Emelkedő hőmérséklettel egyelőre az ország nyugoti részén eső várható.

VIZÁLLÁS.

— Márczius 5-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérséklet, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérséklet, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists rivers like Danube, Tisza, Sava, etc.

Felelős szerkesztő: Liposey Ádám.

Budapesti czégmutató.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön-Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10.000.000 korona. Központi irodája és váltótárlata: Andrássy-ut. 5. Pótk.: Koronahereczeg-utca 11. Zalogtőke: Károly-körút 18, Király-utca 67, József-körút 2 és Zalkörút-utca a főpostával szemben.

Foncière, Pesti biztosító-intézet. Alapítók 4 millió korona. Nyereség- és díjtartalékai, valamint évi díjbevételei 25 millió korona. Elvállal tűz-, jég-, szállítvány-élet- és balasztbiztosításokat. Központi irodái: V. Sas-utca 10., saját házában.

Aszfalt és kátrány vegyi gyárak Bienn János.

Gyárak: Budapest, Kispeszt, Mezőtelegd. Központi irodá: Budapest, IX., Ferencc-körút 46. sz. Tiszta, természetes aszfalt-bitumenből készült valódi aszfalt fedőanyagok, aszfalt elszigetelő-lemezek, aszfalt és kátrány, valamint azok összes vegyi termékei. Vállal és készít legjobb kivitelben: fedőlemez-befedések, kőszelvény-tetőket, mindennemű aszfaltozásokat, nedves talaj szárazra tételét, vízhatlan lafalásokat.

Parlamenti mozaik.

— A képviselőház ülése. —

A budget-vita utolsó napját emlékezetessé kellett tenni. Elég színtelen volt maga a vita, legalább a végibe jusson valami az érdekes-ségből. És már napirendnek is egész mozaikot hordott össze a t. Ház a kisebb-nagyobb törvényjavaslatokból. De aztán ezt a bőséges napirendet még szeszélyesen fel is cizfrázta az ülési alkalmatlanság.

Igy már a napirend előtt is két epizóddal próbálta szórakoztatni a közönséget.

Az elsőnek hőse *Polónyi Géza* volt. A neves lírikus a napirend előtt bejelentette, hogy nem hagyja magán száradni Arányi Miksanak azt az állítását, mintha ő tudva hamisat állított volna. Polónyi ur tehát türelmet kért a Háztól, míg összegyűjti a szükséges adatokat s akkor a parlament elé fogja hozni az Arányi Miksa és a Newyork ügyeit.

A szöszöbál erre azt mondta: helyes. Pedig inkább azt kellett volna mondania:

— Ha Polónyi ur csak most kénytelen az adatokat gyűjteni, akkor mért hozakodott elő vádjával már napokkal ezelőtt? S ha egyáltalán azt hiszi, hogy Arányinak és a Newyorknak ügyei vannak, mért akarja azokat mindenáron a parlament elé hozni, holott ez semmiképen sem lehet az illetékes forum? Talán nem is a képviselő, hanem az ügyvéd dolgozik benne! Ámde akkor Polónyi ur épen olyan hibás, mint Arányi Miksa, mert az üzleti dolgokat nem illik a törvényhozás csarnokába áthozni...

A második epizód, amely a napirend előtt követelt figyelmet, szintén eléggé pikáns volt. Mert az történt, hogy Kossuth Ferencz némi szabálysértést vetett a Széll Kálmán szemére. (Igy járnak a legendás emberek, ha egyszer kilépnek a titokzatosságból. Nyomban észreveszik rajtuk, hogy ők is csak közönséges, tévedésekre képes emberek). És Széll Kálmán kénytelen volt beismerni, hogy csakugyan vétett a szabályok ellen, mikor összehívta a pénzügyi bizottság tagjait a költségvetési törvény megvitatására, holott a miniszter ezt a törvényt még — *nem is nyújthatta be*.

— Jövateszem a tévedést és a bizottsá-

got csak hétfőre hívom össze — szölt Széll Kálmán, aki tegnap óta a mindennapos szónokok glédájába állt.

A napirend előtt tehát eléggé érdekes volt már a Ház képe. És nem csökkent a színvonal azontul sem. A pénzügyi vita ugyanis rohamosan sietett a befejezés felé s utolsó hullámcsapásai még nagyon szépen festettek. Az ellenzékéről ugyanis újból szóba hozták a Rábaszabályozás ügyét s hogy a Széll Kálmán bankvédelme után maga a szabályozás se maradjon védelem nélkül, fölemelkedett e nagy munka legjobb ismerője, Radó Kálmán és nagy vonásokban megmutatta, hogy az egész szabályozás megvilágításával hol lehet fölfedezni azt a hibát, amely bizonyos tekintetben csakugyan válságos helyzetbe hozta az érdekelteket. És Radó Kálmán végül Rakovszky-nak adott igazat, hogy az a kormány volt hibás, mely kényszerítő ok nélkül egyszerre let millió kölesönt vett fel, amire a munkálatok megkezdésénél még nem volt szükség. Ha akkor csak a szükséges összeget veszik fel, később már sokkal kedvezőbb feltételek mellett lehetett volna a még hátralevő milliókat fölvenni s a szabályozás nagy sikerét nem homályosítanák el az anyagi gondok.

— Ugy van! Ez az igaz! — hangzott pártkülönség nélkül minden oldalról.

S a Radó Kálmán felvilágosításai kapcsán még sokkal megnyugtatóbban hangzott aztán a pénzügyminiszter nyilatkozata, amely kilátásba helyezte, hogy a szabályozási kölcsön jelentékeny megkönnyítésére mindent el fog követni. Ez a nyilatkozat mindenkit megnyugtatót és most már minden vita nélkül pergett le a hátralekös tétel-csomó, míg egyszerre Lukács László zajos éljenzések közben terjeszthette be a költségvetési törvényt. Mert most már *az egész állami költségvetés le volt tárgyalva*.

... Négy-öt kisebb javaslaton vita nélkül sietett túl a törvényhozás. A Keleti-Tengerhajózásra vonatkozó javaslatnál azonban Komjáthy Béla olyan nagy apparátussal támogatott egy új hajózási vállalat teremtésére utasító határozati javaslatot, hogy ezzel ezt a vitát a mai napról áterőszakolta a hétfői ülésbe is.

A tisztelt Ház egy kicsit el is unta a tengerészeti fejtegetéseket. Ekkor már suttogó alakok kísértettek a teremben, a folyosón. Zárt ülésről, névszerinti szavazásról, sőt a szavazásnak hétfőre való halasztásáról is suttogtak, ami természetesen csupa ellenzéki készülődés volt arra az esetre, ha majd Dániel Gábor interpellál a Szalavszky-ügyben. Lassankint a karzatok is megteltek s volt valami már a levegőben, ami jelezte, hogy az ülés végére okvetetlen megjön a szenzáció.

Aminthogy meg is jött — a zárt ülés, amelyről másutt tudósítunk.

A képviselőház ülése.

Az ülésben Láng Lajos elnököl, aki bejelentte, hogy Dániel Gábor interpellációt jegyzett be a Szalavszky-ügyben, azonkívül napirend előtt Polónyi Géza és Kossuth Ferencz kértek szót.

A napirend előtt.

Polónyi Géza emlékezteti a Házra, hogy az 6 csütörtöki beszédében, amelyre az Arányi felszólalása fölhangzott, semmi sérelem nem foglaltatott. Mégis Arányi Miksa, egy biztosító-társulat fizetett embere, őt, Polónyit, személyében megtámadta. Én — ugymond — annak az urnak, aki seftből gorbáskodott velem, személyes természetű támadásaira nem reflektálok. Bejelentem azonban, hogy ugy Arányi ur, mint az ő biztosító-társaságának ügyleiteit annak idelén kellő formában napirendre hozom.

Kossuth Ferencz szóba hozta, hogy az appropriációs javaslatot még be sem terjesztették, a pénzügyi bizottságot e 150 számunak nevezett javaslat tárgyalására már is összehívták. Ez szabály ellenes.

Széll Kálmán elismeri, hogy ez hiba, de 6 mint a bizottság elnöke ugy adta ki a parancsot a meghívók szétküldésére, hogy a ma délután 5 órára összehívandó bizottsági ülés tárgya *előreláthatólag* az appropriációs javaslat lesz. Ez az előreláthatólag szó kimaradt a meghívóból. Ezért ő nem tekint szétküldöttnek a meghívót és jelenti, hogy a bizottság ülését hétfőn délután 5 órára fogja összehívni. (Helyeslés.)

Madarász József helyesli Széll Kálmán választát s megnyugszik abban, de ismételtelen ajánlja a bizottságoknak az óvatosságot.

Következik a napirend.

A Rábaszabályozás.

Bolgár Ferencz felpanaszolja, hogy a szabályozás költségeiből olyan költségekre is nagy terhet róttak, amelyeknek az egész szabályozáshoz semmi közük.

A boldogság ára.

Maurice Leblanc-tól.

Egyidejűleg jutottak árvaságra, ugyanegy ember volt a gyámjuk: egy öreg katonatiszt, aki minden reggel maga elé állította őket s beszélt nekik a becsületről és a kötelességről. Mikor meghalt, ugyanabba a kollegiumba adták be őket. Igy aztán de Caorches Tristan és d'Ecajeul Geoffroy együtt töltötték el egész ifjúságukat.

Azonos hajlamaik, azonos izlésük ugyanegy vidéken készítették letelepedni őket, a Mortaint környező zord tájékon. A kőbányák sokasága, melyek sebekként vajúdtak rajta, mutatják gránit-alapzatát. Óserdők sötét és tömött lombozata borítja. A barbár hősiesség századai temetkeztek el e vidéken, ahol álmok gyanánt lebegnek a chonanok és az angolok ellen viselt háborúk legendái.

A két kis kastély, melyben Tristan és Geoffroy laktak, mintha csak azért épült volna, hogy köladakul szolgáljanak e feudális mult kegyeletes erekiyéinek. A Tristané kopár hegyoldalon kapaszkodott, karcsu és hegyes tornyocskákkal, lőrésekkel, széles ön-ereszesatornával, míg a d'Ecajeul Geoffroy kastélyának büszke tornya egy közel völgyben, ezirpuserdő mélyében emelkedő tö szélén magaslott.

Egyszerűen és férfiasan éltek, közös erszényük és egy szívük volt. Szép lovak száguldoztak a réteiken. Jó puskát és jó kutyákat tartottak. A városból és a környékről szívesen látogatták asztalukat

és a vadászataikat, mert vendégszeretők voltak és bőkezűek.

De semmi sem szerzett nekik ahhoz fogható örömet, olyan édes élvezetet, mint amelyet egymás iránt érzett barátságuk nyújtott. Ebben rejlett jókedvük titka, ez tette mosolygóvá a szemüket, könnyűvé az életüket. Egymáson pihenő tekintetükből kisugárzott a tántoríthatatlan meggyőződés, hogy csakis a halál választhatja el őket.

Harminez éves kora felé Tristan az egyik szomszédjánál egy fiatal leánnyal találkozott, akinek szüziés bája elcsábította. Beleszeretett. Geneviève nem utasította vissza a szerelmét. Egybekeltek.

A dolgok ez új állapota semmit sem változtatott a két jó barát eddigi viszonyán. Nem csuszott a legcsekélyebb feszélyezettség se közéjük. Férje barátjával szemben Geneviève nyájának, gyöngédnek, természetesnek mutatkozott, d'Ecajeul Geoffroy pedig e szívélyesség ellenében sem merevséget, sem feltékenységet nem tanusított. Csakugy mint azelőtt, minden este ellátogatott a caorchesi kastélyba. Barátságos órák teltek el a kandalló mellett vagy a csillagfényes parkban. Igy mult el három esztendő.

Egy délután Geoffroy társaságában térve haza a vadászatról, Tristan a perron oszlopos korlátján levelet talált, melyen megismerte Geneviève irását. Elolvasta:

„Elmegyek. Sohasem látsz viszont. Bocsáss meg.”

Eszméletlenül rogyott barátja karjaiba.

Hat hétig élet és halál között lebegett azontul még négy hétig az ágyat kellett őriznie. Geoffroy mellette helyezkedett el, egy pillanatra sem hagyta magára és megmentette. De még azután is, mert még mindig félt, hogy a kétségbeesés valamely végzetes elhatározásra ragadja, egy fél esztendeig a caorchesi kastélyban maradt. Végre, hogy szórakoztassa, magával vitte. És három esztendeig utazgattak Európában, bejártak minden országot, remélve, hogy egy véletlen találkozás vagy ellesett beszélgetés nyomára vezeti őket a szökevénynek. De a napok teltek és minden elmúlt nap csak növelte a titokzatos homályt, mely Geneviève eltűnését burkolta.

Visszatértek a Bretagneba. Mindjárt megérkezésük estéjén Tristan, hogy meneküljön a nagyon is fájdalmas emlékektől, becsengetett barátja kastélyába. Ott töltötte az éjszakát és a következő napokat és éjszakákat is; sohasem látta többé viszont Caorches tornyait és lőrésseit. Nagy kerülőket tett, hogy közelébe ne jusson.

És az élet egyhangu volt. Komor bánat, hasonló a ködhez, mely szürkületkor a tavak sötét vizére nehezedett, rejtette el előttük ezentulra a szép látványok örömeit s elfeledtette velük az élet

Major Ferencz pedig azt fejtette, hogy a Rábaszabályozás megfeneklett s az érdekelteket agyonnyomó ügy majd arra fogja bírni a még szabályozásra váró nagy vidékek érdekelteit, hogy ha a szabályozás ajánlatával jönnek hozzájuk, ez ajánlatra ököllel válaszojanak.

Radó Kálmán, aki az 1885. XV. törvényzikk keresztülvitelével volt megbízva, tekintettel arra, hogy a közlekedési miniszter nem volt jelen, fölvilágosításokkal szolgált. Ugy az osztályozás, mint a szabályozás műszaki keresztülvitele ellen fölhozott vádak a tények felsorolásával megerősítve; jelzi, hogy a Rábaszabályozás 300 év óta vajdó ügy és kitűnő eredményvel vitetett keresztül, úgy hogy 1 1/2 méter vízsúlyedés ártott el. Elisméri, hogy hibák is lettek elkövetve és utal arra, hogy az államra hárulnak a köteletség, hogy a még létező hajókat elhárítsa.

Major Ferencz félreértett szavait igazítja helyre. Az elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter az elhangzott beszédek után megjegyzi, hogy az a 19.800 forintos tétel, mely a pénzügyi költségvetésbe mint az 1884. XV. törvényzikk által rendelt összeg van beállítva a Rábaszabályozás céljaira, egyáltalában nem képezhet indokot arra, hogy nagy vita keletkezzen a képviselőházban oly témáról, amely nem tartozik a pénzügyi tárca körébe. Epen azért ő azokra, akik a Rábaszabályozással kapcsolatban elmondattak, nem reflectál.

Az egyedüli kapocs, amely az egész Rábaszabályozási ügyet a pénzügyi tárcahoz csatolta, az a hét millió kölcsön, amely a törvény értelmében annak idején a pénzügyminiszter által volt felveendő. Semmi egyéb összeköttetése és ingerentiája a pénzügyminiszternek a Rába-szabályozással nem volt és ez idő szerint sincsen.

Ami a kölcsön kérdését illeti, már én is voltam abban a helyzetben, hogy az azzal szemben felhozott vádakra megadtam a felvilágosítást és tegnap Széll Kálmán tisztelt képviselő ur oly világosan és meggyőzően fejtette ki a felhozott állítások alapulanságát, hogy részemről ma ehhez a kérdéshez szólni többé nem akarok.

Részemről csakis arra kívánok szorítkozni, amit ma Bolgár tisztelt képviselő ur feleltetett, mint az érdekeltek kívánságát, amely nem kevesebb, mint az, hogy az utóbbi időben felvett két millió kölcsön terhére egészen az állam vállalja magára, a többi régebbi terheknek pedig egy harmadát. Azt hiszem, tisztelt Ház, veszedelmes praecedens volna, hogy az állam minden különös ok nélkül egy fix és megállapított hányadát valamely társulati kölcsönnek magára vállalja, (helyesítés jobbfelel) oly veszedelmes praecedens volna ez, amelyből az államkincstárba el nem viselhető terhek származnának. Ép ezért nem vagyok abban a helyzetben, hogy ezt így kilátásba helyezhessem.

Ami a pénzügyi kormány tehet, azt már kijelentettem egy korábbi alkalommal, ismétlem és

föntartom ma is és meg vagyok győződve, hogy ez teljesen ki fogja elégíteni az érdekelteket, anélkül, hogy ez által veszedelmes praecedens támasztanánk az ország finansziával szemben. Az egyik az, hogy a mint már a multkor jelezni szerencsém volt, az illető pénzügyi, amely a hét millió kölcsönt contrahálta, készen nyilatkozott velem tárgyalni a tekintetben, hogyha nem is conversio útján, de más módon találunk oly eljárást, amelynek segítségével a kölcsönből származó terhek jelentékenyen apasztassanak. A másik mód pedig az, amit szintén kilátásba helyeztem, hogy a pótlíkvadatio elrendelések és ennek következtében az adóvisszatérítések összege a törvényben megállapított módon s a törvény által adott korlátok közt, de a méltányosság legszélső határáig elmenve, állapítsák meg.

Az első módra, t. i. a bankkal való tárgyalásra nézve, tüzetesebb nyilatkozatot ma még nem tehetek, mert a tárgyalás még folyamathan van, de reményem, a legrövidebb idő múlva eredményre fog vezetni. A pótlíkvadatio pedig abban áll, hogy miután az újabb munkálatokra vonatkozó műszaki tervek költségvetések, illetőleg elszámolások a társulat által beterjesztettek, azokat átítem a földművelésügyi miniszter urhoz, mint a kinek e célra szakközegei vannak, hogy megbírássa a munkálatokat és mihelyt erre nézve a földművelésügyi miniszter ur véleményét megkapom, azonnal intézkedni fogok a pótlíkvadatio megejtése végett. Ez egészen rövid idő kérdése, s azt hiszem, az eredmény igen jelentékeny megkönnyítése lesz a terheknek, s ha a társulat a követelésekben nem megy túl a méltányosság határára, meg vagyok győződve, hogy a társulat igényei teljesen ki lesznek elégítve. (Élénk helyeslés.) Ez az, amit erre nézve kijelenteni kötelességemnek tartottam s kérem a tétel elfogadását. (Élénk helyeslés.)

Az elnök: Maga a tétel nem támadtatott meg, ennél fogva azt hiszem, kijelenthetem, hogy magát a tételt a Ház elfogadja.

A költségvetési törvény.

Miután a többi tételt a Ház vita nélkül elintézi s most már az egész költségvetés le van tárgyalva, Lukács László pénzügyminiszter beterjeszti az 1898. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz utasítják.

Kiseb javaslatok.

Egymásután veszik tudomásul a pénzügyminiszter jelentéseit, az 1896. évben eladott, valamint az 1898. évben eladásra kitűzött állami javakról, a valutarendezés céljaira szolgáló aranykészletek ellenőrzésére kiküldött országos bizottság jelentését, valamint a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben (1897: XL. törvényzikk), az 1897-ki számadási év harmadik negyedében előfordult tulkiadások, előirányzat nélküli kiadások és hitel-

átruházásokról az állami számvevőszék jelentését és a miniszterelnök jelentését a konzuli bíraskodás szabályozásáról szóló 1891: XXXI. törvényzikk életbeléptetéséről. Elfogadják a kisajátításról szóló 1881. évi LIX. törvényzikk kiegészítéséről és a magyar királyi postatakarékpénztár kamatozó betétmáximáinak és tartalékalapjának fölemeléséről szóló javaslatokat.

A Magyar Keleti-Tengerhajózási Részvénytársasággal kötött szerződés beczikkelyezéséről szóló javaslatnál

Komjathy Béla statisztikai adatok felsorolásával bizonyítja, hogy a kivitelnek nem az exportra szánt cikkek tömege, hanem a szállító eszközök helyes megválasztása szokott lendületet adni. A mostani javaslat semmikép sem alkalmas a kitűzött cél megvalósítására. Ausztria három millióval segít egy tengerhajózást, de annak egész működését az osztrák kormány irányítja. Ellenben a magyar kormány szerződést köt egynéhány rozoga hajóval s 800.000 forint alaptőkével bíró társasággal s ad annak 900.000 forint szubvenziót anélkül, hogy a kellő ellenőrzést biztosítaná magának. Mi ez? Törekvés a magyar nemzeti hajózás céljának elérésére? Kimutatja, mekkora öletszerűséggel, kapkodva próbálkozott a kormányzat tengerhajózásunkat megteremtés egyebet nem tett, mint szubvenzionált. Önálló, erős magyar tengeri hajózást kell teremtenünk. Az Adria-társulatot magyar pénz tette izmossá; miért nem követeli ettől a kormány a magyar érdekek szolgálatát? Azt mondják, ez a fekete-tengeri hajótársaság azért érdemi meg az alaptőkéjét 100.000 forinttal meghaladó szubvenziót, mert mesés olcsón szállít. Igen, de csak három évig! Azután ez az olcsó tarifa csak Galacztól érvényes. Valószínű, hogy ez a vállalat magyar szubvenzióval majd román buzát fog szállítani s elfoglalja Románia részére a mi kiviteli területünket. A Vaskapu a legerősebb konkurrens lesz Fiuménak, holott Fiuméra az alkotmányos korszak óta 24 milliót költöttünk. A bosnyák vasutakat úgy csinálták meg, hogy a hasznát Bécsnek szállítják. Az egész vízi politika kielégítését egy erős, önálló, magyar tengerhajózási vállalatra kellene bízni! Határozati javaslatot ad be, mely szerint a Ház a javaslatot nem fogadja el, hanem utasítja a kormányt, hogy akár a most létező társulatok egyesítésével, akár új társulat alakításával egyseges és önálló magyar tengeri hajózást csináljon. (Éljenzés a szélsőbalon.)

Az elnök öt perczre felfüggeszti az ülést s aztán a vita folytatását hétfőre halasztja.

édességét. Talán, hosszú idők multával, Tristan sebe megszűnt sajogni, de sohasem nevetett és tévetségesei mindig eltűnt vagy láthatatlan dolgokon látszottak bolyongani.

Geoffroy anyai gyöngédséggel gondolta s anélkül, hogy csak egyszer is a multól beszélné, hallgatagon, édes keltegetésekkel vigasztalta. Gyakran a sötét órákban két kezük közé fogta a fejét és a saját vállára hajította le. A barátja gyermek módjára hagyta cselekedni. Könyvek folytak, Tristan halkán suttozta:

— Itt jól érzem magamat, csakis itt, a te karjaidban érzem jól magamat.

Egy nap, tizenkét évig tartott ilyen élet után, amikor lassankint a feledés már leszűlt a szívébe, leesett a lóról és nyakát szegte.

A sir szélén Geoffroy térdre borult és sokáig maradt a halottnál. Kezeit tördelte, a földet csókolta és fölázította a könyveivel. Nem távozott el, csak amikor Tristan kedvenc kutyája előjött, egy öreg kutya, mely ura sírján akart kimulni. Akkor aztán meggörnyedve, lassu lépésekkel elindult hazafelé.

A küszöbön előhívta az inasát, régi hűséges cselédét, aki fölnevelte. Így szólt hozzá:

— Add ide a kulcsot.

Átvevén a kulcsot, Geoffroy végig haladt a szobák során, a folyosókon és fölment a keskeny csigalépcsőn, mely a toronyba vezetett. Lépései visszhangzottak, mint egy barlangban. Lyukak vol-

tak vajba a falban s ezeken szűrődött be a világosság. Vastag ajtó állta el útját. Kinyitotta.

Tágas, gömbölyű helyiségbe lépett be, melybe csak egyetlen ablak bocsátotta az alkony sugarait. Erőlenül lehanyatlott egy székre és zokogásban tört ki.

Ekkor Geneviève nyaka körül fonta a karjait és így szólt:

— Sírj, én kedvesem, sírj.

Geoffroy bőségesen hullatta a könyveket, Geneviève pedig folytatta:

— Sírásd a barátodat, sírásd el egész bánattal és egész barátságoddal. De sírásd lelki mardosások nélkül. Nekem nincsenek és soha nem is voltak. Megtettünk érte mindent, amit tennünk kellett. Hogy baráti szívét és a férj szívét meg ne tized, tizenöt esztendőn át szenvedted el a gyötrelmet, hogy őt boldogtalannak láttad s tanuja hjától a bánatnak, melyet mi okoztunk neki. . . Hidd el, kedvesem, teljesítetted a kötelességedet, többet tettél a kötelességednél.

Geoffroy fölemelte szomorú tekintetét.

— És te, Geneviève — mondá — te, aki tizenöt év óta itt maradtál bezárva, rab módjára, egyedül a napok hozán, egyedül egész esztendőkön keresztül. . .

Büszkén néztek egymásra, büszkék voltak önmagukra, büszkék a nemességükre. Geneviève csaknem egészen megöszült és arczát azoknak elefántcsont-szine borította, akiket sohasem érint a szabad levegő.

— Oh, Geneviève — rebegte Geoffroy — mennyire szeretjük mi egymást! A mi szerelmünk fölötté van minden becsstelenségnek. . . Jobban szeretlek, mint a lelkiismeretemet.

Valami végtelen nagy rabjainak érezték magukat, ami kívül helyezte őket az élet közhelyes követelményein. A kötelesség változik az emberek mivolta szerint. Az ő kötelességük az volt, hogy szeressék egymást és ők egész szívvel, egész lélekkel, lényüknek minden ízével szerették egymást.

— Geneviève — szólt Geoffroy — immár szabad vagy, börtönöd megnyílik.

Geneviève komolyan rázta a fejét.

— Nem, Geoffroy — felelte — nem, nem szabad mocsoznak esni a becsületén, most a halála után sem. Senkinek sem szabad tudni a hibánkról. Ez bűnömnek a váltásádjaja s nekem nincs jogom magamat annak megfizetése alól elvonni. De meg én meghaltam. Itt van a sírom. Hadd maradjak itt életemre.

És elragadó mosolylyal tette még szavaihoz:

— Aztán meg látod, én szeretem a börtönömet, itt ez ódon falak közt van egész életem, egész boldogságom. Nem vágyom többé az utakon járni, változó látóhatárokat nézni, élővirágok illatát érezni. Mindettől én félek. Oh, én drágám! nincs a világon tájék, mely fűtérjen nekem a néhány fával, amiket ablakomból pillantok meg, mely jobban gyönyörködtesse a tó vizén szendergő verőfénynél. . .

ÜZLETI HETI SZEMLE.

Gabona. E héten nagyobbára száraz, derült időnek örvendünk és különösen az utolsó napoknak teljesen tavaszias jellegük volt. A folyamatok vizállása kedvező. Külföldön is kielégítő az időjárás.

A tengerentúli gabonapiacok nem követték egyöntetű tendenciát, egyenként azonban emelkedtek a kurzusok. Az európai vásárokon jóformán szünetel a forgalom, sehol a nyoma élénkebb ármozgalomnak.

Nálunk a lanyha irányzat volt tulsúlyban, a piac viszonyai sem voltak ennyire az élükre állítva, mint mostanában; így a kínálat mint a kereslet a lehetőségig tartózkodó.

Az egyes czikkék forgalmáról a következőket jelenthetjük:

Buzából elkelt vagy 70.000 métermázsza, a heti hozatal 26318 métermázsára rug. Az árak egyenként tíz krajczárral csökkentek. A határ-időpiacon zárul buza:

márcziusra	11.92 forinton
májusra	11.35
szeptemberre	9.04

Rozs iránt is gyengébb kereslet mutatkozott egy a gyárosoknál, mint a spekuláczióknál. Az össz-forgalom alig tett ki 3000 métermázsát. Ma 8.60—8.70 forintot adnak a czikkért helyben. Tavasz rozsa 8.52 forintot, őszi 6.96 forintot jegyez.

Arpa. Takarmányárpa fenntartotta a multheti 6.70—7.10 forintos jegyzéseit. Jobb áruban alig volt forgalom.

Zab szilárd. A hozatalok gyengék és a fogyasztás kénytelen volt 15 krajczárral magasabb árakat engedélyezni. Ma szín és tisztaság szerint 6.80—7.15 forintot jegyzünk. Tavasz zab 6.52 forinttal zárul.

Tengeri iránt tartós a kereslet. Ó-tengeri helyben 5.45—5.50 forintot, új tengeri tisztai állományokon 5.10—5.20 forintot jegyez. A májusi határidő 5.37 forinttal zárul.

Liszt és korpa. A lisztüzletben az a kis javulás, mely az előző két héten mutatkozott, lassankint megint eltűnik; ámbár a buza az utolsó napok érvesztéseinek leszámításával is még mindig drágább, mint az előző hetekben volt, a malmok csak a felső fajok árát tartják szilárdabban, az alsó fajokat részben ép oly olcsón kell eladniok, mint eddig, mert ezekben az átvétel folyvást nagyon gyenge. A külföldi üzlet teljesen pang, ami azonban most nem annyira érezhető, mert a felső fajtákban a redukált üzem mellett folyvást hiány van. A korpaüzlet is valamivel csendesebb, mint a mult héten volt, amennyiben a kereslet már nem olyan élénk, de az árak azért nem olcsóbbak.

Árjegyzéki átlagárak:

0	1	2	3	4	5	6
19.60	19.30	18.90	18.60	18.20	17.90	17.—
	7	7½	8	F	G	
	15.50	13.20	7.20	4.50	4.40	

100 kilónként, zsákostul, Budapesten szállítva.

Hüvelyesek. Csekély forgalom mellett az árak változatlanok. Mai jegyzéseink: **Bab**, nagy, fehér 6.80—7.30 forint, törpe 7.75—8.20 forint. **Lenese** 13—18 forint. **Borsó** 8.50—9 forint. **Mák** 30—32 forint. **Bükköny** 6—6.50 forint. **Köles** 5 forint. **Kendermag** 8 forint.

Olajmagvak. E czikkeken ugyszólván csak névleges árukat konstatalhatunk: **Káposztarepce** 12—12½ frt. **Bánsági repce** 12—12.50 frt. **Lenmag** 11—12 frt. **Gomborka** 11.50 frt.

Vetőmagvak. A magüzlet folytatólag és rendkívüli módon élénk. **Vörös löhere.** A szép minőségű tétélek mindig jobban fognak, ennek következtében a közepes minőségűeket jobban keresik és ezek árának emelkedése is várható. **Amerikai löheret** métermázsánként 36 forintjával jegyzik. **Luczerna.** Amerikai luczerna, melynek külszine szebb mint a hazai luczernamagé, 42 frton jegyeztetik Budapesten. A belföldi forgalomban francia és olasz eredetű magvak szilárd irányzat mellett jó kelete volt. Az árak a mult hetiek maradtak. Egyéb magvakat különösen **bükkönyt**, **baltaczimet** és **mustárt** jól keresnek. **Takarmányrépamagvak.** Az ebbeli készletek, — mint már jelentettük is, — rohamosan fogynek. Olajbogyó alakuból, mely időközben el volt fagyva, néhány kocsirakományval érkezett. Külföldi szőlő termelőknél egyáltalán már majdnem minden készlet elfogyott. — **Jegyzések nyersáruért** 100 kilónként Budapesten: **Vörös löhere**, új 38—45 forint, **Vörös löhere**, mult évi 34—38 forint, **Luczerna**, magyar, mult évi 45—50 frt, **Luczerna**, francia, új 68—70 forint. **Luczerna** olasz, új 45—55 forint, **Baltaczim** 13—13.50 forint, **Muhar** 5.75—6 forint, **Bükköny** 6—6.25 frt.

Repceolaj. Hanyatló árak mellett az üzlet eléggé élénk, kész áru mai jegyzése nagyban 35 forint, kicsinyben 35.50 forint Budapesten. A hét folyamán határidő áruban is megindult a kínálat 31.50 forintnyi árban.

Repcepogácsa. Szilárd, jegyez nagyban 5.50 forint, kicsinyben 5.60 forint Budapesten.

Szesz. A szeszüzletben e héten a magas bécsi kontingens jegyzések és élénk kereslet folytán a szilárd irányzat fenntartotta magát és a szeszárak változatlanul szilárdan a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak. **Finomított szeszben** több nagyobb tétel 57 forintig kelt el nagyban, míg **élesztőszesz** 57—57.50 forintig kelt el felsőmagyarországi fogyasztók által vásárolva. **Mezőgazdasági szeszgyárak** által kontingens nyersszesz e héten 18.75—19.25 forintig lett eladva, felsőmagyarországi állományokhoz szállítva. **Erdélyi** állományokhoz szállítva, kínálat nem volt. **A kontingens nyersszesz ára Budapest** 18.75—19 forint. **A kivitel** e héten több tétel finomított szeszt vásárolt, mely Fiumén és Trieszten át tovább lett szállítva. **Vidéki szeszgyárak** 25—59 krajczárral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 57.25—57.00, élesztőszesz 57.—57.50, nyersszesz adózva 56.—56.50, adózatlan (exkontig) 16.—16.25. Denaturált szesz 21.—21.15. Az árak 10.000 liter fokónként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendő. **Bécs.** Kontingens nyersszesz e heti zárlatára 20.—20.50 frton kelt azonnal szállításra. **Prága.** Adózott triplószesz 55.50 frton kelt el. Adózatlan szesz 19.—19.25 frt. **Arad.** Szilárd irányzat mellett finomított szesz 56.50 forinton kelt el. **Losoncz.** Élesztőszesz nagyban 56.75—57.50 forinton kelt el. **Kenyérmező.** Szilárd. Finomított szesz 57.—57.50 frt jegyeztetik. Denaturált szesz 19.50 forinton kelt el. **Trieszt.** Kiviteli szesz 11.—forinton 90 százaléktól hektoliterenként tartályokban szállítva.

Cukor és kávé. **Budapest,** márczius 5. **Czukor.** Finomítvány prima 37.12½—37.25 forint, koczka 38.12½—38.25 frt, Pile 56.12½—36.25 frt, kristály czukor 35 frt, Candis fehér 46 frt, Candis sárga 41 frt, Szőlőczukor 25 forint. **Kávé:** Santos good average 46—46 frt, Santos superior 45—52 forint, Portorico 105—120 forint, Java, sárga 95—124 forint, Menado 140—160 forint, detto barna 170—190 forint, Carracas 66—80 forint, Laguayra 88—95 forint, Jamaica 90—110 forint, Salvatore 75—85 forint, Lahat 102 forint, Mocca Hodeida 108 frt, kiválóan nagyszemű 115 frt, Középamerikai 104 forint, Rio 50—58 forint. Nyugat indiai fajok az amsterdami legutóbbi aukezió eredménye következtében 5—10 frta. emelkedtek. **W. J. B.** 105—145 forint, detto gyöngy 130—150 forint, Viktoria 50—56 forint, detto gyöngy 68 forint, Santos-gyöngy 72 forint. Bogota 72—75 forint, Lavé-gyöngy 86—92 forint, Guatemala 100—112 frt. Minden ab Trieszt, nagyban vételnél.

Déli gyümölcs és fűszerek. **Budapest,** márczius 5. **Datolya:** Kalifát 17.50—19 frt, alexandriai 21—24 forint, koszoru 15 forint, szabadon 22—25 forint. **Püge:** koszoru 15.— frt, Calamata 15.50 frt, kosáráru 12—13 frt, szabadon 11—14 frt, Puglia 9—12 frt, Szmirna 34—38 frt, Maratonissi 14—14.— forint. **Mogyoró:** Siciliali 23.— forint, nápolyi hosszú 34—35 frt, isztriai 34—35 Levante hámozott 34—35 forint, Levante 16—18 forint. **Szent-Jánoskenyér,** Puglia friss 9.50—10.50 frt. **Mandula** Avola courris 89—96 forint, Molletta 80 forint, Catania 84 forint, Palma girgent 86 forint, Bari 76—78 forint, edes Pugliai 92—95 frt, dalmát új, 80.—82 frt, armelin 45 frt. **Pignol** 62 frt per láda. **Mazsolaszőlő:** Vourla 36—38 forint, extra Vourla 40—42 Yerli 36—39 forint, Caraburnó 45—56 forint. Elemé 22 frt, vörös Samos 18 forint, fekete Thyra 16 forint, fekete Samos 22 forint. **Bors.** Singapore fekete 50—56 forint. Penang fekete 46 forint, detto fehér 75 frt. **Gyömbér** bengáli 28.50—29 frt. **Szegefűszeg** 40 frt. **Fahéj** 56 forint fahéjtörmelék 28 forint, babérlevél 10 forint, mind hajóról Trieszt.

Drogulsta- és festékárak. **Budapest,** márczius 5. **Orosz nyersanyagból finomított kenőolajok** árai a következők: Kiváló nehéz gépolaj (fajsúly 907/10) 24—24.50 frt. Nehéz gépolaj (fajsúly 906/10) 22 forint. Könnyű gépolaj (fajsúly 90/10) 20 frt. Orsóolaj 16 frt. Tisztító olaj 12.50—13.50 frt. Vulkan hengerolaj (fajsúly 907/10) 13 frt. Hengerolaj (hig, magaslobbanási fok) 26 frt. (100 kilogramm tisztasul után, hordóstul, valódi göngysulylal. Budapest vasuti állomás.) Más mint orosz nyersanyagból finomított olajok fajsúly és kenőképeség szerint 2—5 forinttal olcsóbbak. **Repceolaj:** A jegyzés nagyban vételnél 36.— forint, kicsinybeni vételnél 37.— forint. **Gépolajok:** olivaolaj valódi pugliai 45 forint, gyári olivaolaj 40 forint, Bakuolaj valódi orosz 22.50 frt, Ragosinolaj 26 frt, transmissióolaj 28 frt, turbinaolaj 33 frt, vulkanolaj 22 frt. **Kenőolajok:** Cilinderolaj valódi amerikai 36 frt, egyéb cilinderolaj 20—35 forint, konsistens gépenőcs 30—35 forint, bányakocsikenőcs 16—18 forint, sodrony- és kenderkötélkenőcs 24—26 forint, valvolinolaj elsőrendű 50—55 forint, fogaskerékkenőcs 20—24 frt, szij- vagy szerszámkenőcs 35—40 frt. **Gyantaárak:** Serfőzdeszurok 15—17 frt, terpentinelaj fehér orosz 27 frt, amerikai 37 frt, osztrák 35 frt, gyanta 7—11 frt, gyantaolaj 18—20 frt. **Kátránytermékek:** Carbolineum 15.—

13 frt, köszénkátrány 4—4.25 forint, fenyőkátrány 10—12 frt, Vaselin bőrkenőcs 20—25 frt, szerszám- és fegyverkenőcs 30—35 frt. **Halzsir:** svéd 40 frt, grönlandi 38 frt, oroszlan-zsir 12—13 frt. **Lenolaj:** 28 frt, valódi hollandi 30 frt. **Lenolajkenőcs** leülepedett 22—30 frt. **Vaselinkenőcs** 35—40 frt. **Faggyu** 38—40 frt. **Tejszinszappan** 22 frt. **Kocsikenőcs:** fekete vagy sárga 5.50—6.25 frt, fehér finom 6.50—7.— frt, monfalkonei 7.50 frt, kék finom 7 frt, uszó 7.50—9.— frt, fehér 7.50 frt. **Fiakkerkenőcs** 9.75—10 frt, finom belga paraffin 7.30 frt. **Schellak:** narancs 110 frt, félnarancs 90 frt, rubin 88 frt. **Szalmiák:** fehér angol 56 frt, jegecz 28 frt. **Naftalin** hordókban frt 14.50. **Glicerín** 48—90 frt. **Enzin,** fehér 27 frt.

Konzervek és csemegék. **Budapest,** márczius 5. Mai hamburgi jelentések szeriut az árak következőkép alakultak: **Ananász:** szingaporei 100 drb 1¼ kilós doboz 55 márká; detto 100 darab 1 kilós doboz 48.— márká; detto Guadeloupe 100 darab 1 kilós doboz 98 márká; Bahama, 100 darab 1kilós doboz (4 láda) 620—650 márká; detto Saint-Miquel per 100 klgramm 400 márká. **Tengeri rák:** 96 dobozos láda, a ¼ kilogramm 60 márká, detto 48 dobozos láda a ½ kilogramm 50 márká. **Lazacz** 48 dobozos láda a ¼ kilogramm 30 márká, detto magas dobozban 26 márká. **Mustár:** maille 12 doboz a 1 klg. 9.50 márká; detto ½ kilós doboz 6.50 márká; detto diaphane 12 doboz a 1 kilogramm 6.75 márká; detto 12 doboz a ½ klg. 4.50 márká. **Szarvasgomba:** Perigord legjobb minőség, 10 darab ½ doboz 68 márká, detto üvegben 65 márká; szárított per kilogramm 15.— márká. **Sajtók:** Viktoria 20—30 kilós darabokban, per kilogramm, 2.40 márká; Chester 7—30 kilós darabokban per kilogramm 2.30 márká, Stilton 4—6 kilós darabokban per kilogramm 3.80 márká; Roquefort 2¼ kilogrammos darabokban 2.30 márká. Neufchatel 37 darabos kosárban 4.75 márká. Eidam 2 kilogrammos gömbben per Kilogramm 2.— márká; hollandi tejszin per 10 kilogramm 20 márká, svájci per 10 kilogramm 18 márká. Parmesan per 10 kilogramm 18 márká. **Sardella** 68—70 forint. **Ágota** 35—56 forint.

Köttét, szövött, rövid és díszmárak. **Pamut.** Liverpool per prompt 3¾/64, október—december 3¾/64, egyiptomi ½ drágább. A pamutár most éri el a kulmináló pontot és szerződészerü tüzetkötések drágítják az árakat. Alexandriából jelentik, hogy kivitel üzlet e czikkben már alig van. Február 18-án nagyobb tüzesetnél elégett 60.000 bál a tulajdonosok kénytelenek voltak újra vásárolni, hogy szerződéseiknek megfelelhessenek. Erre vezetho vissza itt az árak szilárdsága. **Pamut-fonál** változatlan, kész gyártmányok olcsók. **Selyem** szilárd. Bár China ez idén mintegy 60.000 bállal többet termelt, a készlet sokkal kisebb, mint tavaly ez időben. **Gyapokban** még nincs változás. Amerika ab Hamburg tisztíva és mosva 3.60 frankot kár 10% sulymegterítéssel. Kétágu haras fonál 2 frt 30, festve 35 krral drágább. Idényezikkek jól fognak, különösen szallagok, csipkék és fejkendők. **Bőr díszmüipari** czélokra még mindig szilárd. Dohányzacskók újból 5 krral drágultak. **A rugyantagyárosok** a drága nyestertermény árak miatt 10% emelték fel az árakat. **Szarváru** még mindig szilárd és nehezen kapható. Az általános üzletmenet lanyha. Hitelesetek tebonylitása ki nem elégítő folyamatu. Nem is hitük volna, hogy a fogyasztók és ezekkel kapcsolatban a kiskereskedők, ennyire meg fogják a rossz termést érezni. Február 15-től 28-ig 18 kereskedelmi csőd nyitattott meg s a pesti hitelező védegylet 24 új fizetéseptelenségi esetet tárgyalt.

Vas. A vasöntödékek eddigi gyengé üzletmenetében a kedvező időjárás következtében némi javulás állott be. A munka időről-ídre lassan szaporodik, olyannyira, hogy a tél folyamán szerzett nyersvas készlet jobbra fogytán van, mi a piacon szintén észlelhető, amennyiben különösen a Bessemer és a wítkowitzi nyersvas iránt a kereslet élénk, az árak tekintetében pedig lassu emelkedés mutatkozik. Kötések a lefolyt héten elég szépen köttettek. Budapesti helyiárak 100 kilogrammonként készpénz fizetés mellett 2 százaléktól leszámítással: **magyar nyersvas** 4.45—4.65 forint, **Bessemer nyersvas** 4.70—4.80 forint, **wítkowitzi nyersvas** 4.55—4.65 forint, **fél-nyersvas** 4.20—4.30 forint. **Ocska vasak:** nehezebb vasdarabok 3.30—3.40 forint, könnyebő vasdarabok 2.90—3.— forint, elégett öntött vastörmelék 1.50—1.60 forint, elsőrendű öntött vastörmelék 3.70—3.80 forint, 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett.

Kikészített bőrök. (H. Ö.) Mult heti jelentésünk felleveése bevált, mert e héten már az üzletmenetben javulás észlelhető. A kedvezőbb hangulatot több nagyobb vidéki vevő idézte elő, kik szükségletüket a tavaszú idényre már most a vásár előtt szerezték be. Remélhetőleg az üzlet lendületet fog venni mire nagy szükség van, miután ha változás nem állana be, az válságot jelentene. **Árak változatlanok:** I. minőségű **talpban** könnyű 138—144 frt, nehéz 145—149 forint; III. minőségű **talpas** 136—142 frt; **bivalytalpban** könnyű 126—130

frt, nehéz 120 frt; *bikatalp* 118—128 frt, *bivalyhat* (bonds) I. minőségű 142 frt, II. minőségű 136 frt, III. minőségű 126 frt, *kips-oldal* 126—135 frt, *borjabőr*, barna 350—400 frt, sima 360—420 frt, *kips* vagy *Farkás* 190—260 frt, barna 200—270 frt, sima 210—280 frt, *tehénbőr* barkás 170—190 frt, barna 180—200 frt, sima 200—220 frt 100 kilogrammonként.

MINDENFÉLE

Baptisták az Alföldön.

Debreczen, február 25.

Mint ahogy minden dologból hasznót hoznak manapság, akadnak szép számmal, akik a lelkiismereti szabadságot is hihasználják. Ennek a szép szabadságnak leple alatt új szektákat terjesztenek az Alföldön és a régi felekezetektől elhódítják a szegény embereket.

Vannak már bőségesen az Alföldön nazarénusok, baptisták és egy helyütt Balmaz-Ujvároson, felekezetnélküliek is.

A baptisták két folyóiratot tartanak fent. Egyik a *Békehírnök*, megjelen kéthetenként pénteken. Felelős szerkesztők Udvarnoki András és Csopják Attila. Másik a *Vasárnapi Tanító* havi folyóirat, vasárnapi iskolák és családok számára. Mindkét lap több ezer példányban jelen meg és osztatik szét a földmivelő, munkás és kisiparos nép között.

A baptisták felekezete egészen másképp van szervezve, mint a nazarénusoké. Míg a nazarénus hitet csak élemedett korában veheti föl a megtért, addig baptistának már fölcsaphat kis gyermek korában, ha ugyan a biblialeckekekre szorgalmasan eljárt és az aranymondásokat kellőképp megtanulta. És úgy látszik, a népnek egy töredéke szívesen engedi, hogy gyermekeit a kapott apostolok bibliai oktatásokban részesítsék. Ennek bizonyosságát szolgáljon, hogy Debreczen környékén a következő helyeken van baptista imaház: Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Hadház, Hajdu-Sámsón, Hajdu-Nénás, Berettyó-Ujfalu, Búd-szent-Mihály, Bihar-Derecske, Karcsag, Kunhegyes, Mező-Tur, Bagamér (legutóbbi szociálista zendülések színhelye); Bihar, Püspöki, Érkötrvényes, Székelyhid.

Tudomáson van róla, hogy a felsorolt helyeken kívül még negyven-negyvenöt baptista gyülekezet van az ország külön-külön vidékén. Így nagyobb városokban is: Aradon, Nagyváradon, Zomborban, Vácott, Sátoralja-Ujhelyen.

Az imaházakat gyűjtésekből építik. A magyar baptistagyülekezetek templom-építésre Amerikából és Angliából is kapnak segélyt. Amerikában, állítólag több millió baptista van, akiknek a vezetői rendkívüli agilitással dolgoznak nemcsak Európa valamennyi államában, ahol keresztények élnek, de akad olyan magyar gyülekezet is, amelynek zsidó megtérte is van.

Mult vasárnap délelőtt, amint a debreczeni piacon állodgálok a gubás emberek között és hallgatom a beszédjüket, összeakadtam egy kis szurtos öreg emberrel. Színehagyott, hosszú téli kabát lötyögött a testéről. Késsé esettvállu, görbehátú emberke, szeplős, sovány arcán ritkás szakáll, olyan kopott, olyan színtelen, mint a téli felöltője.

Azt mondták, ez Mirkó András uram, baptistatérítő, aki némi magyarázatok sorjában „kéván értelményezni”, nem azért, hogy „elhermonikázza az időmet, de hogy az ember-gyalázó állapotok miatt szakszerű támogatásom” kikérje.

— Az ur, mint hallám, szereti a hívő embereket, de zugolódik a fegyvertelenek ellen.

Ráhagytam.

— Akkor az ur nem nazarénus, hanem az egyedüli keresztény hitet vállalja, a melyikért mi küzdünk.

Mélyen főlshajtottam annak jelétől, hogy Bennem küzd a lélek.

Egyszerre tisztába jutottam két dologgal. Mirkó uram eszmadia és azért cifrázza úgy a szavakat; másodszor: azt hiszi, hogy én nazarénus vagyok és legfőbb végyam volna fölcsapni baptistának.

Elmentem Mirko urammal a baptista imaházba: pacsirta-utca 248. számú házba. Berenával beszélt, hosszú telek végéhez van csapva a kajla feje, tapasztott faluház. A pítaron átjutottam a

imádkozószobába. A berendezés olyan, mint a nazarénusoknál, kivéve, hogy a fehér falak felső része, közvetlen a mennyezet alatt arasznyira kékre van festve.

A háromlábú kerek piébkályhában tűz pattogott. Néhány karatlan lóca között a szónok emelvényes asztala.

Mirkó uram leborult a földre és két percig térdelt, miközben két tenyerével elrejtette arcát. Majd fölemelkedvén, így szólt:

— Ezen lelket hoztam Uram, hogy néked ajánljam.

Megköszöntem az ajánlatot meleg kézzel-rítással.

Mirkó uram ezután így szólt:

— Testvér, akarsz-e némi próbát tenni?

— Akarok.

— Némi nyomtatványra volna szükségünk.

— Milyen nyomtatványokra!

Mirkó uram piszkos, gyűrött papirost vont elő a zsebéből, amelyről néhány intelmet olvastam le;

„Imni, kártyázni, káromkodni nem szabad.

„Te és a te házad népe tisztelje az Urat.

„Számold el az Urnak vétkeidről, hogy megtisztulhass és boldogságban teljenek el a te napjaid.

„Szeretettel elvárunk téged a pacsirta-utca 248. számú házba.

— Ezt kellene kiosztani háromszáz példányban — magyarázta Mirkó uram.

— Minek?

— Szét akarom osztani azok között, akik még tisztátalanságban fetrengenek.

— Jó gondolat.

— Ugy-e, jó gondolat?

— De aztán mit csinál háromszáz emberrel?

Mirkó uram átszellemülten nézett rám, a görbe háta mintha kiegyenesedett volna:

— Megtérítem őket.

— Hát én most itt vagyok, térítsen meg engem.

— Nem mőn az olyan hamarosan. A pokol tüzét előbb a hit tanaival kell langyítani. Vállalja?

A vállamat vonogattam, hogy nem tudom még, kétkedésben vagyok. Mert nagy sor a hit. Tisztelem az olyan szent férfiakat, mint a békeszerető Agliardi, vagy az angyalszívű Lepsényi ur, aki egy személyben képviselő, három nyelvű lap szerkesztője és mint volt barát, jelenleg világi pap; tisztelem továbbá Otott István nazarénus apostol uramat Szegedről. Mindketten derék emberek. És annyira istenfőlelő apostoli férfiu mutatkozik e korban, hogy az ember igazán nem tudja kihez csatlakozzék. Kimondtam a szentenciát:

— Mirkó uram, határoztam. Én, önmagamhoz csatlakozom.

A baptistatérítő arcán boldog mosoly virított. Ismét bizalmasodni kezdett:

— Kedves testvér, hiszen akkor baptista vagy.

És nyújtotta felém a kinyomtatandó papirost. Nem fogadtam el.

Mindazonáltal ott maradtam egész délután. Kettőtől-háromig gyerekeket oktattak vallásra. Háromtól-négyig Sion dalokat énekeltek. Négy óra tájban mindenki négykézlábra ereszkedett a földre. Most már el akartam szólni, de beszorultam a sarokba és nem mozdulhattam.

Egy leány tiszta szopránján szép ima esendült meg. Majd hosszabb beszédben fejtegette, hogy némely szegény szolgálóleány miként sodródik olyan állapotokba, amelyekben a lélek csak vendég az testi valóságában, máskülönben csak annyiban ember, hogy keze, lába, feje van. Ifjúságát elpredázza, a munkát kinnak tartja, mivel a szolgáló az uri nép között elveszíti becsületét, elveszíti munkaszeretétét.

A nők közül többen könyeket morzsolgattak az arcukon. Egy vén asszony bölöngatott és azt mondta:

— Ugy van, ugy van.

Monár kőműveslegény a színház ellen prédikált. Az imaházak, a templomok — ugymond — üresek, de annál inkább tele vannak a színházak. A templomokban hirdetik Isten szavát, melyből nyer ember szent életet, üdvőt és örök boldogságot. Ellenben a színházban félrenevelik az ember hajlamát s bűnös indulatot gerjesztenek a szívbe. Senki sem állit-

hatja, hogy egy kaczer dal jótékonyan hatott volna lelkére, vagy nemesítette volna szívet. A színház elidegenit az emberitől, az igaztól, a természetestől, ellenben terjeszti a divatot, a léhaságot, a ledérséget, a természetesség rovására az álokoskodást és a mindenben való áttempózást. Milliókat költenek színházakra. A századrészből hány lelket menthettek volna meg az elaljasodástól. Az emberben napról-napra hatalmasabb lesz az állat. A színház a mai romlott állapotában szintén elősegíti ezt. Keljetez föl tunyaságotokból emberek és a színházakból térjetez vissza a templomokba. Ne engedjetez magatokat elbódítani. Aztán a szegény ember a színházban is a karzaton van. A legegésztelenebb helyen. A nép, amely dolgozik, persze itt is az utolsó.

Ilyen módon beszélt a szónok, akit nagy figyelemmel hallgattak.

Majd azt kérdezte:

— Megértették ezen magyarázataimat?

— Megértették — feleltek mindannyian.

— Testvér — szólott hozzám — te a színházról többet irsz, mint az Istenről.

— Aki a szép dolgokat pártolja, az Isten pártolja.

A kőműves a testamentumra hivatkozott, hogy a Mindenhatót lélekben és igazságban kell imádni és nem áldogokban.

Még egy szoltárt imádkoztak el és én kiszabadulhattam az utcára, miután előbb megköszöntem a sok szép tudományt, amelyben részesítettek. Ujjaki Antal.

A meteor értéke. Az a meteor darab, mely Lezves belga városban hullott le s melyet egy amateur grammonkint 30 krajczárjával vásárolt meg, mértékül szolgálhat amaz óriási meteor értékek meghatározására, melyet a párisi növénykertben, az ugynevezett Charcasban őriznek. Ennek súlya nem kevesebb, mint 780 tonna s így grammját 30 krajczárjával számíva, 1 milliárd és 700 millió forint az értéke.

Vivisekció és humanizmus. Egy híres orvos-tanár találkozik az utcán egy festőművész barátjával és megszólítja:

— Jó napot barátom, mi ujság?

— Ah, hát nem is tudod?

— Nem én, semmit.

— Jaj, ha tudnád, hogy min estem át! A legkisebb fiam difteritisben fektűt, s az orvosok le is mondtak már róla. Vegre aztán a háziorvos beoltotta Behring-szerűmmel s a gyermek, — hiszed, vagy nem, — de bizony egyszeribe meggyógyult. Meg tudnám csókolni azt az áldott Behringet!

— Pompás dolog — mondhatom. — Ugy hallom, hogy te csatlakozni fogsz a vivisekció-ellenes nagy mozgalomhoz; pedig te, mint festő, nem tudom, milyen czímen szólhatsz bele.

— Kérlek, ez nékem szent meggyőződésem és én őszintén utálom az orvosi tudományt ezért a közönséges kéjgyilkosságért! Különben is csak harmadrangu elmék foglalkoznak ezzel a dologgal.

— Hahaha! Csupa harmadrangu elmék! Hát Harvey, a vérkeringés felfedezője, Claude Bernard, a jelenkori phisiologia megalapítója, Ludvig, a veseműködés mechanizmusának felfedezője, aztán Du Bois-Reymond, Pasteur és Darwin, ezek mind, mind csupa harmadrangu elmék! Ah, ti szegény laikusok, akik elsőrangú tudósokat leharmadranguztok és magatokat akarjátok föléjük helyezni! Menjetez aludni és mehetünk veletek mi is, akik már konyitunk valamit a dolgukhoz. Velük szemben — megbocsáss — de bizony szannarak vagyunk mind!

— Az mindegy! Ezeket a rettenetességeket semmivel sem lehet ellensúlyozni!

— Tulajdonképen igazad is van. Csak a mi nap is jelen voltam egy klinikán, mikor egy gyönyörű, egészséges lónak csapra ütötték a nyakát.

— Rettenetes!

— Igen bizony. Legalább két liter vért vette el tőle.

— Nos, tehát mégis igazam van.

— De ez még nem minden. Azután babráltak valamit a vérrel, majd elővettek egy kis nyulat és a bőre alá fecskendeztek halót.

— Ne is beszélj tovább ezekről a sintékedésekről, mert dühbe jövök!

— És tudod, hogy aztán mit csináltak abból a vérből?

— Nos?

— Szerumot, amelyivel a te diftériás gyermekedet a haláltól megmentették!

A Crampton mester kalapja. *Engels*, a híres német jellemzőész beszéli el az alábbi esetet:

— Erősen készültünk Hauptmann Crampton mesterére. Minden együtt volt már, ami az öreg bohém maszkjához szükséges volt, csak a kalap hiányzott még. Merész hajlásu, széles karimájú és viseltes állapotbelinek kellett lenni. Nyakamba vettem Berlin minden ószerboltját, hogy valahol mégis csak találjak egyet; kalapot nem egyet, százat is mutattak, de egyik sem volt kedvemre való. Csüggedten bolyongtam egy délelőtt a Friedrichsstrassen, mikor egy mellék-utcából kifordulni látok egy ácsnak látszó alakot, a fején szakasztott olyan kalappal, amilyenről én álmodoztam. Eléje kerülni, kalapomat megbillenteni és őt köszönteni pillanat műve volt.

— Hallja-e, én meg akarom venni a maga kalapját.

— Az ur, ugy látom, egy nyaklevest akar tőlem kicsalni, — felelt a telivér berlini porosz.

— Hallja, ha maga belém akar kötni, mondám, akkor emberére talált! S máris fölemeltem kezemet, amelynek belső lapjáról vagy három pofon nézett emberemre. Hanem — folytattam nevetve — ne bolondozzon. Én egészen komolyan meg akarom venni a kalapját; veszek helyette egy másikat. Én festő vagyok és modellemnek szüksége van ilyen kalapra.

— Nem hiszek én az urnak, — szólott ő, gyanakodóan pislogva.

— No hát ne higgyen, csak jöjjön velem a legközelebbi kalapkereskedésbe és meglátja, hogy nem bolondozok.

Azzal megindultam és ő utánam jött egy közeli kalapüzletbe.

— Válasszon magának akármilyen darabot, mondtam neki. Ő bámult, de nem válaszolt.

— Adjon ennek az embernek egy kalapot, ezt pedig csomagolja be nekem.

Most már ketten bámészkodtak rám.

— Adjon már neki, az Isten áldja meg, valami tökfödöt.

A legény vett aztán egy XVI. Lajos korabeli félcilindert s elmenőben hallottam, hogy utánam kiáltott:

— Bolondos ficzkó!

Én azonban ügyet se vettem rá. Boldog voltam, hogy végre megtaláltam az igazi Crampton-kalapot!

A pók és a dongó harca. A pókok általában csak legyekkel és egyéb kisebb bogarakkal táplálkoznak. Egy angol tudós azonban megfigyelte egy pókot, amely nagy dongót kerített hálójába. A dongó nagy erőt fejtett ki, hogy megszabadulhasson s már-már kiröppen, ha a pók újból át nem fonja finom szálaival. A lábaival tehetetlen dongó aztán a fejével próbált szerencsét. A pók erre megint rászaladt, behálózta a dongónak a fejét is, aztán újból az egész testét. Mikor a pók látta, hogy már nem ugorhatik meg zsákmánya, akkor hozzáfogott a jó falat élvezéséhez. A tudós megjegyzi, hogy a dongó legalább háromszor olyan nagy volt, mint a pók.

93 mértőld 85 perc alatt. A gyorsaságnak ama rekordját, melyet az amerikai Empire State Express vasúti vonalain értek el, a napokban ledöntötte a New-York és Buffalo között közlekedő egyik express-vonat. E két város közötti 149 kilométer és 666 méternyi utat ugyanis 85 perc alatt futották be. Ez olyan gyorsaság, hogy el se hisznek, ha maguk a francia lapok meg nem erősítik az amerikai lapok ebbéli hírével.

Herczegnek lenni nem könnyű dolog! Általában azt hiszik az emberek, hogy a hercegi állapotnál már csak egy jobb van a világon, a királyé. Bizony, ha tudnák, hogy milyen egy uralkodó családból való hercegnek a sorsa, akkor nem irigyelnék őket mindenféle állapotjukért. A magunkfajta szerény polgárember kétségbeesik, hogy milyen sok a kiadása, hogy milyen nehéz annyi pénzt előteremteni, stb. stb. A walesi herceg, akinek évenként

körülbelül egy millió hétszáz ezer forintot kell kiadni, nem panaszkodik. Ő hallgat és fizet. A herceg évenként rengeteg összeget költ kastélyának, a Malborough-House-nak fentartására. Igaz, hogy meg is marad a nyoma. Hetedhétországon nincsen annak a kastélynak mása! Hát még a nagy udvartartás, szolgálhad, háztartás, loállomány, utazás, villamos világítás! Mind olyan tételek ezek, amelyek külön-külön egy vagyonba kerülnek. Skóciai nyaralása ötven-hatvan ezer márkába kerül, azonfelül különböző helyeken levő birtokai, kastélyai, mind száz szájjal falják a pénzt. Neki ebédek, estélyeket és bálakat kell adni; mindenik belekerül vagy tízezer forintjába. Neki jótékony célra kell rengeteg sokat adni, lévén protektora huszonöt jótékonyági egyesületnek. Jótékony célokra is elmegy esztendőnkint 40—50.000 forintja. Vegyük még hozzá, hogy mennyi kell a hercegnek ruházatra. Ő, aki egész Európának diktálja a férfidivatot, minden kénytelenben csináltat új öltözetet és ugyanakkor új selyemkalapot is vesz. Azután egyenruhákra is mennyit ad ki a herceg! Ha látogatóba megy, az utazás ezerféle költségein kívül ezeket kell szétosztania a vendéglátó szolgálói közt. Az edinburghi herceg, aki a császár koronázásakor a császár vendége is volt, huszezer forintot hagyott hátra a császár szolgálattévő népségnek mikor elutazott Moszkvából. Vége-hossza nem volna, ha végig akarnánk menni minden hercegen. A most elmondottak alapján is kimondhatjuk a szentenciát: hercegnek lenni nem könnyű dolog! Persze, az sokat változtat a dolgon, hogy az elköltött milliókért nem kell nekik megdolgozni.

Szállótulajdonos király. Ki gondolná, hogy még egy valószínű király, még pedig európai, mellékfoglalkozásként a szállótulajdonosság jövedelmező mesterségét is gyakorolná. Pedig tény ez a dolog. Vilmos, Württemberg dicsőségesen uralkodó királyja ez az előkelő hotelier. Stuttgartban van két hatalmas nagy szállója, „a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő berendezéssel, fürdőekkel, villamvilágítással, fölvonóval, nagy dísztermekkel stb.“, amint azt a hirdetéseiben olvashatjuk. Egyébként nem ő az első württembergi uralkodó, aki szállótulajdonos is. A XVIII-ik század elején uralkodott hercegnek is volt szállója. Mikor aztán Nagy Péter császár meglátogatta és nem akarta őt saját palotájában zavarni, abban állapotott meg a két uralkodó udvarmestere, hogy a fölséges vendég és kísérete az uralkodó hoteljében fog megszállni. Ugy is történt és Württemberg uralkodója a szálló lépcsőházában hotelier-minőségben fogadta vendégét, a minden oroszok csárját.

Játék vagy hangszer? A Dingley-féle vám-tarifák sok gályibát okoz az Egyesült-Államok lakóinak. Néhány new-yorki kereskedő panaszt emelt nemrég, hogy a gyermekeknek való trombitákat, szájharmonikákat, dorombolókat „zenei hangszer“ címén vámozzák el, ami nagy különbség a kereskedők kárára. A vámhivatal feje mindenképpen igyekezett bebizonyítani, hogy a szóban forgó tárgyak csakugyan zenei hangszerek, mivel hangot adnak. A kereskedők nevétségesnek mondják ezt a fölfogást és visszautasítják.

— Hát nem arra használják őket, hogy játszanak rajtuk? — kérdezte a vámgazgató.

— Igen, igen, szölt a kereskedők képviselője, bizonyára arra használják őket, hogy hangokat csaljanak ki belőlük.

— Tehát zenei előadás eszközlésére.

— No, aki azt zenének tartja... Egyébként készek vagyunk meg is esküdni rá, hogy kizárólagosan gyermekeknek való játékról van szó.

— Azt ne tegyék, mert magam is láttam már példái harmonikát egy fölött néger szájában.

— Hiszen az meglehet, hogy itt-ott egy fölött is szájába veszi, de azért mégis csak játékszer az!

Mivel a felek nem tudtak megegyezni a vámhivattal, törvényszék elé került az ügy. A törvényszék aztán elrendelte, hogy valamennyi hangszert kipróbálják, hogy alkalmasak-e zenei célokra és erre az „előadásra“ sok zeneművészt fognak behívni műértő tanúnak.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz)

Irtta: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (7)

Igy folyt volna le egész életük csendben, egyszerűségben, ha egyszer az asszony-nak föl nem puffad a mája, mire a házi orvosuk: dr. Wlada Celestin, elküldte Karlsbadba.

A derék asszonyság vissza is tért egy hónap múlva kigyógyultan és szerencsésen; más baja nem esett, csak az, hogy az egyik csomagja (egy lakattal ellátott csomagoló-kosár) valahogy kieserelődött. Alkalmassint a karlsbadi pályaházban történt a baj, olyanformán, hogy a mázsáló hivatalnok két hasonló csomagra elcsereelve ragasztotta fel a számot.

Elég az hozzá, hogy mikor az asszonyság otthon kibontotta a csomagot, hol selyemszoknyái, hálóréklijei és más fehérneműi voltak elpakkolva, megrökönyödve látta, hogy azok átváltak férfi lim-lommá.

Krisztina sirt bánatában a holmija után, azután kiszámította, mennyi a vesztesége s mennyit érhet, amit a kosárban talált. Biz az édes-keveset ért. Egy ruhatisztító és két suvik-szoló kefe, egy borotváló készülék, két pár kopott cipő, néhány harisnya és amit előbb kellett volna említenem, egy ujdonatuj urasági inasruha, ötágukoronás ezüstgombokkal mellényestül, nadrágostul. Valami nagy ur strimpflis inasáé lehetett az eltévedt kosár.

Rózerék irtak a vasutakhoz, reklamálták mindenféle uton és módon az elcsereült holmit, de soha nem került az többé vissza, minél fogva a mindent értékesítő polgári ész ügyet kezdett vetni a szép, előkelő libériára.

— Hallod-e, Kriska? Ha már megvan ez a szép inasanczug, miért ne fogadnánk bele egy ficzkót, amelyikre éppen ráillik?

— Nem bánom, János.

Csakhamar akadt is egy, a gentry-klubból elcsapott spécziés, aki bevált a ruhához; csak a bajusz leborotválása miatt merültek még fel némi nehézségek. Georges (valódi nevén Szabó Gyurka, Rév-Komáromból) ragaszkodott a bajuszához. Wlada házidoktor pedig, akitől tanácsot kértek, ragaszkodott ahhoz az állításához, hogy a harisnyás inas meghagyott bajuszszal egy lehetetlen látomány.

Mint hogy egy igazi polgár soha nem enged abból, a mije már egyszer megvan, s minthogy a harisnya tényleg megvolt, Georgesnek kellett engednie a bajuszszal. Sok huza-vona után ötvenöt forintért végre is megvált tőle.

Rózer ur kerekaszámában ötvenet akart csak adni, de Georges makacsul ragaszkodott a summához.

„Azt az ötöt a borbélynak kell adnom, mondá, bánatosan sóhajtván, egész életében hadd emlékezzék a gazficzkó, hogy mit semmisített meg ezen a napon.“

Csinos és méltóságteljes lett ez ember, amint fölvette a livrét. Mily bámulatos volt, midőn megjelent a küszöbön és meghajtotta magát Rózer-mama előtt. Valami új, csudálatos és előkelő levegő kezdett lengeni e szűk szobákban, a ripszszel és kanavászszal bevont butorok között. Ezek a butorok szégyenlősen látszottak összezsugorodni, meglapulni az ő tekintete előtt s a kinyitott ablakon valami különös előkelő illat ömlött be.

E derék polgárokat, kiket meg nem szédített a hozzájuk röppülő millió, elbódította Georges ezüstgombjainak csillogása. Valóban félték e Georgetől, amint megjelent hideg, merev arcán a hódolat némaságával, zajtalan,

csendes, egy kissé ringó lépteivel, miként a színpadon a marquis-k komornyikjai, e jó emberek összerezzenek és végignézték öltözékükön, hogy nem talál-e rajtuk valami kifogásolni valót Georges. Rózer ur nem merete többé pipája hamuját kiverni a földre, mert Georges egyszer akaratlanul így szólt a hamu láttára: „Pffuj.“ Az asszony, aki a divánon fekvé szeretete olvasgatni a Neues Pester Journal kistördetéseit, ijedten helyezkedett illő urias pózba, ha a komornyik lépteit hallotta közeledni.

Feszélyezte őket és egyszersmind csiklandozta egy eddig szunnyadó érzéküket. Féltek tőle és mégis örültek neki, mint egy szótlan játékszernek, mely öreg gyerekek számára van kitalálva és amint beteltek vele apródonkint, egyszersmind egy olthatatlan vágy kezdett magának nyílást keresni.

— Mit ér az előkelő inas — sóhajtá egy napon Krisztina, férje előtt — ha senki nem tudja és nem látja?

— Nem értelek — dadogta János ur; de értette.

Egész nap gondolkozott valamin, nyögött, szuszogott, estefelé végre megszólalt:

— Mit szólnál hozzá, Krisztina, ha egy fogatot szereznek, egy szép fogatot és valahányszor kikocsikáznánk, a Georges ott ülhetne a bakon?

Az asszony szemei felragyogtak.

— Óh, be szép lenne, János.

Egy hét múlva megvolt a pompás hintó két szép almásszürkével s a következő vasárnap Georges-zsal kocsiztak ki a ligetbe.

Boldogok voltak, de csak kevés ideig.

— Mit ér, pattant fel Rózer ur egy alkalommal, hogy szép kocsiban ülünk, hogy megbámulják a kocsinkat, inasunkat, ha sem ők nem tudják, kit irigyelnek, sem mi nem tudjuk, kik irigyelnek.

No ez igaz volt. Rózerne azonban megtalálta a medicinát.

— Az kellene, János, hogy az ismerőseink hozzánk jöjjenek.

— Valami ilyesmi, mondá az öreg ur komolyan.

— És hogy az inas szolgáljon fel az asztalnál.

— Természetesen.

— Miért ne adhatnánk tehát diner-eket?

— Persze, hogy persze. Adjunk diner-eket, feleség.

Az asszony, aki homloka elborult.

— Nem, nem! Hová gondolsz? Hiszen ahhoz szakács kellene.

— Ej no, úgy beszélsz, mintha csak egy szakács lenne a világon és az is Rothschildnál szolgálna, a honnan nem lehet elesalni. Meg lesz a szakács, Kriska. Meg lesz, ha mondom.

— János, te vagy a legnagyobb gavallér a világon!

Most azonban Rózer ur homloka borult el.

— Paperlap! Bolondságokat fecsegünk inkább, mind a ketten. Hiszen a diner-khez nemcsak inas szükséges és ebéd, hanem előkelő ismerősök is, azt pedig nem lehet pénzen venni.

Rózerne elgondolkozott.

— Karlsbadból egy Božor Károly nevű nyugalmazott ezredessel és ennek a nevével utaztam hazafelé. Olyan derék emberek, olyan udvariasak voltak irántam, hogy azt hiszem, eljárnának az ebédünkre, ha szépen meghívónók őket.

— Bah! kiáltott fel egyszerre János ur zavrandozva. Tegyük össze, a mink van! Most

jut eszembe, hogy Bibithy Gedeon országgyűlési képviselő is eljönne.

— Ki az?

— Az ő erdejéből vettem a parkett-koczkákra való fát. Egy eladósodott ember, de képviselő. S egy képviselő, egy igazi, eleven képviselő nélkül nem is képzelhető, fiacskám, elegáns ebéd.

— Az egyszer úgy van, — mondá meleg meggyőződéssel Rózer-mama. — S milyen párti?

— Fájdalom, kormánypárti.

— Ejh, hagyd el, János, még talán jobb. Hátha valami érdemrendet szerezhetne neked; olyan pompásan illenék ebédjeinken a frakkodra.

Rózer ur fülig vörösödött:

— Hallgass, Kriska, hallgass... és lesüté a szemeit szégyenlősen, a tenyerét pedig a felesége számára tapasztá.

(Folytatása következik.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICZ SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszból fordította SZABÓ ENDRE (45)

Csak ne szólj, ezt én jól tudom. Mikor ki akartunk jönni ide a nyaralásra, ott voltunk nála. Megpróbáltam Olgára vinni a beszélgetést, de rögtön olyan tekintetet vetett rám, hogy azt hittem, mindjárt megesz. Nem, Petrovna Olimpiáddal nincs mit kezdeni, őt meggyőzni nem lehet.

— Hát ön mit tart erről a házasságról, Sztepanics Péter? — kérdezte Vjéra, a szobába nézve.

— Természetes, hogy semmi jót. Kár is róla beszélni, — szóló Rynyájecz, a fejét csóválva; — asszonyokkal nincs mit kezdeni! Te leányka vagy, soha se leszel olyan asszony, de a mamád megbocsát, Vjérácska, az valóságos asszony, s a te Nágya nővéred, az én kedves feleségem, szintén azon az uton van, hogy igazi asszony legyen belőle. Mindig csak azzal foglalkoznak, hogy Olga bármily áron férjhez menjen, de hogy mi lesz az életéből, azzal nem törődnek.

— De ez szörnyűség!

— Bizony nem valami fényes a kilátás, bár másfelől Olga sem gyerek: erőszakos senkit sem lehet férjhez adni.

— Sztepanics Péter, ne okolja őt. Gondolja fel, ha mama minduntalan azt óhajtja, hogy muszáj megesküdnie —

— De hát arra volt elég önállósága és határozottsága, hogy — elmenjen Bargyinhoz? Vjéra lehajította a fejét.

— Az meggondolatlanság volt, hiába, — felelte halkan.

— Tegyük fel! — egyezett bele Sztepanics Péter, — én is azt hiszem, hogy meggondolatlanságból cselekedte. Meg is lakolt hibájáért. Minek ártsuk mi magunkat ebbe a dologba. Nem mondom: figyelmeztetni kell őket, de rendszabályokhoz nyulni, erőszakolni egy embert, — ahhoz nincs jogunk. Olga maga is ellenünk volna. Hidd el, Vjérácska, nagyon nehéz mások boldogulásával rendelkezni. Én már régebben élek ezen a világon, mint te s arra a meggyőződésre jutottam, hogy az emberek lelkiismerete, meggyőződése s általában bensője tekintetében mi mindannyian igen fogyatékos birak vagyunk.

— Ön szerint tehát, ha valami rosszat látunk, hát nem kötelességünk azt elhárítani?

— Dehogy! Miért ne? Az ember szól egyszer, kélszer — ha nem hallgatnak rá, akkor nincs rá szükség, ne erőltesse a dolgot.

— Sztepanics Péter, ez önzés!

— Világért sem. Nem jól értesz te engem, galambocskám. Azt mondtam, hogy nem kell erőltetni, de nem mondtam azt, hogy erédj, hagyd ott. Nem kell ott hagyni. Például: képzeljük el, hogy Olga nem tud kijönni a férjével, hogy ott hagyja; képzeljük el, hogy az nem fog neki eleget adni az eltartására. Nem lesz miből élnie, nem fogja tudni fejét hová lehajtani. Akkor adj neki szál-

lást, keress neki munkát — egyébre nincs szükség. De ha a férje ellen fogod ingerelni ez már nem helyes, mert nem tudhatod, hogy — daczára a férje csuf eljárásának — nem szereti-e a férjét s szereti jobban, mint téged, mint akárkit a világon. Pedig ez előfordul, de hányszor fordul elő az életben! Vagy egy másik példa: mégy az utcán, eléd áll egy koldus, alamizsnát kér. Megnézed és látod, hogy arca fel van pufladva, orra vörös, alig áll a lábán. S a helyett, hogy egy kopejkát adnál neki, erkölcsi prédikációt tartasz. Minek ez, kedves barátom? Ő maga is tudja, hogy az iszákosság káros és rut dolog. Ha nem innék és a helyett dolgoznék, akkor ő nem volna koldus, igaz-e? Akkor ő maga is tudna valakinek erkölcsi prédikációt tartani. De ha már egyszer az ő élete ily szerencsétlenül alakult, nem maradt neki egyéb hátra, mint inni és koldulni: hadd őt az ő erkölcsi tökéletlenségével, amelyről ő neked nem is szól s adj neki csak azt, amit kér tőled.

— Nem, én ilyennel ki nem békülhetek! — kiáltott fel Vjéra.

— No, az bizonyos, hogy ki nem békülhetsz! — felelt nyugodtan Sztepanics Péter. — Fiatal vagy még, szeretnél minden bajt egy fogásra megjavítani. Ha majd tovább élsz, magad is másképp fogsz gondolkozni. Csak azért mondtam el mindezt, mert te engem megtámadtál, hogy miért nem gátoltam meg az Olga férjhezmenését. Nézd, mit mondok én neked: ez a história már egy év óta húzódik s én már meguntam. No, de megyek az iratimhoz.

Sztepanics Péter egyet hadarintott a kezével, felkelt a löczeről s elindult befelé. Vjéra ott maradt.

S az arra sétáló elkésett nyaralóvendégek még sokáig látták őt ott, amint egyedül ült, mozdulatlanul, nagykendőjébe beburkolózva.

XVI.

Másnap reggel Vjéra hamarosan megitta a teáját, felült a lövonatu kocsira s bement az anyjához. Lelkében nem volt meggyőződve arról, hogy sikerülni fog neki a terve, de azt mondta magában: „miért ne próbálnám meg, hátha sikerül; meg kell tenni mindent s ha semmi sem segít, akkor nyugodt lelkiismerettel állhatok félre“.

Amint a cseléd kinyitotta neki az ajtót, mindjárt látta, hogy itt valami rendkívüli, valami ünnepies dolog történt.

— Isten hozta, kisasszony — üdvözölte őt a cseléd, arca egész szélességében elmosolyodva — már régecskén nem tetszett nálunk lenni. Az asszonyom nagyon várta. Tessék bemenni hozzá a vendéglátószobába.

Vjéra habozva állt meg a küszöbön: Petrovna Olimpiáda vendéglátószobája, amely igen szerény és kicsiny volt, most egészen átváltozott varróműhelyé. A szoba közepére kihuzott s mindenféle szövetekkel tele rakott asztal mellett egy középkori asszony ült s gyorsan pörgette a varrógépet. Petrovna Olimpiáda az ablak mellett ült s a római matróna méltóságával kötött valamit. Vjéra, mint ilyenekben egészen profán, sohasem tudta, hogy mit köt az anyja.

— Jó reggelt, mama — mondá belépve.

— Jó reggelt, Vjéruka, jó reggelt, kedvesem! Vigyázz, vigyázz, nézd, már valami bele akadt a ruhádba.

Petrovna Olimpiáda először lekasztott a leánya ruhájáról valami végnélküli fát volt s csak azután ölelte meg őt.

— No, ülj le. Nagyon örülök, hogy meglátogatsz. Hogy van Nágya?

— Jól érzi magát, üdvözlését küldi.

Vjéra kíváncsian nézte az anyját. A mindig elégedetlen, zsörtölődő Olimpiáda Petrovna ezuttal nem lehetett ráismerni: telt arca boldogan mosolygott, mozdulatai egyenletesek, nyugodtak voltak, sőt mintha meg is fiatalodott volna.

— Rosszul éreztem magamat, az a kiálthatatlan migraine már megint kerülgetett, de hát érek is én rá most betegeskedni! Nyakamon a sok dolog — szóló Petrovna Olimpiáda.

— Mi az a sok dolog?

(Folytatás következik.)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. márczius 5-én.

Main table containing financial data, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalmok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különféle váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznemek, XVI. Váltak árfolyamai (lára), XVII. Határidőre kötött értelp. Includes sub-sections like 'L. Államadósság' and 'M. Más közkölcsönök'.

A 1-vel megjelölt értéktőzsi árkot, melyek 1898. évi nem csak az új, hanem a régi évi, az osztalék az utolsó határidőre vonatkozólag értendő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, vasárnap, 1898. márczius 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután 3 óraker méréskelt helyárak mellett:

Általános bérletzsinat.

Elektra.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Sophokles Fordította Csiky G.

Személyek:

- Novelló, Orestes, Elektra, Chrysothemis, Klytemnestra, Aegisthos, Fyades, Bako, Mihály, Jászai M., Cs. Alabégi, Fejtkiné, Mészáros, Molnár

Este 7 óraker rendez helyárak mellett.

Bérletzsinat 7. szám.

Folt a mely tisztit.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Eche-gazay József. A spanyol teredet-től fordította: Páthy Károlyi.

Személyek:

- Matilda, Enriquetta, Donna, Dolores, Fernando, Don Justo, Don Lorenzo, Bako, Eszola, P. Márkus, Maróthy, Helvey, Keczeri I., Mihalffy, Berceányi, Csikszár, Iványi, Nércsicz

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Kézi bérlet 41. Havi bérlet 5.

Parasztbecsület.

Melodráma 1 felvonásban. Zené-jét szerette Mascagni P. Szövegét írta Targioni-Tozzetti és Monasci Fordította Radó Antal.

Személyek:

- Santuzza, Lola, Turiddu, Alfio, Lucia, M. Rotter G., Payer M., Arányi, Várady, Várent V.

A piros cipő.

Tánclegenda 4 képben. Regel H.-tól. Choreografiáját Hassreiter, zenéjét Mader R. szerette.

Személyek:

- Fedor, Darinka, Gregor, Onegin, Rokkanti katoná, Óreg paraszttaszony, 1-ös) szemfényvesztő, 2-ik) Casodaktor, Ennek segédjei, A bűntető angyal, A megváltó angyal, Vincez, Barbieri, Carbone, Smeraldi, Pini, Zuzsanits, Kósa, Zolnay, Jaszinger, Revere V., Jeszenszky, Hajdu M., Hajdu A.

Kezdet 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker méréskelt helyárakkal:

1000 év.

Történelmi színmű 3 felvonásban. 10 képben. Írta és zenéjét szer-zette Verő György.

Személyek:

- Árpád, Álmos, Deér, Borz, Kiskang, Kóro, Egy magyar, Upranda, Márkó, Beglenicza, Amica, István, Upor, Ceilla, Kiss M., Horváth V., Szirmai, Németh, Tollagi, Ujvári, Raskó, Lubinszky, Hortobágyi, Vidorné, Y. Margó, Szabó, Ferenczy, Bártai

Este fél 8 óraker rendez hely-árak mellett:

Baba L. asszony mint vendég.

Talmi herczegnő.

Kredeti operette 3 felvonásban. Írták Makai Emil és Kövesi A. Zenéjét szerette Konti József.

Személyek:

- Béatrix, Mirabella, Gaston, Margarita, Kazimir, Ivonne, Cognac báró, Rigobert, Németh, M. Csatai, Raskó, Z. Bárdi, Vidor, Blaha, Solymosi, Ujvári

Színházi műsorok a 25. oldalon.

Az Esketéségi Ugyvivőség

beszerzi az esküvőhöz szükséges összes okmányokat és elvégzi az összes utakat.

Hivatala: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. Vidékre levélben.

VÁRSZÍNHÁZ.

Általános bérletzsinat.

Az orsz. magy. kir. színművé-szeti akadémia növendékei elő-adása. Tanár: Ujházi Ede.

Két fájdalom.

Színmű egy felvon. Írta Coppé. Ford. Paulay.

A színésznö.

Vígjáték egy felv. Franciaából Bulgyovszkyné.

Huszárszereltem.

Vígjáték 3 felv. Írta: Murai K

Kezdet 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután fél 8 óraker méréskelt helyárak mellett:

Coullisset ur!

Böhözát 3 felv. Írták: Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József.

Személyek:

- Coullisset, Balassa, St. Castel tábornok, Mátrai, Gaston de Brionne, Fanyveszt, Rosine, Láncai, Lucien, Góth, Louise, Kalmár P., D'Espavril, L. Rostagni, Alfredné, Nikó L., Annette, Dellé E., Baptiste, Szóke, Benoit, Kassai, Első játékos, Décsi, Második játékos, Násátsy, De Pontalierné, K. Bodor, Kis leány, Hódossy L.

Este fél 8 óraker rendez helyárak mellett:

622. szám. 625. szám.

A nőszabó

Böhözát 3 felvonásban. Írta Feydeau G. Ford. Komor Gy.

Személyek:

- Moutineaux, Góth, Yvonne, Kalmár, Aigrevilléné, Hunyadi, Aubin, Gál, Susanna, Dellé, Cassinet, Balassa, Róza, Varsányi, Pompenette, Pécsi, D'Herblayné, Berzsei, Etienne, Szaróci

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker méréskelt helyárak mellett:

A kikapós patikárius.

Böhözát 4 felvonásban. Írta: Gau-dillot. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

- Fouquet, Szilágyi V., Pauléte, Aranyossy, Ferdinand, Balta K., Bartinet, Boms K., Bartinet-né, Hetttye A., Pátrin, Mikay, Pátrin-né, Sz. Szilassy, Carol, Iványi

Este fél 8 óraker rendez hely-árakkal:

Komáromi M. asszony mint vendég

A Michu lányok.

Operett 3 felvonásban. Írta: A. Vainoe és G. Duval. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szer-zette: André Messager.

Személyek:

- Des Ha máki, Sziklai K., Michu, Boross E., Michuoné, Láng Etel, Marie Blanche, Komáromi, Blanche Marie, Viki G., Arstide, Iványi A., Gaston Rigaud, Szentmiklósy, Harpin K. a. Sz. Szilassy

Ritka alkalom. Házeladás Budapesten.

30 évig adómentes, 1 klasszis építés 70% tiszta jövedelem 100.000 frt szükséges. Továbbá egy 3 emeletes bérház 15 évig adómentes, 100% tiszta jövedelemre 70.000 frt készpénz szükséges; esetleg pesti házra avagy telekre elcserélendő, Agens kizáratik; csakis komoly emberek nyerne felvilágosítást, szóbelileg vagy levélileg.

Reich József BUDAPEST, Csokonai-utca 10/2 szám. Szálloda- és kávéház-tulajdonos.

Dr. ZIFFER gleichenbergi füüdőorvos

belegzési intézete

orr-, garat-, gége- és mellbelegések ellen. Sóviz- és fe-nyőfűbelegzés külön fülkékben. Pneumatikus kurák asthma ellen. Nyitva egész nap. 582

VIII., József-körút 10. szám.

Karikás vendéglője

Kerepesi-ut 36. (A népszínházzal szemben).

Miska bácsi magyar csárdájához!

Mindennap hangverseny Bicskey Ferkó hírneves zenekara által.

Színház után friss és kész ételek. 583

Legdivatosabb tavaszi kalapok

a legelegánsabb kivitelben, méresekelt árakon kap-hatók:

A. LEGRAND

divatszalonjában 583

Budapest, IV., Váci-utca 25.

Nagy körkép a szabadságharczról

Bem és Petőfi

Nagy-Szeben bevételénél 1849. 571

Megnyílik márczius hó 11-én.

Arena-ut 70. Városliget.

Czerny Tanningene-Je

a legjobb festőszer hajnak és szakálnak.

Általános maradvány, egyszerűen alkalmazható, sötét-szöke, barna és fekete színben. Ára 2 frt 50 kr.

Czerny keleti rózsateje

gyengéd üde ifjuságu

finom, tiszta arczbőrt kelcsinöz, mely más szer által el-nem érhető. Balzsamzappan hozzá 80 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és va-lódi minőségben kapható:

ANTON J. CZERNY, BÉCS

XVIII., Carl Ludwigstrasse 6. (saját ház). Főraktár: I. Wallisbergasse 5. Székiülés zommal, utánvéttel. 5 frton felül megrendelések csomagolási költség nélkül és ezenfelül postadíjmentesen küldetnek. Levások és használati utasítások az összes Czerny-féle készítményekről kívánatra ingyen és bérmentve. Raktár Budapest: Török József piygyáz, Király-sztra 12. és Egger A. Fia, Váci-körút 17. Csak akkor valódi, ha Anton J. Czerny névvel van ellátva, más visszatartandó. (187)

VÉRVÖRÖS faj-

narancs.

Eredeti ládikban 180-200 drb legfinomabb vérvörös 5.30. Messinai vilogottott nagy 1 láda 3.50-4 frt drjba helyben 2/5, 3 és 4 kr. 5 kl. postakosárakban:

- Vérvörös fajnarancs . . . 1.76, Vérvörös különlegesség . . . 1.98, Messinai fajnarancs . . . 1.26, Jászai csirák narancs . . . 1.44, Csirák, szép tartós . . . 1.12, Csirák olasz 5-6 rózsá . . . 1.45, Törölt bóralka . . . 2.38, Országhal 1 E. 78 drb . . . 1.36, Frigghi szoka 1 ko. . . 1.10, Feszegőber 1 nagy üveg . . . 1.50, Szakálnál legfin. kilója . . . 1.60, Szardínia dob. 16, 22, 30 és . . . 60, Dátolya kilója 56 és . . . 1.40, Csukros gyümölcs kilója 1.50, Malaga szőlő ko. 1 fit és 1.50, Francia héjas Mandula kaja 1.35, Feltörött Magyar kilója . . . 80, Szalon bombon 1.50 és . . . 1.60, Angol teakegyer vegyesen 1.90, Tokai aszabor 1.50-től . . . 2.80, Jam. rum n. üveg 1 fittól . . . 2.80, Brazíliai rum 90 krtól . . . 1.20

Valamint mindenemé bel- és külföldi csemegék, cognacok és likörök nagy választékban, ingyen csomagolás mellett gyorsan és pontosan szállít 582

TOMCSÁNYI GYULA, Budapest, József-körút 41. sz.

Hangverseny és bál

a fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők segítő-egyesülete javára

vasárnap, 1898. márczius 6-án

a Royal nagyszálló dísztermében (Erzsébet-körút 45.)

A hangverseny műsora:

- I. Rubinstein, Trio (B-dur). Előadják: Sebes Vilma zongorán, Szigeti Dezső hegedűn, Horváth Irma gordonkán. II. Brucik Ferencz, Leoncavallo Giulian nagy áriája az I Medeciből. III. A fuzsitus muzsikus, magánjelenet, előadja Gabányi Árpád, a nemzeti színház művésze. IV. A fehér szegfű, operett jelenet, szövegét ez alkalomra írta Rákosi Jenő, zenéjét Kern Aurél. Személyek: Lilla — Bilkey Irén k. a., Lilla — Felhő Rózi k. a. V. Beéthly Zsiga, 1. Madárka, ha elszáll, Massé Pál Virginiájából; 2. Rajta kurucz! régi kurucz nóta. VI. Thoman István, 1. Liszt, orosz dalok; 2. Moszkovszky Tarantella. VII. Komáromy Mariska asszony, 1. Ave Maria, Verdi Ottellójából; 2. Gavotte, Messenger, a Michu-lányok; 3. Keringő, a Toll király.

Az előadás kezdete pontban fél 9 óraker.

A hangverseny után táncz.

Személyre szóló jegy 2 frt. Családra szóló jegy 5 frt. Este a pénztárnál személyjegy 2 frt 50 kr., családjegy 6 frt. Jegyek kaphatók minden hirlapkiadóhivatalban és este a pénztárnál. 590

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszu gyakorlat alapján készitek modern stíben kárpitos- és díszítési munkákat. Függönyök díszítése, terem díszítések stb. kiváló ízléssel eszközöltenek. Magamat a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitünő tisztelettel. SZILÁGYI ZSIGMOND, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kertész-utca sarkán.) 120

Még csak rövid ideig!

A még raktáron lévő arany, ezüst- és ékszer-árak minden elfogadható áron eladtnak, ezért ne mulassza el senki ezen ritka alkalmat felhasználni,

LÁNG JÓZSEF

VIII., Kerepesi-ut 8.

El ne mulassza senki sem posta útján, utánvét mellett megrendelni, míg a készlet tart. Szükségletét kellt mindenütt az ujon-nan föltalált (Goldin) műarany eredeti Genfi Remontoir zsebóra Ezen órák meg nem különböztethetők az igaz aranytól még szakegyber által sem. Az órák pontosságáért 8 évi kezesseg nyújtatik. Ára most, míg a raktár tart, 6 frt. Egy hozzá illő Goldin-écses szíves roud sportlakban 1 frt 50 kr. Minden órához ingyen egy szarvas bőrcsákó csakis 245 BIERMANN SAMU csomagszétküldési áruháza Budapest, Kossuth Lajos-utca 1. szám. Küldemények utánvét mellett; meg nem felelő a pénz visszatartása mellett visszavéttetik. Fontos! Zsebóra valódi arzból frt 6.50 valódi tulleást . 11.-

Első magyar sport-tanintézet

mint részvénytársaság

Budapest, VI., Ferencziek-tere 9.

(Cziráky-féle palota).

Oktatók urak és hölgyek részére kerékpározásban és az összes sportnemekben u. m. vívás, tornászs, lövészet, szobakorcsolyás és táncz. Gyakorlatok hiaduló kerék-párosok részére. Árak prospektus szorint. Beiratás 9-12 és 2-7 óráig. Minden heten katonai hangverseny.

Az igazgatósg.

Színházi műsorok.

	Könyv Színház	Vár Színház	N. kir. Operaház	Vig Színház	Kép Színház	Magyar Színház
Hétfő	A nőuralom	A bolygó hollandi	—	Vége a szerelemnek	A baba	A gósák
Kedd	Létért való küzdelem	—	Aida	Couliisset ur	A varázsgyűrű	A Michulányok
Szerda	Munkányi	—	—	Vége a szerelemnek	A baba	A gósák
Csütörtök	Constantin abbe	Nőuralom	She	A nőszabó	A talmi hercegnő	A Michulányok
Péntek	A koronáért	—	Angot asszony leánya	Niobe	A szultán	A gósák
Szombat	A koronáért	Pont-Biquet család	Carmen	Couliisset ur	A talmi hercegnő	Aranylakodalom
Vasárnap d. u.	A dolovai nábob meny	—	—	A nőszabó	Tündérlak Magyarhonban	Aranylakodalom
Este	A koronáért	—	She	A harang	A varázsgyűrű	Aranylakodalom

A legszebb Magyar Könyv!

Az összes magyar műkritikusok egyhangú véleménye szerint a legszebb magyar könyv a

RÉVAI TESTVÉREK

IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

kiadásában megjelent

Kiss József

költeményei

illusztrált díszkiadása.

A legnagyobb negyedét alkotta, pompás díszkötésű mű, tizenhatszáz fényképpel (Kéltörténet), tizenkét autotypikus színes műmelléklettel és harmincz kétszázötven foglalt megében.

A képeket a nagybányai művésztelep tagjai készítették:

FERENCZY KÁROLY, GRÜNWARD BÉLA, RÉTHY ISTVÁN, HOLLÓSY SIMON és THORMA JÁNOS.

A pompás díszmű árnyasa vászon-díszkötésben — 24 forint. —

A sajtó nyilatkozatai a műről:

„A könyv formájáról, ügygondolom, szó nélkül elismorjuk, hogy ez a legszebb magyar könyv. A Franklia-Társulat s a művészi híres leírásaihoz egy remekelt ezzel a munkával, melyben a szöveg nyomdászai csak a képek gondosabb s az eredeti képeknek csak a reprodukciójuk szebb. Ezek a képek meg fogják lepni mindenkit, mint ahogy a híreik külön kiállításán meg is lápták a meghívottakat, akik első nap idegenül fordultak el e gyönyörű különlegességektől, másnap azonban eljöttek rajok licitálni.”
Magyar Hírlap

„Ez a kiadás igazán művészi alkotás és a magyar ipar is bátran kiálthat vele.”
Budapesti Hírlap.

„Kiss Józsefnek összes költeményeit adták ki Révai Testvérek egy olyan kötetben, aminőhöz hasonló fejezet talán még nem produkált a magyar könyvtársággal.”
Országos Hírlap.

„Dialala és búskesége a magyar irodalomnak, hogy a kiadók becsüggat ily magas fokon láthatjuk Mintha költő i ábrándot valóstana meg ez a munka, egy irodalmán lelkesen csüggy nemzet ábrándját, mely költőt a díszesség rényében öhajta látni. — Ezzel az ézessel forgattuk a Révai Testvérek kiadásában megjelent díszes könyvet, mely elegancia és művészetű érték tekintetében páratlanul áll a magyar könyvtárságon s mely a világ legelőkelőbb könyvtársáin is egkülönböztetett tiszteletre tarthat számol.”
Magyarország.

Mint hogy az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadóhivatala módot akar nyujtani, hogy előfizetői ezt a legszebb magyar könyvet könnyű szerrel megszerezhessék, a kiadóhivatal oly megállapodást létesített a mű kiadóival, mely lehetővé teszi lapunk t. olvasóinak, hogy a művet csakély havi részletfizetésre megrendelhesék.

Egymásután fizetendő 2 frtos havi részletfizetésre rendelheik meg a díszművet az „Országos Hírlap” előfizetői, ha a munkát az alábbi rendelőlapon megrendelik és a megrendelő lapot az „Országos Hírlap” kiadóhivatalába beküldik.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP”

kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-körut 65.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadótól Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól

Kiss József költeményei

illusztrált díszkiadását díszkötésben 24 frtért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 2 frtot mindaddig a munka kiadónak Budapesten fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kölet: Név és állás:

Ezen rendelőlapon levelező-lapra ragasztandó és az „Országos Hírlap” címére küldendő.

Butorvevők

becsres figyelmébe ajánljuk, hogy a

Nemes és Lengyel,

Belváros, Egyetem-tér 5., I. em.

butorkészletek

minden áron eladtnak.

Vér új életet ad!

MOSER S. Esterházy herceg volt orvosi

Élet-Elixir-je

Általános elgyengülésnél már használat után a legmeglepőbb, leghatásosabb és legjobb sikert eredményez: mentőszert minden betegség ellen: hámulatos halással az előbbi természetes erőt ismét helyreállítja, felvillanyozza az idegrendszert, átlátszó az eszméket, nyomtatlanul eltávolítja az idegek rezgését, gyengíti a köszvény, podagra fájdalmait és alkalítja ennek benyomását a heiső bőrre, tisztítja a gyomrot a henyálkásodó nedvektől, melyek emésztési nehézségeket, fejfájást és gyomorérellyegést szülnek, egyarával leküzdli a legtöbb betegségnek biztos forrását. Eltávolítja a bégörést a gyomorban, jó kedvre és derűtlésre ébreszt.

Egy palack ára használati utasítással 2 frt 50 kr., egy kis palack 1 frt 25 kr. o. e. A székhely és az összes előleges beküldése, vagy utányét mellől a világ minden irányába pontosan eszközöltek.

Főraktár: Török József gyógyszerész

urnál Budapest, Király-utca 12. szám és minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Irodai cikkek

papírneműek, nyomtatványok stb. beszerzése előtt kérje Sárosi irodai árjegyzékét, bérmentve küldi

Sárosi Adolf papirkereskedése

409 BUDAPEST,

V. Nádor-utca 20. szám.

Alapított 1889. évben.

Bakonyi Ferencz

asztalos-mester

Budapest, VIII. ker., Mária-utca 52. sz.

Ajánlja magát mindenféle asztalos munkára u. m. butor, épület, bolt- és konyha-berendezésekre kávéházi és vendéglői berendezésekre ujonnan készíttetnek, javítások elfogadtainak és pontosan eszközöltetnek a legjutányosabb áron.

Alavási Imény

legjobb minőségű és angol nõi kelmék legjobban és legolcsóbban beszerezhetők be

Merza és Pongor

Budapest, IV., Kristóf-tér 2. sz. Minik ingyen és bérmentve.

Szabadalmakat

Kieszközöl a világ összes államaiban (1820)

Kalmár J.

mérnök és hiteles szabadalmi ügyvivő, ezelőtt

Pompéry,

(Benedek L. és Tsa)

Budapest,

VII., Kerepesi-ut 44.

Tapéták.

Valóban legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás

Berkán Gyula

Bajnok-utca 28. sz.

Bel- és külföldi tapéták minden minőségben. Átrétekek épületek, szállodák, kávéházak és lakások helyben és vidéken. Minden tapéta ellenszert kitűnő illással dekoráltatik. A felfestési munkálatok tartósságáért minden tetszőszerint nyujtunk. 50-

KRETZSCHMAR-féle
ATTILA

kerékpárok. A mai technika remek művei!
10 év óta a kerékpárgyártás mintái!

Attila kerékpárművek részv.-társ., ezelőtt Kretzschmar E. és tsa.
Drezda, Budapest, Teplitz, Hannover.

Vezérképviselő: Reichenberger Károly.

Főraktár és kerékpáriskola: Budapesten, VIII., József-körút 36.

Raktárak: Alesuth, Arad, Belgrad, Brasso, Beszterecz, Békabánya, Déva, Debreczen, Eszék, Eger, Duna-Földvár, Fehérlétfő, Gyulafehérvár, Halas, Igó, Kalocsa, Kassa, Kolozsvár, Kiszeg, Nagy-Kőrös, Nagy-Kanizsa, O-Lubio, Mező-Hegyes, Marosvásárhely, Munkács, Medgyes, Nyitra, Pószony, Pécs, Sopron, Szombathely, Nagy-Szombat, Szeged, Slájerlak, Székeshérvár, Szamosújvár, Szolnok, Tapolca, Temesvár, Tuzsa, Új-Videk, Vág-Ujhely, Versecz, Zombor, Zágráb, Zenta, Zólyom.

Arjegyék ingyen.

Előfizetések

és
hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában
VIII., József-körút 65. szám.

BUTOR

kézpénzért, ugyazintén
részletfizetésre
legjutányosabban kapható

GONDA S.
Butorraktárban 451
VII., István-tér 7. sz.

MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzalog Hitelbank t. cz. részvényesei az 1898. márczius hó 17-ik napján déli 12 órakor a bank helyiségeiben (V., Nádor-utca 7. sz. alatt) tartandó

XXIX. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1897. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovatfordítása iránt.

A részvények letehetők:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V. Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Le- számítoló és Pénzváltóbanknál.
Bécsben: az Union-Banknál.
Párisban: a „Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France” című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata:

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.
24. §. Részvényesek, kik szavazó jogokkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívta előtt legalább 8 nappal, részvényeiket törítvény mellett letétmenyezni.
A letétmenyezés a bank pénztáránál, vagy más a hírlapokban kijelölt helyeken eszközözendő.
25. §. A szavazó jog személyesen, vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható.
Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak, a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.
Azoknak, kik szavazó jogukat igazolják a részvények és az utának járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló-jegyek adatkak ki.
A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog Hitelbanknál 1. minden egyéb letét helyen 2 példányon bejegyzendők.
A letét a letét részvényekről törítvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, csakis ezen törítvény visszadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.
Az 1897. évi mérleg és jelentés 1898. márczius hó 9-15i kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

PETHES R. ÉS TÁRSA
Budapest, V., Nádor-utca 6.
a magyar királyi szabad. osztálysorsjáték
főelárusítói
VÉTELSORSJEGYEK
a fő- és záróhúzásokhoz
30.000 nyerem. összesen 9,500.000 kor.
1/1 1/2 1/4 1/8
80 frt 40 frt 20 frt 10 frt
az összeg előzetes beküldése mellett kaphatók eredeti vételárban a meddig a készlet tart.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak altiszti pénztárkezelő és szolgaszemélyzete számára folyó 1898. évi augusztus 1-étől 1901. augusztus hó 1-ig terjedő időtartam alatt szükséges egyenruhák elkészítéséhez megkivántató, alantabb részletesen felsorolt felsőkelmék és bélésszövetek szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.
Az 1 év alatt megközelítő szükséglet, mely egy negyeddel több vagy kevesebb is lehet, a következő:
1. 8000 méter 136 centiméter széles sötét-kék finomabb posztó (az altiszti és a központi hivatalszolga személyzet részére való gyapjuzubbony és kabát elkészítéséhez).
2. 11000 méter 136 centiméter széles sötét-kék posztó (az altiszti felöltő, bundabélésű köpeny és a központi hivatalszolgaszemélyzet részére való felöltő és bundabélésű köpeny elkészítéséhez).
3. 7000 méter 136 centiméter széles sötét-kék szürke posztó (az altiszti nadrág és a központi hivatalszolgaszemélyzet részére való nadrág elkészítéséhez).
4. 9000 méter 136 centiméter széles buza- virágkék durvább posztó (a szolgaszemélyzet részére való gyapjuzubbony elkészítéséhez).
5. 16000 méter 136 centiméter széles szecrecenszürke színű durvább köpeny-posztó (a szolgaszemélyzet részére való posztóköpeny elkészítéséhez).
6. 15000 méter 136 centiméter széles sötét-kék szürke posztó (a szolgaszemélyzet részére való nadrág elkészítéséhez).
7. 200 méter 136 centiméter széles, minta szerinti legfinomabb sötétkék posztó (Adria) a pénztárkezelő zubbony elkészítéséhez. Ezen posztó minimális sulya négyszögmetereknél 0.275 kilogramm; minimális munka négyszögmetereknél 110 kilogramm. Ezekből folyólag 1 kilogramm szövetben legalább 400 kilogramméter munka legyen felhalmozva.
8. 6000 méter, 136 centiméter széles sötét-kék bélés-szövet (az altiszti és hivatalszolgai felöltők oldalbélésére), minimális sulya négyszögmetereknél

0-350 kilogramm; munka négyszögmetereknél 49 kilogramméter és 1 kilogramm szövetben 140 kilogramméter munka legyen felhalmozva.
9. 10000 méter, 136 centiméter széles szürke bélés-szövet (a szolgáló komisz-köpenyek oldalbélésére). Ezen szövet részletes feltételei azonosak a 8. szám alatt felsorolt feltételekkel.
Ha a kötetendő szerződés érvényességének tartama alatt az államvasutak határozata továbbbi vonalak üzletbe — illetőleg kezelésbe vétele által szaporodnék, a nyertes ajánlattevő köteleztetik ezen vonalak szükségletét is ugyanazon árak és feltételek mellett szállítani, mint amely árak és feltételek a jelenlegi pályázat tárgyát képező rendes szükséglet szállítására vonatkoznak.
A felső kelmék minőségére és a szállítás határidejére, valamint egyéb ezen szállításra vonatkozó határozmányok az érvényben álló 122.291/1896. szám alatt általános és 28792/888. szám alatt különleges szállítási feltételekben foglaltatnak, melyek kötelezőleg mérvadóul tekintendők.
Ezen feltételek az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint a Budapesten székelő 2 üzletvezetőségénél és a miskolci, kolozsvári, aradi, szegedi, zágrábi, szombathelyi és a debreczeni üzletvezetőségeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg darabonként 25 krajcár, illetve 15 krajcár lefizetés mellett megszerezhetők.
Mindem ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a fen érintett feltételeket ismeri, és hogy ezek tartalmát magára nézve kötelezőleg elfogadja.
Ezenkívül a különleges feltételek kiegészítése képen tartozik ajánlattevő mindazon posztónemből, melyet szállítani kíván, minta gyanánt a pecsétjével ellátva — az ajánlattal együtt betérjesztetni, mely mintadarabok a szállítandó posztó kikészítése és tartóssága tekintetében fognak vizsgálat tárgyává tétetni.
S amennyiben ezen megvizsgált mintadarabok a feltételeknek és czéluknak megfelelnek, a későbbi szállítványok átvételénél mérvadóul fognak tekintetni.

Továbbá kikötetik, hogy azon gyapjuk festésére, melyek fekete festésűek, kizárólag alizarin-fekete használtassók.
Az 50 krros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve „Ajánlat a 24044/98. számhoz” külső címmel 1898. évi márczius hó 29-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. szám, II. em. 43. szám a.) benyújtandók vagy oda posta útján beküldendők.
Az egységi árak folyóméterenként számokban és betűkkel kiírva kiteendők. Megnevezendő egyszersmind azon a magy. kir. államvasutak hálózatán fekvő állomás, hová az ajánlott árak értetőknek.
Bánatpénz fejében az ajánlott mennyiség értékének 5%-ka kézpénzben vagy állami betétekre alkalmas értékpapirokban 1898. évi márczius hó 28-ik napjának déli 12 órájáig a magyar kir. államvasutak főpénztáránál (Budapest, Andrassy-ut 75. sz.) leteendő.
A feltételektől eltérő, továbbá a pályázati határidőig be nem érkező, vagy távirati uton beküldött, végre oly ajánlatok, melyekhez bánatpénz nem tétetett be, az ajánlatok elbírálásánál figyelembevétel nem igényelhetnek.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az árakra, szabadon választ-hasson, hogy továbbá az ajánlott mennyiségekből tetszés szerinti részmennyiségek szállítását is átengedhesse, mely utóbbi esetben ajánlattevő, ha csak az ajánlatban az ellenkezőt világosan ki nem kötötte, köteles a részmennyiséget is az ajánlati feltételek mellett szállítani és végre, hogy a czél elérésére belátása szerint bármely más intézkedést tehessen.
Az ajánlat kötelező erővel bír az ajánlattevőre nézve azonnal az ajánlat benyújtásának határidejétől kezdve a magyar királyi államvasutak igazgatósága részéről hozandó határozat hozataláig.
Budapest, 1898. február hóban.
A m. kir. államvasutak igazgatósága

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentét az idő megpróbáltatásainak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták kőszvényes, császnál, fogszerzésnél és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű bőziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállók. BUDAPEST.

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel

árubázam oly annyira van felhalmozva cipőárúkkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Áram oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

- Férfiaknak. Czugos cipő, egy darab pitting bőrből 3.- Borjubőr botos cipő 3.20 Borjubőr, kezytűbőr-szárral, elegáns 3.80 Divatos barna színű, bergsteiger cipő 4.- Divatos barna színű czugos cipő 4.- Divatos színtű barna borjubőr, elől kaposos cipő 4.80 Divatos zöld színű előlkaposos cipő 4.50 Divatos színtű barna félczipő 3.50 Szaludlak cipő, világosbőr vagy kezytűbőr szárral 4.20

- Hölgyeknek. Néi lasszín czugos cipő, 16 cm. magas selyem czug 2.30 Zergébőr czugos cipő 3.- Divatos színtű barna fűzős angol cipő 3.20 Divatos színtű barna gombos angol cipő 3.40 Divatos zöld színű előlkaposos cipő 3.40 Néi zergébőr gombos cipő 10-12 gomb magas 4.- frizsalon-lakból 4.- Divatos színtű barna félczipő 2.40 Zergébőr recsati-czipő, költői való 2.40 Lasszín recsati-czipő, költői való 2.30 Orfiai vállszék mindenféle divatos barna és zöldszínt, valamint fekete bőr gyűrűk, gombos- és fűzős-czipőkben. - Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel 528

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6. a New-York palotával szemben.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

11.405/1898. C.-II. sz.

Hirdetmény.

(VII. pótlék életbe léptetése a keletnémet-magyar köteleki árudijszabás II. részét fűzetéshez.)

Folyó évi április hó 1-ére életbe lép a keletnémet-magyar köteleki árudijszabás II. rész 1894. évi február 1-től érvényes I. fűzetéshez tartozó VII-ik pótlék, mely az általános határozmányok, a kilométermutató s a szállítási póthatáridők kiegészítésén kívül főleg a kivételes díjszabásoknak módosítását s új állomásokkal való kibővítését, továbbá chillsaléitrom és petrolumkocsz szállítására új kivételes díjszabásokat tartalmaz.

A mennyiben ezen pótlék által díjrágulások, illetve forgalmi korlátozások állanak be, azok csak f. é. május hó 1-től bírnak hatálylyal.

Ezen pótlék a köteleki végpályánál 30 krétt kapható.

Budapest, 1898. évi március hó 1-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatik)

Specialista sérvekötőben Császari és kir. osztrák magyar és bolgár kir. szabad. Fűzet. Brüsszel 1893. arany érem és díszokmányokkal. Keleti-féle sérvekötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legelőkeltebb ezen nemben; nem csúszk, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja észszerű szerkezeténél fogva az eddigi sérvekötők hiányait. Ár: egyoldalu 6 frt, kétoldalu 12 frt. Gyáramban készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, műleges fűzők, egyeneslábok, járó és nyújtó gépek, gummi görcsér-harisnyák stb. Megrendeléseket pontosan eszközöl KELETI J. közzérő és orvos-és sebész-művészet BUDAPESTEN. Fűzet: IV., Koronaherezeg-utca 17. Gyár: IV., Radvány-utca 15.

A NAGY KRACH!

New-York és London nem kímélték meg az európai szakszabót és ezért egy nagy ezüstáruvágyat... 56 db összesen 6 frt 60 kr.

Mint a fenti 56 tárgy előbb 40 frtba került és most csak 6 frt 60 kr. minianális áron kapható.

német család... Kételezem magam ill. a nyilvánosság előtt, bárkinék, kiknek az áru nem tetszik, a pénzt visszavadják és senki sem mulasztja el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű lakodalmi alkalmi és háli ajándékul egyes egyedül kapható.

NIRSCHBERG A.-nál

az egy. amerikai szab. ezüstáruak főgyűnyökégre WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/3. Telefon 7114.

Székküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Ehhez tisztító-por 10 kr. Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egyszerűen)!

Kivonat az emezszo levelekből: Az első küldeményvel meg vagyok elégedve, kérek még egy készletet.

Kálnicsa Majorossy János, kanonok. A küldeményt megkaptam és igen meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért. Kolozsvár. Nagym. Bánffy báróné. A küldeményt megkaptam, meg vagyok elégedve, kérek még egyet Pozorvitz. Borcskates Sandor, fűszolgaőr.

Steyr Kana-Haller BUDAPEST, Váci-körút 62. sz. Fűzőkiszállítás: WOLLÁK és Tsa Andrássy-ut 45. sz.

25681/1898. C.-II. szám.

Hirdetmény.

Száz-osztrák-magyar vasuti kötelek (Pótlék életbeléptetése.)

A fenti kötelek forgalomban 1897. évi június hó 1-től érvényes árudijszabás II. részéhez (közös fűzet) folyó évi március hó 1-én az I. pótlék lép életbe, mely a különleges határozmányok kiegészítését stb. tartal mazza.

Ezen pótlék a részes vasutaknál darabonként 6 filléért megszerezhető.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjaztatik)

25 évi, részben katonaságnál, a budapesti és bécsi kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok után gyógyítja, legrövidebb idő alatt, lelkiismeretes alaposággal és biztos eredménnyel Dr. Kajdacsy József v. os. és kir. ezredorvos a nemzeti betegségek elacozzése alatt összefoglalható valamennyi bántalmat, makacs nő- és bőrbetegségeket, gyengoségi állapotokat pedig az orvosi világ által legujabban felkarolt és hatásában páratlan sikerű Elektromasszage által. Lakik: Budapest, V., Váci-körút 4., I. emelet. Levelekre díjmentesen és kimerítően válaszolnak. Gyógyszerekről is gondoskodva leaz. Nőknek külön váróterem. Rendelés naponta 9-4 óráig és este 7-8-ig

Közvetlen forrás, jó és olcsó 5 k. ún. keverék java, cuba Mocco Santos kávè 8.50 5. nagysz. Portorico kávè 3.58 5. kávép. magyar. rto. 3.55 5. tisztított zöld san. 6.- 5. v. gyöngy 7.56 5. valódi arab Mocco 3.54 5. arany java 9.08 5. nagy világított mand. 5.58 5. Darimandula 5.85 5. tiszt. ar. sárga mazs. 3.56 5. Asztali rizs olasz 1.90 5. Asztali füge 1.58 1. való. kebab. vani. kozs. 26.- 1. Tabak bel. 24.- 1. orosz thea Souchang 2.50 1. thea Pecco levelet 5.59 Minden franco vámmentesen Magyarorszáig minden városba utánvétellel Paulini Testvérek Budapest, Zrínyi-utca 9. sz.

Tulkövetelés kizárva. Minden darabon a szabott ár látható. 1 öltöny 12 frt, felöltő 9 frt, 1 fiúöltöny 8 frt, 1 gyermeköltöny 3 frt 50 kr. és feljebb, tisztá gyapju szövetből. Elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruház Az „Angol szabóhoz” Kohn Heilmann és fia! Budapest, IV., Károly-körút 12. sz. (Huszárféle házzal szemben.) A fő- és székvaros látványos sága 30 év óta fennáll 15 fióküzlet. Nagy mérvbeni mértékosztály. 588

Wein Károly és társai ajánlja hírneves szepességi 589 vászon és kamuka-gyártmányait. Főraktár: Budapest, Koronaherezeg-utca 8. sz. Gyártalon: Kőszmárk-Bussécz.

Sanitas-szikkviz az egyedüli, mely sterilizálva bakteriummentesen kerül forgalomba. Sanitas paradicsom-kivonat francia rendszer szerint konzerválva. Sanitas-mustár a hűtőlődről hozottól jobb. Kapható minden jobb elárústónál és a gyártalepen 21. Gizella-ut 57. 234

Zongorák és pianinok A világ első gyárbaiból, valamint saját készítmények, melyek zeneművészek által a zene-gyöngyeinek nevezettek el, ez időben legszolidabban vásárolhatók. 724

Keresztély mintazongora termében Budapest, Váci-körút 21. sz. Csaka zongorák becsoréltetnek és hangolások valamint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek. Váci-körút 21. sz. (Ipar udvar).

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvenytársaság Befizetett részvényfők: 10.000.000 korona. Központi irodája és váltóüzlete: 227 Andrássy-ut 5. szám. Fűk: IV., Koronaherezeg-utca 11. szám. Zalogház fűk: IV., Károly-körút 18. VII., Károly-utca 57., VIII., József-körút 2. IV., Galbar-utca, a főpostával szemben. Előleg betéteket lakáskölcseti könyvcsékek és pénztárgyek ellenében 4%-os kamattal, valamint folyószámlán (chekszámán). — (A 10%-os betétkamatot az utózat fűzi.) Leszámlától váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokr. Üzleti órák: VALTÓÜZLETE Üzleti órák: d. e. 1/2-1/2-ig délután 3-1/2-ig megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok váltását és eladást a legelőnyösebb feltételek mellett.

1898-as idényre!

Weiner Mátyás

divatáruháza

Budapest, Andrassy-ut 3.

tisztelettel értesíti a tisztelt hölgyeket, hogy tavaszi és nyári

gyapju-, selyem- és mosó-kelme

újdonosságai

nagy választékban már megérkeztek.

Elismert olcsó árak!

Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Teljes üzletfelosztás miatt

30 év óta fennálló

ékszer-, arany-, ezüstáru- és óraüzletünkben felhalmozott készletünket

minden elfogadható áron

eladjuk. Ezüstszemlék 13 próbás ezüstből, nevezetesen ezüst evőeszközök, grammja 5 1/2 krajczár, ezüst gyertyatartók, girandólok, talozák, hal- és pecsenye-tálak, grammja 6 kr. Teljes 12 személynek való étkezőkészletek börtökben 150 frt és feljebb.

Benedek Gábor és Testvére

ékszerészek

Budapest, Kossuth Lajos-utca 17.

RESZLER ADOLF

agyagipar és kályhagyára

Zilahon.

Építésszek, háztulajdonosok és magánosok figyelmébe ajánlom

tűzálló cserép- és majolika-kályháimat,

melyeket jelenleg rendkívül jutányos árban adok el; tekintettel nagy készletraktáromra, úgy hogy egy diszes kivitelemű kályha 20 frttól fölfelé beszerezhető.

Tömeges rendelésnél engedmény.

Budapesten létesítendő bizomány-raktárhoz karuczióképes képviselő kerestetik.

Legkeresettebb a híres Machleid-féle **Kecskeméti * fűz-kenőcs.** Rövid használat után minden szepit, málfóitát himlőhelyet és pörseccéket biztosan elűnkszi. Egyszeri próba is elegendő, hogy azt bárki is örökre megkedvelje. Hatása a kecskeméti növényzappannal megegyő. Egy tégely ára 50 kr. Egy drb növsz. 32 kr. Kapható: **Farkas Ignác** „Mátyás király” című gyógyszerárában, **KECSKEMÉTEN** Budapest: Fűrész J., Dr. Eger, Dr. ... és fővárosi gyógyszerészek áraknál.

Anyák! Gyermek-

kocsit mielőtt vesznek, tessék először megvizsgálni, vagy képes ábragyókat ingyen és bérmentve hozatni az új higiénikus, fektetőre és ültetőre igazítható, levehető és mosható felszereléssel ellátott kocsiknál.

BAUMANN L.
cs. és kir.
szabadalom-tulajdonos
BÉCS,
VI/2. Millergasse 6.

A legjobb és legellentállóbb elősvöny

a **Macina aurentiaca**, országok narancsa, kemény törvis, sűrűn bőrszodik, gyorsan fejlődik, a nyári nem rágja, a rovar nem bántja és azon előnye is van, hogy a levelei selyembogár etetőre éppen úgy használhatók, mint az eperilevelei. Alkalmos szőlő, kert, udvar, legelő és utak bekerítésére. Egyéves gyökeres csemoték ezre 6 frt, válogatott 8 frt, költévesek 12 frt, háromévesek 16 frt, ezren ahul 15 százalékkal drágább, tízezeren felül ezronként 1 korona árlengedés.

Alma-vadoncz,

szép alanyok tavaszi és nyári nemesítéshez. Két éves 4 frt 50 kr., egyéves 2 frt 50 kr. ezre, tízezeren felül vételnél ezre egy koronával olcsóbb. **Körte vadoncz**, két éves ezre 5 frt 50 kr. Kapható **RACZ GYÖRGY** „Jolánföldi” szőlőtelepe és kertészetében. Kula, Bács megye. 461

Üzletek pangása által

egy nagyobb gyári raktár megvételéhez jutottam, míg ezen készletek tartalmát, gyári áron alól becsátom árba 13 év óta fennálló üzletem. Kézességet válllok arra, hogy mindentki, aki ezen készletekből megrendel, teljesen meg lesz elégedve. Meg nem felelő tárgyak visszavételeknek és a pénz visszaküldetik és pedig:

2 frt 50	egy finom metszésű üvegkészlet, mely 33 daraból áll, és pedig 12 vízcspohár, 12 borospohár, 6 likör pohár, 1 vízestüveg, 1 borostüveg, 1 likör-üveg. Valódi finom kivitelben 1 fttal drágább.
5 frt 50	egy hatszemélynek való ételkészlet, leginkább karlsruhadai porcellánból, fésített és aranyozott diszítéssel, mely 26 dbból áll és pedig 8 lapos-tányér, 6 leveses-tányér 6 csemoga-tányér, 1 levestál fedellel, 1 pecsenyetal, 1 főzleltál, 1 salátatal, 1 tészta-tál, 1 saucé-tál, 1 sótarló, összesen 26 darab, 6 tányér-tálból, 1 fttal drágább.
3 frt 50	egy legfinomabb valódi karlsruhadai virágos és aranyozott kávé- vagy teakészlet, mely 15 daraból áll és p. 1 drb kávé- vagy teakanna, 1 tejes-kanna, 1 cukortartó, fűdéllél, 6 csesze, 6 tányér, összesen 15 drb. Ugyanaz angol majolikából 2 fttal drágább. Ládáért és csomagolásért 60 kr. számíttatik. Megrendelések utánvét mellett az utolsó vasúti állomás megjelölésével eszközölhetnek.

Róth Mór utóda üvegyári raktár

BUDAPEST,
Király-utca 59. szám.

Diskrét betegségek ellen.

Fáradtan sikerű gyógyhatásai folytán legmegelőgben ajánlható.

Dr. Mitzger Tivadar

hydro-elektrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Teréz-körut 44. I. em.

Az ideg- s nemi betegségek elnevezése alatt rejltö különféle legelharagoltabb bántalmak, makacs bőrbajok ifjúkori könnyelműség folytán fellépett bármily nagyfoku gyengeségi állapotoknál az általam alkalmazott **Kataphorose** gyógy mód összes gyógymódokat hasonlíthatlanul s messze felülmúlja, a mennyiben gyógyszerektől menten néhány nap alatt gyökerecs, állandó s teljes gyógyulást biztosít.

Intézetem a modern hygie és orvosi technika elsőrendű vívmányait szerint legnagyobb győgyimekkel van berendezve. Tapasztalt, biztos és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető. Külön cédulármék. Külön be- s kimenet. Rendelés naponta d. a. 9-1-ig, d. u. 2-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

Kávé

elvámlva és bérmentve.

4 1/2 k. Portoricó-kávé .	5.80
4 1/2 k. Cuba-kávé .	6.20
4 1/2 k. Mocca-kávé .	6.50
4 1/2 k. Jáva-kávé .	6.50
3 1/2 k. Gyöngy-kávé .	6.80

Belák Stefano

Fiume, Makka 113.

A Magyar Asphalt-részevnyártársaság

Budapest, Andrassy-ut 38. sz.
elvállalja jótállás mellett, legolcsóbban 587

Aszfalt-burkolatok

fektetését és nedves lakások, pinczék stb. gyökere szárazra tételét.

TELEFON.

„1848 márczius 15—1898”

A szabadságharcz 50 éves

évforduló ünnepére

ajánlom zászlógyártmányomat a fenti felirattal, ruddal, aranyozott lándzsával, rojt- és bojttal és díjmentes csomagolással az alanti árak mellett:

150 cm. hosszú zászló	1 frt —	250 cm. hosszú zászló	2 frt —
200 " " " " " "	1 " 50	300 " " " " " "	2 " 50

Levelek vagy sürgönyök: 589

„ZÁSZLÓ-GYÁR”

VIII., Hunyadi-utca 27. sz. (LINHART VILMOS házában)

TELEFON. TELEFON.

Az ezredeves országos kiállítás alkalmával a legmagasabb kitüntetéssel: a „MILLENNIUMI DISZKLEVELEL” kitüntelve.

EISELE JÓZSEF

réz-, érczmű- és gőzkazán-gyár,
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁGZI-UT 138.
(127) Hegesztett munkák,
Gőzkazánok, vitzisztítók, rservoirok, csövezetek, felszerelvények.

Nyomtatott az „ORSZÁGOS HIRLAP” körforgógépén, Budapest, VIII., József-körut 65. szám.